

Zmapování migračních trajektorií a sociální a bytové situace rodin odstěhovaných v posledním roce z Prunéřova do soukromých nájemných bytů v Kadani a v Tušimicích, a zmapování lokality Tušimice

pro Agenturu pro sociální začleňování

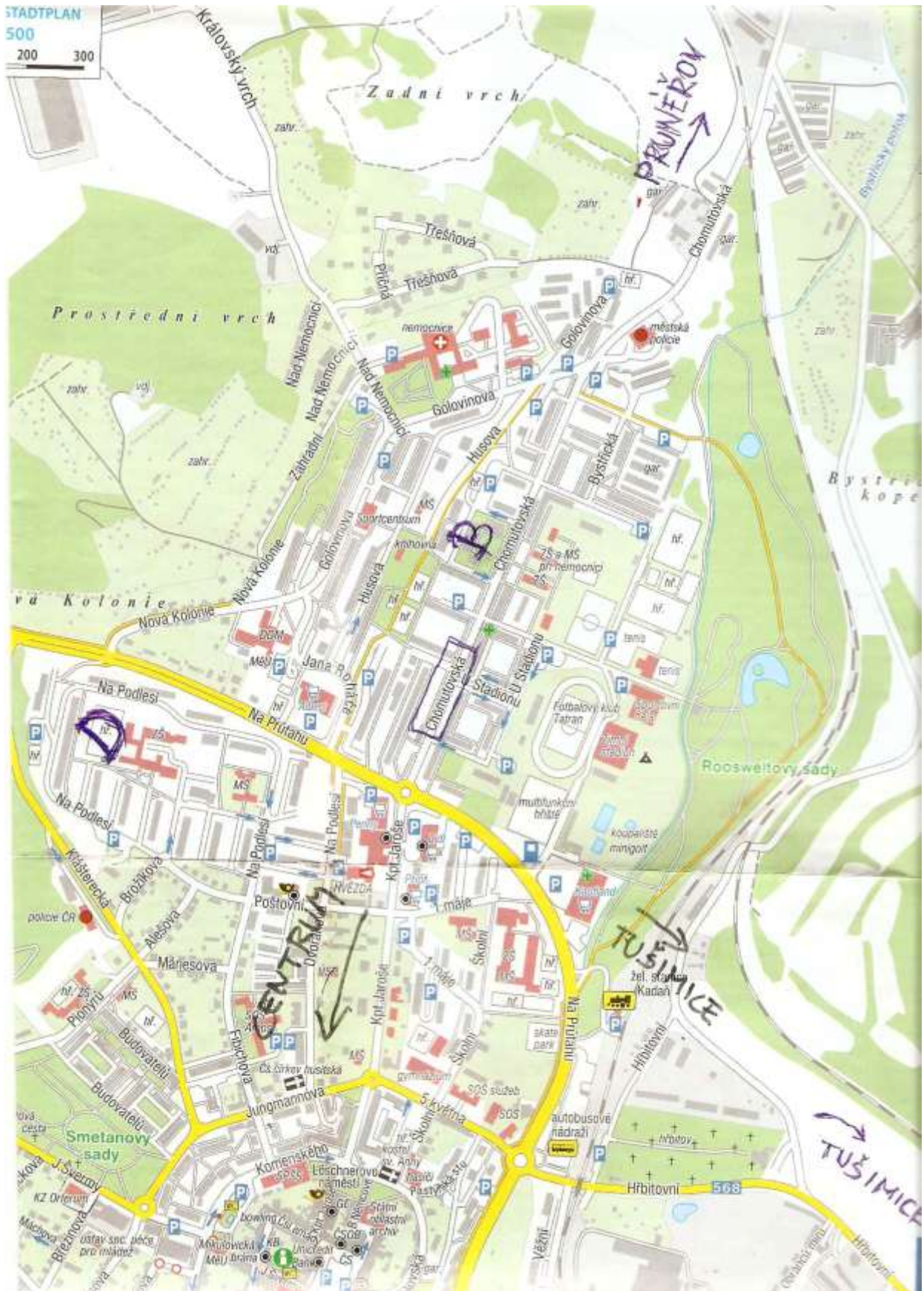
závěrečná zpráva

červenec (doplnění daty Úřadu práce v září) 2013, Roman Křištof

Děkuji všem informantům výzkumu za poskytnutí informací a vstřícnost ke spolupráci.

Obsah

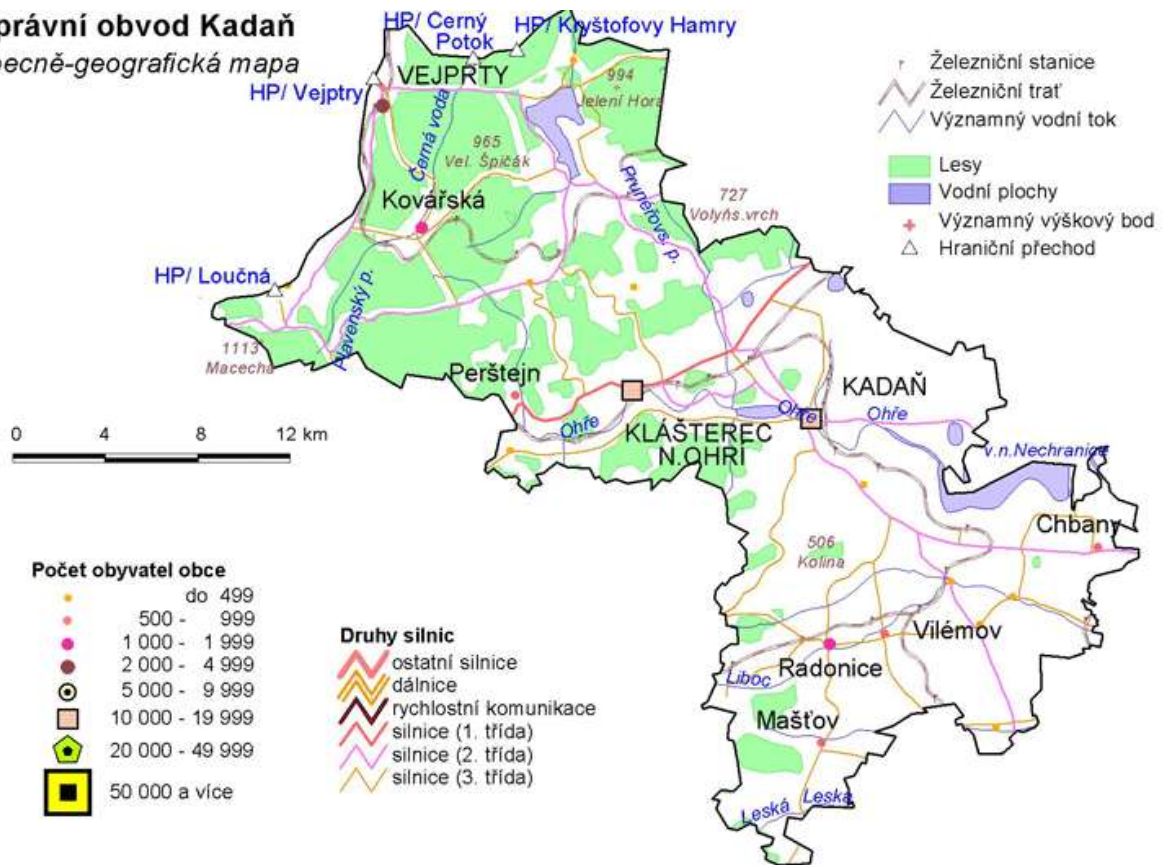
1. Úvod a hlavní zjištění.....	5
1.1 Charakteristika migračního pohybu	8
1.2 Praxe odbočky chomutovské odbočky Úřadu práce v Kadani stran sledované migrace	11
1.3 Výhledy	13
1.4 Metodologie	14
2. Migrace z Prunéřova a nabídka bydlení u soukromých vlastníků	17
3. Situace domácností přestěhovavších se do bytů soukromých pronajímatelů (v Kadani) z městských bytů v Prunéřově.....	24
3.1 Charakteristika migrantských domácností na sídlišti B (Chomutovská) a D (Na Podlesí).....	27
3.2 Shrnutí	42
4. Provedení terénního šetření v lokalitě Tušimice	44
4.1 Prostorové a vlastnické uspořádání	47
4.2 Šachták.....	48
4.3 Semprák.....	50
4.4 Průběh terénního šetření.....	53
4.5 Situace a migrační trajektorie tušimických novousedlíků.....	55
5. Rizika pojící se s migrací sociálně vyloučených (Romů) v mikroregionu Kadaňska.....	60
6. Potřeby a problémy migrantských rodin (nejen z Prunéřova) a doporučení k bytové a sociální politice města	61
6.1 Obecná charakteristika situace	61
6.2 Doporučení	62
Příloha č. 1 – čerpání SSP a HN u migrantů z Prunéřova	65
Příloha č. 2 – rozhovory s pronajímateli	67
I. rozhovor s Markem Popovičem (autorizován informantem).....	67
II. Záznam rozhovoru s Ing. Jiřím Fialou – 28. 8. 2013.....	71
Příloha č. 3 – Popis lokality Hradec (Rokle).....	74
Příloha č. 4 – koncept prostupného bydlení v Kadani, schválený k rozpracování zastupitelstvem města jako součást Strategického plánu Lokálního partnerství Kadaň ...	76

Správní obvod Kadaň

obecně-geografická mapa

[http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapa_spravniho_obvodu_kadan/\\$File/4204.gif](http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/mapa_spravniho_obvodu_kadan/$File/4204.gif)

1. Úvod a hlavní zjištění

Recentní migrace obyvatel z kadaňské příměstské lokality Pruněřov vyvolala u řady členů kadaňského lokálního partnerství Agentury pro sociální začleňování (dále jen *Agentury*) otázky, vážící se k motivaci takového stěhování a zvláště pak k novým podmínkám bydlení, respektive nájemního vztahu odstěhovaných a jejich ekonomické situaci a subsistenci. Zvláštní pozornost pak vyvolalo přistěhování desítky převážně romských¹ rodin do prostorově vyloučené příměstské lokality Tušimice, která především svou odlehlou prostorovou dispozicí budí obavu ze zrodu nové koncentrace sociálně vyloučených Romů.

Stanoveným zadáním analýzy bylo předložit takové informace o životní situaci pruněřovských migrantů, které by *Agentuře* mohly být nápomocny v tom, aby mohla „*efektivně reagovat na měnící se situaci v širším ohledu, na příkladu Kadaně popsat možnosti intervence v momentě vzniku sociálně vyloučené lokality a možnosti intervence v případech podnikání s chudobou, využitelné v dalších obcích ČR.*“ K dosažení tohoto byly zadáním vytyčeny čtyři konsektivní cíle, spočívající (za první) v popisu situace pruněřovských migrantů do Kadaně-města², specificky pak do ulice Chomutovská, (za druhé) v provedení terénního šetření v lokalitě Tušimice, a (za třetí a čtvrté) v pojmenování hlavních charakteristik, potřeb a problémů migrantských i starousedlých rodin v těchto dvou lokalitách. Časovým rámcem sledované migrace bylo stanoveno posledních dvanáct měsíců.

Ze shromážděných informací vyplynulo, že migrační trajektorie rodin a jednotlivců z příměstské lokality Pruněřov směřovaly v sledovaném období od (circa) května 2012 do července 2013, povětšinou do Kadaně-města a to do bytových jednotek na sídliště označované jako B, jehož hlavní osou je ulice Chomutovská a sídliště D, s dominantní ulicí Na Podlesí. Celkově se jednalo o odstěhování 94 dospělých osob a přibližně tři až čtyř desítek dětí. Výjimkou z trajektorie na sídliště B a D (a jinam do Kadaně-města) je odstěhování dvou domácností jedné třígenerační rodiny (4 dospělých a 8 dětí do 15ti let) do příměstské lokality Tušimice, a odchod čtyřčlenné domácnosti do Ústí nad Labem, dále pak jednotlivců do Jindřichova Hradce, Klášterce nad Ohří, Mariánských Lázní, Mostu, Šumperku a do Hradce – části obce Rokle sousedící s Kadaní (který je sám zdrojovou lokalitou – anebo spíše přestupní lokalitou – migrace do Tušimic).

Faktory podporující odchod (*push factors*) obyvatel Pruněřova – tj. nájemníků tamních městských bytů – spočívají v nespokojenosti s kvalitou bydlení, respektive v nedostatečném vybavení bytových jednotek (tzv. holobytů), do kterých není zavedena tekoucí voda a jejichž

---

¹ Označení jednotlivců a rodin za Romy vychází z konceptu připisované etnicity, jak je běžně užívaná např. Radou Evropy a institucemi Evropské unie. Nevychází tudíž z oficiálního přiznání se k národnosti (etnicitě), zachyceného v censu či jinde.

² Jako Kadaň-město je v analýze označována Kadaň bez venkovských pod MÚ Kadaň spadajících lokalit (jako jsou Pruněřov a Tušimice).

vytápění v kamnech na tuhá paliva je v zimních měsících obtížné. Bydlení v lokalitě Prunéřova je v okolí Kadaně a rovněž i jeho obyvateli samotnými vnímáno jako (negativní) stigma, či bydlení „za trest“ a pokud existuje možnost odstěhovat se a nepohoršit si – byť toliko v krátkodobém horizontu – celkový životní standard, pak je takové možnosti využito.

Další hybný faktor umocňující odchod z Prunéřova spočíval v sledovaném období v dislokaci nájemníků při rekonstrukci jednoho z objektů (č. 169), kdy některým byly správou městských bytů nabídnuty pro rodinný pospolitý život nevyhovující (menší) byty, které údajně z tohoto důvodu odmítli přijmout (jednalo se o případ zmíněné třígenerační rodiny). Dalším důvodem jejich odmítnutí však byly rovněž dluhy na nájmu a službách, jejichž uhrazení bylo podmínkou přidělení náhradního bydlení ze strany města.³

Prakticky všichni (krom jedné domácnosti)⁴ odešli z Prunéřova za sebou zanechali dluhy (od bagatelních stokorunových částek, či několika tisíc, nebo až dvou desítek tisíc korun na nájmu a službách, dále na pokutách přestupkové komisi) a ačkoliv nebylo zjištěno, že by tyto dluhy byly přímo faktorem vyvolávající migraci, jistě sehrávají roli při rozhodovacím procesu ve prospěch opce odejít⁵.

Podle evidence ekonomického odboru úřadu města je evidována celková dlužná částka vůči městu k obyvatelům Prunéřova (současných i odešlých) ve výši 641 585 Kč, dlužných je 27 osob. Z toho: na nájmu u dvou osob se jedná o částku 505 000 Kč (a jedná se o částku dlužnou za bydlení v Kadani-městě ještě před tím, než byly tyto osoby vystěhovány do Prunéřova, kde mají doposud hlášeno trvalé bydliště); za 69 pokut udělených Městskou policií, Přestupkovou komisí a odborem dopravy, a to circa od roku 2002 do roku 2010, je evidováno dlužných 105 400 Kč; za odpady je evidováno dlužných 30 461 Kč.

---

³ Podle vyjádření správy nemovitostí (městských bytů v Prunéřově), pak: „co se týče nájemníků z konce roku 2012 uzavřeného objektu 169, byly všem na Prunéřově nabídnuty náhradní byty. Většina měla naakumulované dluhy, polovina z nich zaplatila a získala tak nové byty, polovina odešla mimo Prunéřov a zanechala dluhy za sebou... u jedné osoby, která má být v současnosti v Anglii, činí dlužná částka 16 000, u dalších osob pak 13 000 Kč, 11 000... u zmíněné do Tušimic odstěhované rodiny (tedy dvou domácností dvou bratrů), je to u jednoho 13 500, u druhého pak 8 000 Kč. Právě neochota či neschopnost uhradit tyto dluhy byla zřejmě jedním z důvodů odchodu domácností bratrů do Tušimic.

⁴ Motivační splacení dluhu u této rodiny byl podle prunéřovské sociální pracovnice převod nájmní smlouvy k bytu na syna, přičemž takovýto převod vyžaduje bezdlužnost.

⁵ Struktura a výše dluhů bývalých i současných residentů Prunéřova byla z části pro potřeby výzkumu pracovníci Centra sociálních služeb poskytnuta, její zveřejnění by však bylo podle upozornění městského úřadu v rozporu se zákonem o ochraně osobních údajů.

Dluhy pruněřovských migrantů na nájemném a službách:

- nejvyšší dlužná částka u odstěhovaného jednotlivce je evidována ve výši cca 18.000 Kč (u současně bydlicího je to cca 9.000 Kč)⁶;
- polovina z těch, co kdy prošli Pruněřovem (tj. odstěhovaných), má městem evidované dluhy. U části z nich však byly dluhy smazány tím, že byly „(vy)koupěny“ zájemcem o byt vakantní po dlužníkovi – a tak dnes vůči bývalému dlužníkovi nemá město nadále nižádné pohledávky – a ten se může opět ucházet o městské byty, což se také v mnohém případě děje... tato praxe však skončila loni v létě, kdy vstoupily v platnost nové zásady hospodaření s byty, které podmínku zaplacení dluhů při získání „zadluženého“ bytu ukončily (z 88 správou nemovitostí evidovaných odešlých nájemníků z Pruněřova za sebou zanechalo 50 dluhy, někde byly dluhy uhrazeny novými nájemníky a někteří dluh nezanechali);
- pokud odhlédneme od dlužných částek za bydlení, které mají dvě osoby (rodiny) ještě z Kadaně, tj. před vystěhováním do Pruněřova (a které činí u jedné rodiny 230 000 Kč /ve složení 50 +180 000 Kč/ a u druhé rodiny 310 000 Kč – obě rodiny v současnosti stále pobývají na Pruněřově – a jsou na ně městem podány tři exekuce), pak dluhy (nadělané) na Pruněřově celkem činí dnes 360 000 Kč a exekucí jsou vymáhány cca ve výši 140 000 Kč (a další návrhy na exekuční vymáhání bude město postupně podávat);
- důvodem akumulace dluhů pak podle představitelů správy městských bytů v Pruněřově je pravděpodobně i to, že pokud se někdo z Pruněřova rozhodne odejít do bytů některého ze soukromých pronajímatelů v Kadani (či jinde), pak dochází často k tomu, že jeden, dva nájemci před odchodem nezaplatí.

Faktory přitahující příchod (*pull factors*) pruněřovských spočívají v možnosti zajistit si pronájem bytových jednotek s centrálním vytápěním splňujících především základní hygienické standardy a přitom si výrazně nepohoršit celkový životní standard. To jim umožňuje uplatnění nároku na peněžité dávky, tj. především (vy)užití státního příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení z hmotné nouze, který jim v Kadani při užití cenové mapy Ministerstva pro místní rozvoj zajistí úhradu nákladů na bydlení do výše circa 75 %; a tomuto uzpůsobená nabídka bydlení ze strany soukromých vlastníků bytových jednotek. Také je často využívána příbuzenská síť a možnost bydlení u druha/družky, kteří již pobývají v bytech soukromých pronajímatelů.

Existující systém částečného hrazení nákladů na bydlení Úřadem práce (u evidovaných nezaměstnaných a v hmotné nouzi se ocitnuvších) je podle výpovědi většiny kontaktovaných migrantů samotných a dalších informátorů základní podmínkou při zvažování přestěhování (nejen z Pruněřova, ale při zvažování přestěhování u sociálně slabší vrstvy obyvatel vůbec) a výhledů toho, jak náklady hradit. Nabídka ze strany (pro migraci z Pruněřova klíčových) Pro migraci klíčoví pronajímatelé si přímo u pracovníků chomutovské pobočky Úřadu práce v

⁶ Největší dlužníci dosud žijí v lokalitě. Největší dluhy (cca 500 000 Kč) vznikly u dvou domácností ještě v městských bytech v Kadani, než byly přesunuty pro dlužnictví do Pruněřova.

Kadani (při několika těmito pracovníky zmíněných návštěvách) podle sdělení informátorů z institucionální sféry, zjišťovali výši možné úhrady nákladů na bydlení u svých stávajících (či perspektivních) nájemníků. Jejich nájemníci pak nechávají tuto finanční podporu zasílat ÚP přímo na jejich účty. Samotné prostory ÚP jsou (nejen) pro migranty (či perspektivní migranty) důležitou informační burzou, na které si v úřední dny při čekání na pohovor s příslušnou úřednicí vyměňují informace relevantní pro případné přestěhování a strategii úhrady nákladů na bydlení.

K migračnímu pohybu přispívá i to, že kadaňské kontaktní pracoviště Úřadu práce vyplácí žadatelům, kteří nepobírali doposud příspěvek na bydlení, během prvních tří měsíců nového nájemního vztahu (tj. nežli jim nárok na příspěvek na bydlení vznikne) doplatek na bydlení, který není nárokovou částkou, ale je vyplácen v případech hodných zvláštního zřetele, obzvláště tehdy, hrozilo-li by v případě nevyplacení u nájemníka ztráta bydlení a doprovodné jevy sociálního vyloučení. Ne všechna kontaktní pracoviště ÚP v republice však doplatek v takových případech, jakými jsou pruněrovští migranti, vyplácejí, čímž nechceme praxi kadaňského úřadu práce kritizovat, neboť kdyby od své politiky ustoupil, mohly by se postižené rodiny ocitnout na ulici.

V ideálním případě by však bez možnosti užití takovýchto doplateků docházelo k odchodům residentů z Pruněrova toliko v omezené míře a migrace by se týkala výhradně „uschopněných“ jedinců a domácností a dříve i odchodů do zahraničí; anebo ojedinělého případu městem (vlastníkem) z důvodů rekonstrukce bytového domu vystěhovaných, jež odmítly nabízené náhradní ubytování, respektive uhradit dlužné částky vůči městu a tak splnit podmínku bezdlužnosti, jež by jim umožnila nabízené náhradní bydlení přijmout.

1.1 Charakteristika migračního pohybu

Nutno předeslat, že migrace z Pruněrova (a do Pruněrova) je v posledních dvaceti letech spojována především s romskou populací, z níž početná část v obnovované tržní ekonomice po roce 1989 postupně ztrácela z vícečetných příčin (sociokulturních, ekonomických, aj.) přístup na trh práce, stávala se závislá na sociálních dávkách (respektive podpoře státu v nejširším slova smyslu), a z důvodu dlužného nájemného postupně ztrácela bydlení v městských bytech v Kadani (k centrální Kadani bude nadále pro lepší orientaci referováno jako ke Kadani-měště, byť takové označení není oficiální) a jako náhradní ubytování ji byly městem nabízeny tzv. holobyty v prostorově odloučeném Pruněrově. Mnozí takto v devadesátých letech vystěhovaní do Pruněrova dříve („v dětství, za mlada“) pobývali na sídlišti B (před jeho revitalizací koncem nulté dekády) a mají tam tak velké množství přirozených vazeb, především přátelských, sousedských a příbuzenských. Obousměrná migrace mezi ulicí Chomutovská a Pruněrovem byla tudíž v posledních dvou dekadách častým jevem.

Další, k sledované migraci se vážící relevantní skutečností, je často opakované stěhování Romů v rámci mikroregionu Kadaňska⁷ a dalších okresů Ústeckého kraje, kteří tak vytvářejí skupinu lidí v pohybu, jejichž doba pobytu na jednom místě zpravidla nepřesahuje dobu několika let a značně se tak odlišuje od svého okolí a je jím jako „věční migranti“ reflektována⁸. Z důvodu časového vymezení výzkumu (a jeho možností) však nebylo takovouto reflexi možné v terénu zevrubněji ověřit. Takovýto neustálý pohyb však dokládá i recentní informace z Úřadu práce v Kadani, podle níž došlo koncem července k odstěhování několika rodin z Chomutovské od pronajímatele Marka Popoviče do Hradce (části obce Rokle sousedící s Kadani) k pronajímateli Daliborovi Prchlíkovi. V takovémto případě se pak jedná o opačný pohyb, nežli zachytila předkládaná analýza, která referuje o odchodech několika rodin z Hradce (od tamního majoritního pronajímatele Dalibora Prchlíka) do Tušimic (k tamnímu majoritnímu pronajímateli Marku Popovičovi). V obou případech jsou však stejné důvody pohybu: nespokojenost s pronajímatelem pramenící z výše nájmu a služeb a způsobu jejich vyúčtování.

Kadaňský pronajímatel Jiří Fiala k tomuto v autorizovaném rozhovoru uvedl: „Řekl bych odhadem, že 60% mých nájemníků je na sociálních dávkách a asi tak polovina se co dva roky obměňuje. Řekl bych, že z 90% mají muži z těchto nájemnických rodin boční příjmy, o ženách nevím, ty jsou pravděpodobně doma a starají se o děti. Změna bydliště je většinou nastartována tím, že začnou být dlužní na nájmu a propadne jim kauce – pak se odstěhují. Řekl bych, že možná z poloviny těchto případů je to plánované rozhodnutí – přestanou platit a čekají, co se stane, s tím, že už přesně ví, kam se odstěhují. S odstěhováním jsem u nich nikdy problém neměl.“ (více viz Příloha č. 2, II.). Výrazně kratší lhůty stran tématu koloběhu nájemníků udává pronajímatel Marek Popovič: „To jsou takový typy, říkám jim kolotočáři – dva měsíce platí, tři měsíce neplatí, z toho co ušetří, pak někde zaplatí kauci a odstěhují se. Takový lidi poškozují všechny kolem sebe a je jich tu dost. Bylo by užitečné, aby ti majitelé, co tu v Kadani ve větším pronajímají, tedy asi těch pět větších, to je asi tři stovky bytů, měli takovou kolotočářskou databázi, kterou by sdíleli, aby se takovým vyhnuli“ (více viz Příloha č. 2, I.a).

Ve většině terénním výzkumem (tj., přímým kontaktem) zachycených případů migračního pohybu se jedná o racionální rozhodnutí (kalkul) ze strany aktérů sledované migrace. V případě odcházejících pruněřovských vede k zlepšení podmínek bydlení a úniku ze stigmatizované sociálně vyloučené lokality. V případě pronajímatelů pak k zajištění nezanedbatelného příjmu z pronájmu. Přičemž rizika vážící se k sledované migraci, jsou pro obě tyto hlavní skupiny aktérů (přinejmenším) v krátkodobém výhledu, akceptovatelná (podstoupitelná). Ze strany sociálně vyloučených (Romů) je možnost čerpání peněžitých

---

⁷ Jedná se o vymezení, jehož západní hranici tvoří Karlovarský kraj, respektive obec s rozšířenou působností (dále jen ORP) Ostrov nad Ohří a ORP Karlovy Vary, na jihu s ORP Podbořany s ORP Žatec a na jihu s ORP Chomutov, na severu pak státní hranicí s Německem. Na 449 km zde žilo k 31. 12. 2005 43 980 obyvatel v 19 obcích, z nichž 3 mají status města (Kadaň, Klášterec nad Ohří a Vejprty). Podle: http://geography.upol.cz/soubory/studium/bp/2007-geo/2007_Paur.pdf

⁸ Tato reflexe byla zmíněna prakticky ve všech rozhovorech vedených v rámci vypracování Analýzy s osobami z institucionální sféry.

dávek na bydlení hlavním nástrojem umožňujícím migraci nejen z lokality Prunéřov, ale jejich migraci v rámci Kadaně a k ní přiléhajícím spádovým oblastem vůbec. Tento trend se zřetelně projevil v posledních dvou až třech letech a koinciduje s nabídkou bydlení vytvářenou například právě v tomto časovém úseku Markem Popovičem. Pronajímatelé se proti je případně poškozujícímu „neplatičství“ nájemníků jistí kaucí (jako je tomu u Jiřího Fialy), anebo excesivní výši nájmu (jako je tomu u Marka Popoviče).

Je však nutno připustit, že míra racionální kalkulace u samotných subjektů migračního pohybu, tedy především romských domácností, nebyla výzkumem dostatečně prokázána tak, aby se dalo rozlišit, do jaké míry jde do důsledků o racionální kalkul, a do jaké míry se spíše ocitají v situacích, vytvářených jinými aktéry migrace, především pak majiteli bytového fondu. Nicméně z rozhovorů s kontaktovanými migranty zjevně vyplývá, že rizika větší nejistoty podstoupená odstěhováním z Prunéřova, jsou dostatečně vyvážena lepší kvalitou bydlení, přinášející bazální komfort přívodu teplé vody a centrálního vytápění.

V rámci terénním šetření zachycené migrace jsou dávky na bydlení bazálním motivačním faktorem nejen pro migranty (pokud je nemají, tak o ně usilují) tak i pro pronajímatele, kteří svou nabídku směrem k cílové skupině pauperizovaných či jinak sociálně vyloučených (nejen Romů) uzpůsobují právě podle jejich možností takovéto dávky čerpat (i ti, kdo se kupříkladu k odstěhování z Prunéřova rozhodnou v situaci, kdy jsou vyřazeni z evidence na ÚP, nemají zajištěný příjem ze spolehlivého zdroje obživy (za něž se „brigády“ na nelegálním trhu práce nemohou považovat), a nemají tak jasnou perspektivu hrazení nákladů na bydlení, usilují o znovu zařazení do evidence na ÚP).

Za alarmující považuje zpracovatel studie zjištění, že někteří **vlastníci neobsazených bytů, (a to podle vyjádření pro sledovanou migraci klíčového pronajímatele Marka Popoviče a několika migrantů) zjevně preferují za nájemce na úřadu práce evidované osoby. Důvodem je údajná garance zaplacení až 75 % nákladů na bydlení, které je propláceno přímo na jejich účet** (tj. nájemník v žádosti o příspěvek – a případně doplatek – na ÚP uvede jejich číslo účtu). Popovič uvedl (a tuto výpověď autorizoval), že nemá zájem o pracující nájemníky, „protože s těmi jsou problémy“ – a jejich platební morálka je špatná. S tím ovšem kontrastuje vyjádření Jiřího Fialy, který naopak preferuje pracující zájemce o bydlení.

Lokalita Tušimice se stala vyloučenou, nejen prostorově (takovou od zániku původní tušimické spádové vsi – respektive vsi Prahy – vždy byla), nýbrž i sociálně a symbolicky. Nicméně, režimu dohledu nastolenému majoritním vlastníkem se zatím⁹ z většiny daří eliminovat znaky, brané pro sociálně vyloučenou lokalitu v lidovém diskursu za doprovodné, tj. hromadění odpadů, obecný nepořádek, vandalství, etc.

---

⁹ V průběhu šetření se s počínajícími letními měsíci začíná vyskytovat více problémů – viz rozebíraný vrak auta a výtržnictví výrostka (verbální napadení místní seniorky), u kterých nebylo vyjasněno, zda byli „majoritním“ vlastníkem jednoho z bytových domů (Popovičem) řešeny.

Zůstává ovšem otázkou, kam by se většina migrantů v Tušimicích a rovněž i v dalších cílových lokacích migrantů v Kadani-městě obrátila v případě, že by režim finanční podpory bydlení (dlouhodobě nezaměstnaných a dávky v hmotné nouzi popírajících) byl zrušen, či výrazně omezen tak, že tito by nedokázali plnit své finanční závazky vůči pronajímateli. Soudě podle současného vyjádření majoritního vlastníka v Tušimicích, dlužníky by zřejmě nekompromisně vystěhoval bez náhrady a pro objekty by hledal jakékoliv jiné plateb nájemného schopné nájemníky, anebo by pro ně hledal jiné komerční využití.

Lze samozřejmě v takovém případě předjímat i možné snížení cen nájmu ze strany soukromých pronajímatelů bytových jednotek v Kadani obecně (a rovněž zřejmě i mimo Kadaň), v rámci jejich hypotetického přizpůsobení se novým „tržním“ podmínkám na trhu s bydlením, které by způsobila (výrazná) modifikace (tzv. zastropování) systému státní podpory bydlení.

Dynamika migrace kadaňských sociálně vyloučených Romů obecně (nejen z Prunéřova) je kromě existující nabídky bydlení ze strany soukromých vlastníků (pronajímatelů) umocňována také možnostmi jejich **subsistence** a obecně přístupu k možnostem obživy, výdělečné i nevýdělečné (kriminální ve smyslu okamžité konzumace výsledku) vůbec. Zvláště v letních měsících je jejich subsistence do velké míry saturována trhem nelegální práce (na černo), který je v Kadani a okolí rozvinut ve stavebnictví a v terénních a úklidových (sanačních) pracích v průmyslových zónách a pojí se často s rekonstrukcí objektů a rekultivací pozemků tušimické a prunéřovské elektrárny¹⁰. Lze spekulovat, že pokud by černý trh práce byl výrazně omezen, ať již efektivní represí ze strany státu, nebo z jiných (ekonomických) důvodů, došlo by i k útlumu sledovaného migračního pohybu. Zde je však nutno konstatovat, že rozkrytí schémat černého trhu práce v mikroregionu Kadaňska a jeho souvislosti se subsistencí zdejších sociálně vyloučených Romů nebylo zcela v možnostech realizované studie. V případě jednoho z pronajímatelů se pojí i s nabídkou zprostředkování výdělečné činnosti a/nebo zprostředkování půjčky, či posečkáním s platbou nájemného (případně stanovením splátkového kalendáře).

U žádného výzkumem zachyceného migranta z Prunéřova nebyl zjištěn pracovní poměr a většina je evidována na ÚP (kromě jednoho pod odchodu z Prunéřova vykonávajícího VPP).

1.2 Praxe odbočky chomutovské odbočky Úřadu práce v Kadani stran sledované migrace

Při posuzování žádosti o státní příspěvek na bydlení ze státní sociální podpory (dále jen SSP) vychází ÚP z dokumentů předložených žadatelem a v terénu faktičnost situace neověřuje a ani nemá možnost takovéto případné šetření podniknout. Vyžaduje případně pouze doplnění

---

¹⁰ Stran pokračujících stavebních, sanačních a jiných aktivit v elektrárnách viz: http://usti.idnes.cz/clanek.aspx?c=A130704_1948216_usti-zpravy_alh
http://ekonomika.idnes.cz/pulka-elektrarny-tusimice-stoji-dob-ekoakcie.aspx?c=A120808_164405_ekoakcie_fih

v žádosti chybějících údajů a jejich podložení náležitými potvrzeními. Výpočet výše příspěvku vychází striktně z litery k tomu určených předpisů a každá žádost je posuzována individuálně posouzením všech žadatelem předložených údajů. Novožadatelé (tj. ti, kteří příspěvek na bydlení v období předcházejícím podání žádosti nepobírali) nemají nárok na úhradu příspěvku v období prvních třech měsíců. Vzhledem k tomu, že se v případě sledované migrace jedná o žadatele v hmotné nouzi (dále jen HN), je jim v takovémto případě nájem v prvních třech měsících z části hrazen doplatkem na bydlení z hmotné nouze a poté, co jim začne být proplácen státní příspěvek na bydlení, je doplatek z HN adekvátně krácen, respektive zcela vykrácen. U žadatelů o dávky z hmotné nouze provádí ÚP v případě potřeby šetření (má k tomu však jen 6 sociálních pracovníků, které jsou zatíženy administrativní agendou). Před převodem agendy hmotné nouze na ÚP takového šetření provádělo v odůvodněných případech město a praxe navýšení doplatku na bydlení z hmotné nouze nově se přistěhovavším v prvních třech měsících byla již tehdy užívaná. Současnou takovouto praxi dokládá níže zjištěný případ domácnosti paní, která se v září minulého roku přistěhovala z Pruněrova na Chomutovskou ulici do bytu vlastníka Marka Popoviče (nájem cca 13 000 Kč, domácnost sdílí s druhem, který nepobírá žádné dávky a čtyřmi nezletilými dětmi):

Období	1967 žena			1999 muž	1999 muž	2005 muž	1996 žena
Druh dávky	příspěvek bydlení (SSP)	doplatek bydlení (HN)	příspěvek živobytí (HN)	příspěvek dítě	příspěvek dítě	příspěvek dítě	příspěvek dítě
9/2012*		6899	13069	610	610	610	700
10/2012		6899	13069	610	610	610	700
11/2012		6899	13069	610	610	610	700
12/2012		6899	13069	610	610	610	700
1/2013		6899	13069	610	610	610	700
2/2013	8179		13069	610	610	610	700
3/2013	8179		13069	610	610	610	700
4/2013	8179		13069	610	610	610	700
5/2013	8179		13069	610	610	610	700
6/2013	8179		13069	610	610	610	700
7/2013	8179		13069	610	610	610	700
8/2013	8179		13069	610	610	610	610
9/2013	8179		13069	610	610	610	700

*Poznámka: v září již v novém bydlišti (od léta 2012)

Výše uvedený příklad, kde se státní příspěvek pohybuje ve výši 70%, odpovídá jak po Kadani „lidově tradované“ výši „dávky na bydlení“, tak i cenové mapě MMR. Nutno poznamenat, že pracovníce ÚP (SSP i HN) při pořizovaných rozhovorech jednoznačně takovouto „lidově tradovanou“ výši úhrady bydlení ze strany ÚP odmítaly s tím, že výše vychází z výpočtů, při kterých hraje roli velké množství faktorů. Míra proplácení může být kupříkladu při doplatku z hmotné nouze i 100% (což platí například pro nájemníky městských bytů v Pruněrově...).

Nicméně, zdroje hrazení nájmu migranty v období prvních třech měsíců po přistěhování z předchozího bydliště (nejen Pruněrova) zůstávají blíže neobjasněny. Doplatky na bydlení z hmotné nouze svou výší sanují v prvních třech měsících potřeby na bydlení do průměrné výše

75%, poté je nahrazuje příspěvek na bydlení z dávek SSP, anebo kombinace obojího (data zachycují všechny tři varianty). Zůstává však nejasné, z čeho plynou zdroje migrantů k sanaci nákladů období, než dávky naběhnou či z čeho se platí kauce, kterou požaduje většina majitelů (s výjimkou Popoviče).

Na otázku po způsobu zajištění plateb nájemníků v prvních měsících po přistěhování (z místa, kde před tím státní příspěvek na bydlení nepobírali) a kdy nemají nárok na státní příspěvek na bydlení, odpověděl pronajímatel Marek Popovič následovně: „*Tak to je moje know-how. Nezlobte se, ale nemám, proč bych vám to sděloval. Návod na Coca-Colu vám tak nikdo z firmy na požádání nepředloží...*“

1.3 Výhledy

Pokračující migrace sociálně vyloučených Romů z Pruněřova může hypoteticky vyústit v minimalizaci počtu obyvatel lokality, a to přes současné snahy vlastníka (města) o celkové zvelebení lokality a kvality bydlení. K opuštění městských bytů ze strany stávajících (zbylých) 91 dospělých residentů¹¹ může dojít v případě, že pro ně bude koncipována vhodná nabídka ze strany soukromých pronajímatelů v Kadani. V takovém případě by pak bylo ze strany vlastníka (města) na místě zvážit, jakým způsobem změnit podmínky využití svého bytového fondu v Pruněřově tak, aby o něj ze strany potenciálních nájemníků byl zájem.¹² Nicméně, v měsíci červenci projevili o nabídku nájmu nabízených deseti bytů tři zájemci a jejich žádost je bytovou komisí projednávána s tím, že podle předběžného vyjádření městských úředníků je uzavření smlouvy na dobré cestě (téměř jisté). V nabídce bylo v době uzavěrky zprávy sedm bytů. Výše nájmu je dle zástupců obce určována podle metrů čtverečních a záloh (voda, společná elektřina) na počet hlášených osob. Částka 3900 Kč tak odpovídá cca čtyřem osobám a většímu bytu.

Lze jen stěží predikovat, jaký vliv na bydlení migrantů a nabídku pronajímatelů bude mít uplatnění omezení státního příspěvku na bydlení, poté, co bude překročena limitace daná dobou 84 měsíců¹³ (v případě migrantů zachycených v sledovaném období posledního roku však lze vyloučit, že by sedmiletý výhled ukončení státního příspěvku na bydlení mohl ovlivnit jejich rozhodování).

---

¹¹ Údaj z konce července 2013 poskytnutý Centrem soc. služeb v Pruněřově. Podle vedoucího odboru sociálních věcí T. Mědílkova tyto údaje k 1.12.2013 činí 144 osob přihlášených k pobytu v Pruněřově, 63 ze 65 bytů je obsazených.

¹² O bydlení v Pruněřově sice v sledovaném období projevilo několik osob zájem, ale pro dva z nich podmínky pronájmu (kauce, bezdlužnost a trvalý pobyt v Kadani) byly nepřekonatelné, dva odmítli po seznámení se se stavem bytů (resp. přenocování). Ke konci července však bytová komise projednává nové žádosti, údajně by se mělo jednat o kadaňské seniory (situace a struktura nových žadatelů však nebyla výzkumu zpřístupněna).

¹³ <http://www.mpsv.cz/cs/2>: „Výplata příspěvku na bydlení je časově omezena na 84 měsíce v období posledních 10 kalendářních let. Toto omezení neplatí pro domácnosti sestávající výlučně z osob starších 70 let a pro osoby se zdravotním postižením, které bydlí v pro ně postavených nebo upravených bytech.“

Pouze částečně se realizátorovi podařilo uskutečnit terénní šetření v Tušimicích tak, aby rozkrylo potřeby a očekávání sociálně vyloučených (pověštinou romských) migrantů v této lokalitě. U většiny z kontaktovaných migrantů v Tušimicích se nepodařilo prolomit nedůvěru k dotazování realizátora a motivovat je k sdílení informací o jejich bytové a ekonomické situaci. Výstup je tudíž založen na referencích jejich tamních starousedlických sousedů a kontaktu přístupných migrantských domácností.

Stejně tak výzkumná sonda v sídlištích B (ulice Chomutovská) a D (ulice Na Podlesí) a na ulici Sukova přibližuje tamní situaci toliko v obrysech (byť zde byla větší ochota k sdílení informací), neboť početnost pronajímaných bytů (domácností) a pronajímatelů, jež by museli být pro hlubší poznání situace kontaktováni, přesahovala možnosti uskutečňovaného výzkumu (a jeho realizátora).

1.4 Metodologie

Metodologie výzkumu byla dána Zadáním analýzy, které je součástí smlouvy o zpracování analýzy mezi zpracovatelem a Úřadem vlády ČR (*Agenturou*). V souladu s ní byl výzkum orientován zejména na terénní šetření v domácnostech. Z předepsaného rozsahu „alespoň 15ti domácností, které v posledních 12 měsících odešly z Prunéřova a 15ti domácností, které v posledních 12 měsících přišly do lokality Tušimice“ se podařilo v rámci provedených 21 rozhovorů s migranty navštívit 13 domácností, dalších 8 rozhovorů bylo provedeno ve veřejných prostorech). V lokalitě Tušimice bylo provedeno 10 rozhovorů ve veřejném prostranství a vypracován její popis a vývoj osídlení. Výzkum byl prováděn rovněž zúčastněným pozorováním v lokalitách.

Nezdařilo se tedy naplnit požadované kvorum šetření v domácnostech v Kadani-městě (13 namísto 15) a byla proto realizátorem vyvinuta snaha kompenzovat tento deficit rozhovory ve veřejných prostorech. Stran naplnění kvora požadovaného v lokalitě Tušimice bylo provedeno 10 rozhovorů s obyvateli, a to 2 se starousedlíky a 8 s recentně přistěhoválými. Požadované kvorum 15 šetření v domácnostech přistěhovaných nebylo lze splnit a to z důvodu toho, že se tolik domácností do Tušimic v sledovaném období nepřistěhovalo, a především pak proto, že se realizátorovi nezdařilo do domácností získat přístup, respektive pozvání, neboť veškerý společenský život v lokalitě se odehrává na dvoraně.

Výzkum byl realizován **v období 13. května až 31. července 2013**. Terénní šetření bylo autorem zprávy započato po prostudování dostupných písemných zdrojů (*desk research*) a prolínalo se souběžně s realizací rozhovorů s lokálními aktéry z institucionální sféry. Zprostředkovatelem prvního kontaktu se zástupci městského úřadu v Kadani byl lokální konzultant *Agentury* Bronislav Podlaha, jenž rovněž autorovi umožnil účast na setkání dvou pracovních skupin kadaňského Lokálního partnerství. Stěžejní byly informace poskytnuté formou strukturovaného rozhovoru, především pak vedoucím sociálního odboru panem Tomášem Mědílkem, jeho kolegou Martinem Sladkým, vedoucí projektu Centra sociálních

služeb Prunéřov Lenkou Antolovou, správkyňi městských bytů v Prunéřově Evou Karičkovou a vedoucí sociální pracovníci Terénního programu v Prunéřově Miroslavou Lizákovou a její kolegyní, sociální pracovníci Karolínou Rathouskou. Z institucionální sféry byl klíčový kontakt a rozhovor s vedoucí oddělení nepojistných dávek pracoviště Úřadu práce v Kadani paní Vladimírou Šrumovou a její podřízenou Irenou Kadlecovou. Při doplnění informací v září byl systém výplat doplatku na bydlení z hmotné nouze přiblížen pracovníci Martinou Svobodovou a taktéž na téma výplaty těchto dávek reflektovala při pracovních skupinách lokálního partnerství vedoucí oddělení sociální práce Danuše Molnárová (tj. zvláště reflexe období předcházejícímu předání agendy doplatků na bydlení z hmotné nouze na ÚP). Relevantní informace stran migrační situace v Tušimicích dodala pracovnice matriky Vladislava Otradovcová. K objasnění dluhové situace cílové skupiny byly klíčové rozhovory a komunikace s pracovníkem Správy nemovitostí města Kadaň Petrem Kovářem a pracovníci ekonomického odboru MÚ Lenkou Šebkovou. Stran informací o bezpečnostní situaci byl proveden rozhovor se zástupcem ředitele Městské policie Jaroslavem Olveczkim a informace poskytl také zástupce Policie ČR v Kadani Radim Beck.

Na počátku terénního šetření byl realizátorovi předán pracovníky sociálního odboru seznam odstěhovaných z Prunéřova, který je ve zprávě uveden v příloze č. 1. S jeho pomocí však bylo na uvedených adresách vyhledáno toliko pět v něm uvedených migrantů, ostatní se dohledat nepodařilo – respektive pobývají jinde, než udává seznam. Vzhledem k tomu, že seznam obsahoval i data narození, byly pracovnice ÚP ochotny a schopny uvést, zda dotyční pobírají státní příspěvek na bydlení a doplatek z hmotné nouze (nikoliv však jejich výši), jak je v příloze uvedeno. Tyto údaje jsou však podle pracovníků poplatné dosahem databáze, jíž kadaňská pobočka disponuje a která je povětšinou omezena na rozsah působnosti pobočky, tj. mikroregion Kadaňska.

Prvotní kontakt s migranty z Prunéřova v ulici Chomutovská byl proveden s pomocí terénní pracovnice Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež DoPatra Evy Holubové (o.s. Světlo Kadaň) a také s využitím telefonických kontaktů na migranty v ulici Sukova od Evy Karičkové ze Správy bytů města v Prunéřově.

Stran pronajímatelů se podařilo realizovat rozhovor s Markem Popovičem, který jej pro použití ve zprávě rovněž i autorizoval. Při doplňování informací byl v září zrealizován rovněž rozhovor s pronajímatelem Jiřím Fialou. Další z pronajímatelů, uvedených informátory, na žádost o setkání (zprostředkované informátory) nereagovali.

Informanty výzkumu lze rozdělit do tří skupin. První tvoří státní správa (včetně Policie ČR), samospráva (včetně Městské policie Kadaň) a neziskové organizace, z nichž jsou téměř všechny členy kadaňského Lokálního partnerství *Agentury*. Druhou skupinu tvoří obyvatelé soukromých nájemních bytů v sídlištích B a D a v Tušimicích, třetí pak, zastoupeni bohužel jen dvěma respondenty, vlastníci bytového fondu, resp. pronajímatelé.

Vzhledem k početnosti bytových jednotek (2026 bytů) na sídlištích B a D nebyla komplexně ověřována majetková struktura v katastru nemovitostí, vyjma bytového bloku v ulici Chomutovská 1240 až 1243 (48 bytů) a sondáží v jednotlivých případech v dalších

číselech popisných (B) a v ulici Na Podlesí (D). Komplexně bylo provedeno ověření vlastnických titulů v katastru nemovitostí u dvou nájemních domů v lokalitě Tušimice (41 bytů). Přitom by se podrobnější průzkum musel týkat přibližně 170 bytů (odhad uveden v části popisu sídlišť).

Stran rozkrytí a popisu příbuzenských sítí co by případného relevantního migračního faktoru – požadovaného zadavatelem při kontrolních dnech je realizátor nucen konstatovat, že k takovéto hloubce průniku nebyl s to dospět. Samotné rozhovory byly vzhledem k primárnímu zadání studie směřovány k podmínkám bydlení, jeho úhrady a subsistenci subjektů výzkumu a u informátorů-migrantů takto profilované téma vedlo k zvýšení obezřetnosti stran sdělovaných informací. K rozkrytí příbuzenských vztahů, které zcela jistě jsou v případě pruněřovských migrantů, by byl nutný výzkum stacionárního charakteru, který však nebyl v možnostech realizátora a zejména časové dotace (10 dní v terénu) určené zadáním.

Identifikaci toho, jaké celkové množství financí v podobě dávek na bydlení zasílá pronajímatelům na účet za náklady na bydlení udávané cílovou skupinou studie, je schopen realizovat toliko Úřad práce. U jednotlivých případů byly ochotny pracovnice ÚP pro potřeby studie poskytnout údaj, zda je osoba vedena v evidenci úřadu, a zda pobírá státní příspěvek na bydlení, anebo doplatek na bydlení z hmotné nouze, ale to jen v případě, že jim byly předány rodná čísla, nebo alespoň data narození migrantů. Ty se však jen v omezeném množství podařilo realizátorovi studie od migrantů (respektive od sociálních pracovníků) získat. Zpravidla nebylo od migrantů-informátorů možné získat rozlišení jednotlivých dávek, neboť je nebyli s to při rozhovorech patřičně rozlišit.

2. Migrace z Pruněřova a nabídka bydlení u soukromých vlastníků

Dostupné materiály týkající se fenoménu sociálního vyloučení a postavení Romů v Kadani¹⁴, shodně konstatují, že vznik pruněřovské lokality počátkem devadesátých let souvisí s privatizací městského bytového fondu a vystěhováním dlužníků na nájemném (tzv. „neplatičů“) městem do tanních městských bytů.¹⁵ Od počátku se tudíž jednalo o stigmatizovanou lokalitu, do které jsou koncentrováni „problémoví“ občané. Ti však v období posledních dvou let začali postupně odcházet a z původních tří set obyvatel lokality, zbývá nyní v 52 bytech 91 dospělých a 29 dětí. V období posledního roku odešla téměř stovka dospělých obyvatel (jmenovitě evidováno 94) a nezjištěný počet dětí. Ze shromážděných informací vyplývá, že **hlavním pull faktorem této migrace je nově formulovaná nabídka bydlení ze strany nových vlastníků** bytových jednotek v Kadani, kteří tyto byty získali v rámci privatizace bytového fondu elektrárenské polostátní firmy ČEZ vlastníci elektrárny v Tušimicích a Pruněřově (přiléhajících, resp. patřících ke Kadani). Novost takovéto nabídky pak spočívá ve flexibilitě vlastníků stran požadavku na kauci, která se buďto řeší akontací (tedy postupným splácením kauce, tj. procentuální částkou z požadované kauce vybírané společně s nájmem) anebo, požadována není, a cena nájemného je přizpůsobena výši možných dávek z Úřadu práce, které může domácnost nového nájemníka nárokovat.

Důvodem privatizace těchto bytů byla jejich údajná nerentabilita, respektive zájmovými skupinami vyvolaný nezájem o management tohoto bytového fondu ze strany vlastníka – elektrárenského gigantu (**ČEZ prodal na 2077 bytů v osmi lokalitách za celkovou cenu 146 milionů, v samotné Kadani 1137 bytů, v sousedním Klášterci nad Ohří 215 bytů¹⁶**). **Kolem privatizace bytového fondu ČEZu se koncem nulté dekády veřejně diskutovalo a**

---

¹⁴ Jedná se zejména o případovou studii „Daňkov/sídliště Hamr“ projektu HS 106/03 „Dlouhodobý stacionární terénní výzkum sociálně vyloučených romských komunit“ realizovaný Katedrou antropologie Fakulty humanitních studií Západočeské univerzity v Plzni (2005/6, autor Štěpán Bolf), dále pak o relevantní výstupy Analýzy sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti (Gabal Analysis and Consulting, MPSV, 2006) materiály vypracované na objednávku či iniciací Agentury pro sociální začleňování (Situační analýza, GAC 2011, Strategický plán Lokálního partnerství Kadaň, Evaluační zpráva lokality Kadaň - DIC, 2011) a Koncepce rozvoje bydlení a bytové politiky města 2005 (aktualizována 2008).

¹⁵ Domy v Pruněřově získalo město do vlastnictví postupně od Českých drah, poslední dvě budovy získalo od ČEZ a Severočeských dolů, které zde měly podmínku na přednostní umístění dlužníků z vlastního bytového fondu. Podmínka pominula po privatizaci bytového fondu ČEZ a dolů. Město dle vyjádření starosty chápalo Pruněřov jako lokalitu, ze které je možné se po splacení dluhů vrátit do bytů „ve městě a některé rodiny toho využily.“

¹⁶ Chomutov - 516 bytů - 36,5 milionu, Jirkov - 83 bytů - 5,9 milionu, Kadaň - 1 137 bytů - 74,6 milionu, Klášterec nad Ohří - 215 bytů - 12,9 milionu, Loučná nad Desnou - 4 bytové domy + 22 bytů + plynová kotelna - 6,7 milionu, Solenice - 54 bytů - 3,3 milionu, Štěchovice - 42 bytů + 17 garáží + 8,7 tisíc m² stavebních parcel - 5,2 milionu, Vrané nad Vltavou - 8 bytů + 1,5 tisíc m² stavební parcela - 1,3 milionu; Zdroj: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/kauzy/clanek.phtml?id=663399>

nájemníci se brali o svá předkupní práva („ČEZ prodal byty za 60 tisíc. Firmě spojené s Kindlem“¹⁷)

Podle sdělení informantů (přejících si zachovat anonymitu) se mělo jednat o proces řízený lidmi (z ČEZu a k němu příslušejících servisních firem) sledujícími své vlastní obohacení, s tím, že s byty měli své vlastní podnikatelské záměry. Mělo se kupříkladu jednat o firmu Murom¹⁸, od které později byty získal nynější největší vlastník bytových jednotek v Kadani, Marek Popovič. Ten je mnohými informanty výzkumu ostatně považován za „nastrčenou“ figuru „pravých“ vlastníků. Sám k tomu uvádí:

„Začneme z širší perspektivy, o záměru nebo podnikání bych v této souvislosti nemluvil, já mám příjmy z pronájmu, to je jenom kolonka na dani z příjmu (fyzických osob). Všechno to má svou historii, tady (na Chomutovsku) se to váže k privatizaci bytů ČEZu, jednalo se asi o dva tisíce bytů za výhodnou privatizační cenu, cca 1300 Kč/m, pro okruh lidí, kteří museli splnit určité podmínky, pak tato zvýhodněná cena stoupla na čtyři, pět tisíc, byl jsem v té druhé vlně... řekněme, že jsem se seznámil s jedním makléřem, který v tomto měl určitou roli, a začal jsem kupovat byty, které nikdo nechtěl, o které nikdo neměl zájem, cena bytů v této době byla již 10.000 Kč/m, tyto byty jsem následně zrekonstruoval, zařídil – nové štuky, nové kuchyňské linky, koupelny, nyní je to bydlení na úrovni.“¹⁹

Náhled na soudobou migraci (sociálně vyloučených Romů) z Prunéřova lze z pohledu institucionálních aktérů (tj. úředníků města a dalších členů lokálního partnerství) shrnout následovně: vlastníci uprázdněných bytových jednotek v Kadani využívají systému státem garantovaných dávek na bydlení tak, že stanovují nepřiměřeně vysoké nájemy, které stát (tj. Úřad práce) z většiny proplácí formou příspěvku na bydlení a doplatků na bydlení z hmotné nouze. Vlastníci si takto učinili z pronájmu bytů výhodný, státem dotovaný byznys, respektive někteří z nich, si z takovéto možnosti pronájmu bytů učinili přímo podnikatelský záměr. Jmenováni jsou v této souvislosti především Marek Popovič a v případě s Kadani sousedící Rokle, respektive její části Hradec, Dalibor Prehlík (šest bytových domů, fotografie v příloze č. 4). Tito vlastní několik desítek bytových jednotek. V případě Marka Popoviče se má jednat i o byty v sousedním Klášterci nad Ohří, Jirkově a Chomutově.

Marek Popovič (Kadaň) vlastní na sídlištích B a D a na ulici Sukova podle odhadu informátorů (z institucionální sféry a informátorů migrantů) k sedmdesáti bytům, sondy do katastru nemovitostí potvrdily jeho byty na Chomutovské 1241, 1243, 1256 a Na Podlesí 1473 a 1475, respondenti dále uvádějí byty v ulici Koželužská. Jako další pronajímatel je nejčastěji uváděn Jiří Fiala (Kadaň), který s pronajímáním bytů a jejich akvizicí „ve velkém“ začal podle informátorů z institucionální sféry ještě před Popovičem. Ten má údajně

---

¹⁷ Tamtéž. „Murom je vázána tím, že musí podle smlouvy byty nabídnout nájemníkům ke koupi s maximálním navýšením ceny o 10 procent Současně však získala desítky bytů s dlužníky, s nájemníky, kteří mají smlouvu na dobu určitou, či prázdné, na které se podmínka o odprodeji přímo nevztahuje a firma je může prodat za tržní ceny.... ČEZ v prodeji bytů zastupovala právní kancelář bývalého děkana plzeňské právnické fakulty Milana Kindla.“ (22. 3. 2010)

¹⁸ <http://janpivec.ufoun.eu/?p=1053> „Kdo je MUROM a.s. a její nabídka se jeví jako velice zajímavá“

¹⁹ Z rozhovoru s Markem Popovičem, 23. 5. 2013.

disponovat více jak desítkou bytů (některé vlastníky také podle vlastního vyjádření při pronajímání zastupuje), z nichž byly sondou v katastru (na adresách udanými informátory-migranty) ověřeny byty na Chomutovské 1255 a 1256. Několika desítkami bytů má rovněž disponovat BONPRO s.r.o. se sídlem v Praze, její byty byly v katastru ověřeny na Chomutovské 1240 a 1241. Byty a nájemníky dalšího informátory uváděného většího pronajímatele Macka se při výzkumu v terénu nezdařilo dohledat. Starosta se domnívá, že v domě č.p. 1465-68 Na Podlesí, který p.Macek koupil v rámci privatizace Prefy Prunéřov, žijí dlouhodobě převážně bývalí zaměstnanci Prefy.

Praxe výše zmíněných pronajímatelů je ze strany ÚP hodnocena tak, že „se časem naučili vybavovat žádosti nájemníků o dávky všemi potřebnými dokumenty, dříve mívali problémy s doložením vyúčtování energií (jmenován Prchlík), teď už vše dodávají promptně. Zvláště někteří mají smlouvy s nájemníky vzorově uspořádané (jmenován Macek, Fiala a BONPRO s.r.o.) Musí to dát s nimi (nájemníky) hodně práce“²⁰. Jako jediná z informátorek z institucionální sféry tato uvedla, že nepovažuje výši nájmu u pronajímatelů za nepřiměřenou, protože s obstaráváním svého bytového fondu mají jistě mnohá vydání (např. splácet hypotéky jako Popovič).

Odhad podílu pronajímatelů na bytovém fondu sídlišť B, D a na ulici Sukova může být učiněn toliko rámcově. Sonda průzkumu vlastnických a užívatelských (nájemních) vztahů v jednom z bloku domů na Chomutovské 1240 až 43 o 48 bytech ukazuje: 2 byty pronajímané Popovičem, 2 byty pronajímané BONPRO s.r.o., tedy dvanáctina z bytového fondu domu pronajímaná „velkými“ pronajímateli. Pokud takovéto zjištění aplikujeme na bytový fond sídlišť B a D (2026 bytů) pak by se mohlo jednat o 170 bytů „velkých pronajímatelů“, což by odpovídalo odhadu informátorů, že takovíto disponují několika desítkami bytů. Podle zjištění v terénu však prunéřovští migranti a ani jiní sociálně vyloučení (Romové) na Chomutovské nebydlí zdaleka jen v bytech „velkých pronajímatelů“, ale i v bytech pronajímatelů disponujících jedním, nebo dvěma byty (a tito jsou pak vůbec nejpočetnější skupinou pronajímatelů). K početnosti svého bytového fondu Marek Popovič uvedl: „*To nevím přesně. Nemám byty jen v Kadani, ale taky v Chomutově, Jirkově a Klášterci. Tady to bude asi 40, dohromady ke stovce. Já se za žádného velkého majitele nepovažuji, to jsou tady (v ČR) jiný třídy... Taky si můžete vzít hypotéku, pořídít si byty a pronajímat. Když to nebudete dělat na černo, jak dělají stovky lidí v Kadani, ale platit z pronájmu daně, uvidíte, že to není tak jednoduché... Já daně platím. Ty stovky drobných pronajímatelů, co mají jeden dva byty, ty daně neplatí a poškozují tak stát. Já daně platím, a stejně o mě na městě prohlašují, jak na státu vydělávám. A já se znovu ptám, na kolik by jim vyšlo zajistit takovýmhle lidem bydlení? Já s něma musím pracovat, hlídat spotřebu energií (na ty mi jde asi 40% na účet, 30% v hotovosti, zbytek různě), vyúčtovávat...vystavovat potvrzení, uzavírat smlouvy. Opravovat byty...“* V rozhovoru též uvedl potřebnost zřízení databáze nájemníků, kterou by větší vlastníci sdíleli tak, aby se vyhnuli problematickým nájemníkům (kolotočářům): „*Bylo by užitečné, aby ti majitelé, co tu v Kadani ve větším pronajímají, tedy asi těch pět větších, to je*

---

¹⁹ Rozhovor s úřednicí ÚP trvajícím na anonymizaci.

asi tři stovky bytů, měli takovou kolotočářskou databázi, kterou by sdíleli, aby se takovým vyhnuli“.

Příklad vlastnické struktury na Chomutovské (sonda v katastru nemovitostí):

Vzhledově a údržbou (z velké části vybité zvonky, záplatované dveře, nepořádek v zadním traktu domu) se nejproblematictější na sídlišti B jeví bytový blok **Chomutovská 1240/43**, se čtyřmi vchody po 10, 14, 14 a 10 bytech (dohromady 48 bytů). Podle údajů z náhledu do katastru nemovitostí jsou dva byty ve vlastnictví Marka Popoviče (1241, č.1 a 1243 č.2) a dva BONPRO s.r.o. (1240, č.9 a 1241, č. 12). Jeden „sociální“ byt patří městu Kadaň (1242, č. 14), zbytek je pak v soukromém vlastnictví, respektive ve společném jednotném majetku (SJM) dvou osob. Pět vlastníků šesti bytů má jiný trvalý pobyt než v Kadani (a to po jednom v Žatci, Ostrově – zde se jedná majitelku dvou bytů v popisovaném bloku –, Chomutově, Dobroslavicích a dva v Jirkově) a pět (nezapočítávám Popoviče a BONPRO) jinde v Kadani, nežli na adrese svého bytu v osobním vlastnictví v místě (tj. na Chomutovské 1240 – 1243 – přihlášení jsou k trvalému pobytu v ulicích Na Podlesí, Třešňové, Budovatelů, Hřbitovní a Školní). Na tři soukromé vlastníky bytů je evidován exekuční příkaz k prodeji (1240 č.4; 1241 č. 7; 1243 č. 1) – jedná se ve všech případech o vlastníky s trvalým bydlištěm v místě. V bytovém bloku bylo provedeno 6 rozhovorů s migranty z Prunéřova. 4 rozhovory byly provedeny v domácnostech, 2 rozhovory na veřejném prostranství před domem. Podle reflexe informantů je právě tento blok cílem migrantů z Prunéřova.

Na protější straně ulice Chomutovská (naproti výše uvedenému bloku) byla provedena sonda **ve vchodu číslo 1256** – tento je v zjevně „kvalitnějším“ bloku, a to jak vnějškově (zvonky, vchodové dveře), tak i úpravou vnitřních prostor (výmalba, pořádek). Podle údajů z náhledu do katastru nemovitostí je ve vchodu 21 bytů – dva byty jsou ve vlastnictví Jiřího Fialy (č.14, č.17) a jeden Marka Popoviče (č. 18). zbytek je pak v soukromém vlastnictví jednotlivých vlastníků, respektive ve společném jednotném majetku (SJM) dvou osob. Osm vlastníků má na adrese trvalý pobyt. Čtyři pak na jiných adresách v Kadani (Na Podlesí, Bystřické, Na Stráži a Husově). Další čtyři mají jiný trvalý pobyt než v Kadani (a to po jednom v Údlících, Měděnci, Klášterci nad Ohří a Miřetic u Klášterce nad Ohří). Jeden z bytů vlastní město Kadaň (tzv. „sociální byt“). V katastru není na vlastníky evidován žádný exekuční příkaz k prodeji. Ve vchodu byly provedeny 2 rozhovory s migranty z Prunéřova.

Chomutovská 1240 /1243 – zadní trakt (foto autor)

Společně posuzovaná domácnost migrantů z Pruněrova a (údaje ÚP), Chomutovská (vlastník disponuje údajně jen jedním bytem, nájem 8600 Kč)

období	1956 muž	1960 žena	-
druh dávky	příspěvek bydlení (SSP)	příspěvek živobytí (HN)	Doplatek bydlení (HN)
9/2012	100	1829	0
10/2012	0	2075	0
11/2012	0	2075	0
12/2012	0	1741	0
1/2013*	0	1983	0
2/2013	0	2339	4759
3/2013	0	2339	5028
4/2013	0	2481	4313
5/2013	2234	5970	6585
6/2013	1896	5970	0
7/2013	0	5970	0
8/2013	0	5970	0
9/2013	0	5970	0

*Pozn. v novém bydlíšti jeden z páru od ledna 2013

Další vlastníci disponují jen omezeným počtem jednoho či dvou až tří bytů a pronajímají je spíše jako přivýdělek (s tím, že je údajně drží je pro děti, až dorostou, apod.) za tržní nájemné. Za to je v Kadani považována částka osmi tisíc korun včetně (standardních) poplatků za energie. U Popoviče, vlastníciho byty v sídlištních jednotkách „Béčka“ a „Děčka“ a především v Tušimicích (tam vlastní prakticky polovinu jednoho ze dvou bytových domů), považují většina informátorů z institucionální sféry dvanácti a třináctitisícové nájemné za nepřiměřené, tvrdí, že si ze státu dělá „dojnu krávu“ a své nájemníky vystavuje „bytovému nevolnictví“. Kadaňský romský podnikatel Roman Tirpák (člen LP) označil Popovičovy aktivity za potenciálně pro Romy nebezpečné, protože údajně nepřiměřenou výškou nájemného uvádí své romské nájemníky do dluhů, z kterých se pak těžko mohou dostat, a povede to k jejich ještě většímu sociálnímu propadu. Půjčují si údajně, „kde se dá“. Takovéto tvrzení však výzkum nepotvrdil. Na druhé straně, samotný Tirpák a všichni další respondenti z institucionální sféry uznávají, že Popovič se o svůj bytový fond stará a byty renovuje. O nutné disciplinaci nájemníků ze strany Popoviče taktéž nemají pochyb. Byť o nich bližší informace údajně nemají, shodně tvrdí, že takto by se mělo postupovat i v Prunéřově. Sám Popovič k tomu uvedl:

„Moji nájemníci respektují domovní řád. Pokud je problém, rozloučím se s nimi... Pokud chcete být v tomto úspěšný, tak vás nesmí zajímat, jestli je sobota, nebo neděle, vaše pracovní doba... pokud je někde problém, tak vyjedete, a řešíte ho okamžitě. Proto je soukromník vždycky úspěšnější než stát. Proto Prunéřov tak dopadl a vypadá, jak vypadá... tu starost tomu úředník (města) nikdy nedá... Teď se snaží, já vím, ale to je pozdě. Tam už nikdo bydlet nechce. A díváte se jim? Vždyť ti mladí, co už jsou z nové generace, ti to vnímají jako za trest, a chtějí bydlet ve městě (v Kadani), samozřejmě, a ani na Béčku nechťejí... chtějí bydlet mezi lidma. A já jim to umožnuju. Víte, já mám vlastně nejvíc problém s bílejma, s bílejma rasistama, kteří si hned ztěžují, když se poblíž nastěhuje někdo, kdo jim nevoní. Přitom já si lidi vybírám, a pokud je problém, tak ho řeším. Na začátku jsem měl několik problémových rodin, které jsem nastěhoval na sídliště, kde nebyli zvyklý na romské rodiny, snažil jsem se s těmito problémovými rodinami pracovat, nějaké rodiny to pochopily, uklidnily se, přestaly dělat problémy a ty rodiny, které neměly zájem se začlenit, řídit se určitými již nastavenými pravidly, tak jsem je vždy slušně požádal, aby se v klidu odstěhovaly. Vystěhování těchto problémových rodin vždy proběhlo bez problémů. Dnes, snad, doufám, žádný problémy s lidma, kterým jsem poskytl bydlení, už nejsou. Víím, že se některým lidem nelíbí, že jsem do Kadaně nastěhoval několik rodin z jiných měst. K tomuto bych chtěl jen uvést, že tyto rodiny se mi ozvaly přes své příbuzné, kteří již u mě bydlí, že by se tyto rodiny rádi nastěhovaly zpět do Kadaně, odkud také někteří z nich nebo jeden z partnerů pochází. Volá mi spousty rodin, které by se chtěly nastěhovat do Kadaně, s těmito rodinami si promluvíím a většinu z těchto rodin odmítnu. Víím také, že na jednu stranu nějaké rodiny jsem dostal do Kadaně, ale na druhou stranu pár rodin, které se nepřizpůsobily, se odstěhovaly pryč z Kadaně. A lidi z Prunéřova? Několika jsem pomohl, když ztratili bydlení v dávné době, ale teď už žádné neberu.

V případě stížností na Popovičovo umístění romských nájemníků na Děčku, se jedná zjevně o stížnosti adresované starostovi města.²¹ O obavách z přistěhování Romů do města referoval i místní tisk („Do bývalých bytů Muromu se prý stěhují chudí“²² 28. 10. 2011). O početnosti bytů v Kadani k pronájmu svědčí neutuchající inzerce v elektronických médiích.

---

²¹ „Dobry den pane starosto, chtěla bych prosím vysvětlit jak přesně funguje, ten nálet rómů, co se v poslední době vyskytuje na různých sídlišcích (hlavně tedy bývalé byty Muromu a.s.). Slyšela jsem, že si je tam město nastěhovalo a ještě za ně nějakou dobu platí nájem?? V rámci začlenění rómů do společnosti. Tak bych od Vás prosím chtěla slyšet, jak to prosím funguje a co je na tom pravdy? Mě se to kupříkladu vůbec nelíbí. Bydlí tu v paneláku tři nebo čtyři rodiny, už jsou vykradeny sklepy, rozbité nové dveře a to, že moje dítě musí od rána do večera poslouchat jejich pestrý slovník, taky není zrovna žádná med. Nehledě na to, že se za nima srocuje celá jejich rodina a kamarádi, tak nevím jestli si to umíte představit?? Já tu musím platit nájem a nikdo se mi neptá, jestli na to mam. Museli jsme si ten byt koupit a taky se mi nikdo neptal jestli na něj mam. Chtěj se začleňovat? chtěj normálně žít? tak at začnou pořádně makat a chovat se slušně! Děkuji za odpověď. Radanas.“

„Dobry den, je až neuvěřitelné jaké báhorky dokáže někdo vymyslet. Stěhovat romy do Kadaně to je to poslední co by město udělalo. A ještě za ně platit nájem? To už je na hraně zdravého rozumu... Byty nejsou města. ale realitní kanceláře, která je odkoupila od ČEZ ! Město Kadaň usilovalo o převod bytů ČEZu v Kadani na město ještě před prodejem, což se nepovedlo, protože jsme stejně jako ostatní města byli ignorováni se svými nabídkami. Zastupitelstvo dokonce nabízelo i směnu za některé pozemky ČEZu, kde má ČEZ svá zařízení, bohužel nikdo na naše nabídky ani neodpověděl. Upozorňovali jsme na to, že s byty se může pak čachrovat a prázdné byty mohou sloužit ke spekulacím a stěhování nepřizpůsobivých. V době před prodejem bohužel naše názory nikdo neposlouchal. Město bohužel nemůže po právní stránce zasáhnout do soukromého majetku, v tomto případě realitní kanceláře.

S pozdravem J. Kulhánek. starosta „

Více na: <http://forum.mesto-kadan.cz/viewtopic.php?f=4&t=717>

²² http://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/kadan-do-byvalych-bytu-muromu-se-pry-stehuji-chudi.html

3. Situace domácností přestěhovavších se do bytů soukromých pronajímatelů (v Kadani) z městských bytů v Pruněřově

Nabídka bytů v Kadani-měště pro migranty z Pruněřova se soustředí z většiny na panelová sídliště B (Chomutovská) a D (Na Podlesí). Důvodem se jeví již výše zmiňovaná privatizace někdejšího bytového fondu ČEZu novými vlastníky, kteří právě na těchto sídlištích získali v posledních letech množství bytů. Obě dvě sídliště byla v rámci projektu subvencovaného Ministerstvem pro místní rozvoj v nulté dekádě revitalizována. Sídliště mají celkově 5 835 obyvatel a 2026 bytů (celkově je v Kadani 17 726 obyvatel a v sedmi panelových sídlištích 7133 bytů). Podle revitalizačního projektu „město Kadaň sloužilo jako ubytovna pracovníků výstavby tepelných elektráren Tušimice a Pruněřov. Po roce 1989 se Kadaň postupně vzpamatovává z této vlny osídlení a cílevědomě regeneruje město jako celek. Vedle úpravy historického centra a dalších památek se zaměřilo na komplexní regeneraci panelových sídlišť, která tvoří větší část města. Takto již byla realizována regenerace sídliště „A“ a komplexu bytových domů, dále dílčí úpravy na sídlišti „D“ apod.“²³

V případě sídliště „B“ existovaly jisté stížnosti občanů na stav veřejného pořádku a sanitárních podmínek. Prostředí sídliště se však revitalizačními úpravami markantně zlepšilo a při jeho realizaci došlo dle informantů z řad obyvatel sídliště k odstěhování některých nájemníků, vnímaných jako problémových. Ačkoliv se odstěhování nepodařilo výzkumem potvrdit, je z migračních historií residentů na Chomutovské zřejmé, že jejich přesuny bývaly a bývají ve srovnání s jinými čtvrtěmi Kadaně časté, a to včetně pobytů v Anglii.

K novému pohybu romských rodin z Pruněřova došlo v souvislosti se zmiňovanou nově formulovanou nabídkou nových vlastníků bytových jednotek privatizovaných ČEZem. V médiích o nově příchozích referoval 28. 10. 2011 Chomutovský deník:

„Vedení města Kadaně má první náznaky, že se do bytů, které vlastní akciová společnost Murom, stěhují problémovější občané. Jedná se například o sídliště D a Sukovu ulici. ‚Zatím jde o vnitřní migraci v rámci města, což by bylo ještě dobré. Víme, že se tam stěhují lidé z Pruněřova,‘ uvedl starosta Jiří Kulháněk. Podle záznamů na městském úřadu se tam v poslední době přistěhovalo na sedmdesát občanů, 59 jich pochází právě z Pruněřova, který platí za sociálně vyloučenou lokalitu. Radní ale mají obavy, aby společnost nepronajímala byty také sociálně slabším z dalších měst, což by mohlo městu do budoucna přinést problémy. ‚Chtěli bychom si proto udělat jasno o tom, jak to je a co bude dál. Proto jsme pozvali předsedu představenstva na jednání rady,‘ nastínil starosta, jak chce město ve věci postupovat. Ten ale na mailovou pozvánku neodpověděl, a tak se město odhodlalo k druhému pokusu přizvat ho k jednacímu stolu. Posílá dopis s doručenkou, aby byla záruka, že jej dostane. Byty, do nichž se dnes v Kadani údajně soustřeďují chudší obyvatelé, dříve obývali elektrárenští zaměstnanci. ČEZ je získal i s domy v rámci privatizace od bytového fondu a

²³ http://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/PDF/Regenerace-sidlist_2.pdf

*následně jednotky odprodával nájemníkům. Domy později odkoupila akciová společnost Murom, která v prodeji bytů pokračuje. V současné době je většina z bytů prodaná nebo se k němu nabízí.*²⁴

Bývalí pruněrovští rezidenti, se kterými byly provedeny rozhovory v ulici Chomutovská (sídliště B) a v ulici Sukova, vyjadřují nad odchodem z Pruněrova bez výjimky (subjektivní) uspokojení. Výši nájmu v rozmezí šesti až deseti tisíc Kč (včetně energií a akontací), stejně tak jako vyšší, až třináctitisícové, nájmy u pronajímatele Popoviče dokáží hradit (mj.) z kombinace státního příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení z hmotné nouze, a kromě příspěvků na živobytí (ve většině případů) mají až na výjimky různé, úřadu práce ovšem nepřiznávají, brigády. Hlavními zprostředkovateli brigád jsou údajně kadaňští romští i neromští podnikatelé²⁵.

V brzkých ranních hodinách jsou k vidění na Chomutovské a na parkovištích u blízkého Lidlu a Kauflandu místní muži v montérkách, kteří nastupují do dodávek (pickupů) a odjíždí za prací. Podle podání místních je většina bouracích, rekultivačních a kopáčských prací spojena s pomocnými (manuálními) pracemi v průmyslových zónách v okolí (zejména Pruněrov) a rekonstrukcemi v areálu tušimické a pruněrovské elektrárny.

V rámci veřejně prospěšných prací (VPP) bylo recentně zaměstnáno podle identifikace ze strany městského úřadu pět osob odešlých z Pruněrova – tři ženy a tři muži (z toho jeden muž je stále v rámci VPP zaměstnán). Podle vyjádření jejich nadřízených si možnost práce na VPP cenili a stáli by o její další pokračování (rozšíření). Jeden z mužů má po ukončení VPP přislíbeno regulární zaměstnání v úklidové firmě.²⁶

Kontaktovaní bývalí pruněrovští rezidenti na sídlišti B pobývají v bytech pěti vlastníků, údajně jejich známých kadaňských „gádžů“ (Neromů), dvě domácnosti u Popoviče a dvě u BONPRO. s.r.o. Blíže o identitě vlastníků však odmítli referovat a kontakt s nimi se výzkumníkovi nepodařilo navázat. Na sídlišti D a na ulici Sukova pak bydlí u vlastníka Marka Popoviče.

Přehled vyplacených dávek – společně posuzovaná domácnost migrantů z Pruněrova, odstěhovaná počátkem roku 2012; ulice Sukova (údaje ÚP), vlastník Marek Popovič (nájem cca 13 000 Kč):

období	1981 žena	-	1999 muž	2005 muž
druh dávky	příspěvek	příspěvek	příspěvek	příspěvek

²⁴ http://chomutovsky.denik.cz/zpravy_region/kadan-do-byvalych-bytu-muromu-se-pry-stehuji-chudi.html

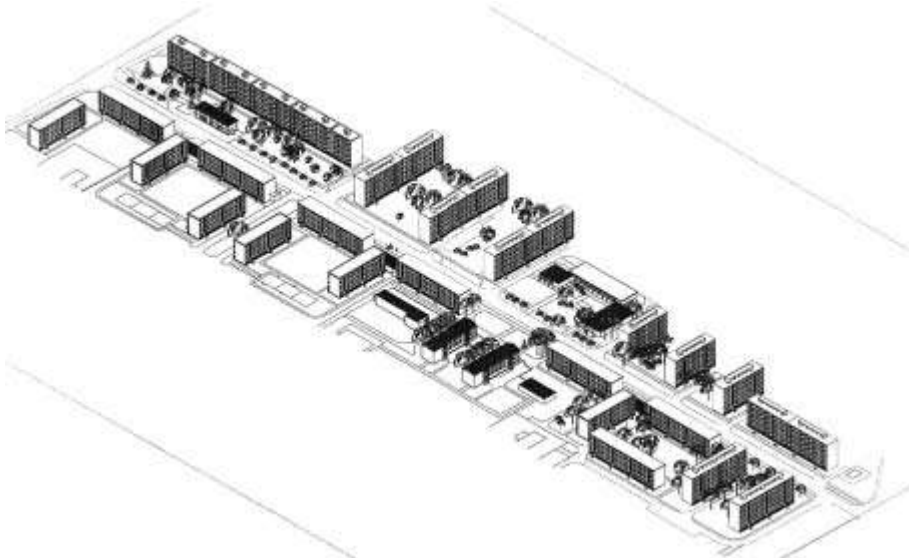
²⁵ Informátory jsou uváděna jména Tirpák, Gorol, Kančí, Tvrzník.

²⁶ Žena, ročník 1993 (trvalé bydliště stále hlášeno v Pruněrově, aktuální nezjištěno); žena, ročník 1972 (trvalé bydliště stále hlášeno v Pruněrově, aktuální nezjištěno); muž, ročník 1987, odstěhoval se do Jindřichova Hradce; žena, Golovinova; muž, ročník 1956, Budovatelů; muž, ročník 1984, stále zaměstnán – trvalé bydliště stále hlášeno v Pruněrově, aktuální nezjištěno.

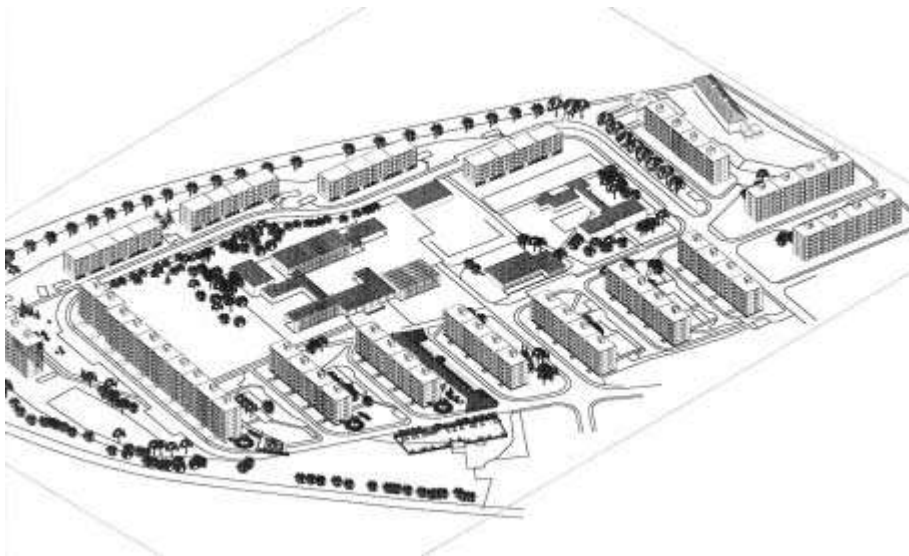
	bydlení (SSP)	živobytí (HN)	dítě (SSP)	dítě (SSP)
9/2012*	8787	9396	610	610
10/2012	8787	9396	610	610
11/2012	8787	9396	610	610
12/2012	8787	9396	610	610
1/2013	8787	9396	610	610
2/2013	9425	9396	610	610
3/2013	9425	9396	610	610
4/2013	9425	9396	610	610
5/2013	9425	9396	610	610
6/2013	9425	9396	610	610
7/2013	9425	9396	610	610
8/2013	9425	9396	610	610
9/2013	9425	9396	610	610

*Pozn. v září 2012 již novém bydlišti (od jara 2012)

Sídliště B (Chomutovská) – zobrazení z revitalizačního projektu:

Sídliště D (Na Podlesí) – zobrazení z revitalizačního projektu:

3.1 Charakteristika migrantských domácností na sídlišti B (Chomutovská) a D (Na Podlesí)²⁷

²⁷ Všechny uvedené byty mají centrální vytápění z teplárny.

Souhrn údajů v tabulce (z provedených rozhovorů s pruněrovskými migranty, prvních 13 v domácnostech na sídlišti B, další tři pak ve veřejných prostorech sídliště D. Pět dalších provedených rozhovorů bylo natolik informačně nedostačujících, že v tabulce nejsou zapracovány).

lokace, počet osob velikost bytu	Počet osob z Prunéřova	dob a Pobytu (měs.)	typ smlouvy (majitel), kauce	výše nájmu v Kč	SSP	doplatek	jiné dávky (příspěvky na živobytí)	Ev. na ÚP	Další zdroje obživy
1.B, 2 +1, 51 m ² , 5 (2 dospělí, 3 děti do 15ti let)	5	12	nájemní smlouva na rok; BONPRO s.r.o., kauce akontací	8600	zahrnuto v doplatku, nerozlišili	7000	9830	ano	Brigády (muž) 8000
2.B, 1+1, 37 m ² , 2 dospělí osoby (druh)	1	12	nájemcem je druh (před lety rovněž v Prunéřově), roční smlouva; majitel z Kadaně	8000	ne - druh – zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	ne - druh 3000	ne	ne	ne
3.B, 2 +1, 55 m ² , 2 dospělí, 2 děti	4	12	Fiala, roční smlouva; výška kauce nesdělena	8000	Nespecifikováno	„na bydlení dostávají“ 7000	4220	ano	brigády 5000
4.B, 2 +1, 51 m ² , 9 (3 dospělí, 4 děti do 15ti let)	3 (2 dospělí, 1 dítě)	12	Popovič, smlouva nezjištěna, bez kauce	11000	údajně ano, blíže nezjištěno	údajně ano, blíže nezjištěno	4220	ano	ano
5.B, 1+1, 37 m ² , 2 dospělí	2	8	majitel z Kadaně (známý nájemců z „mláď“), kauce akontací	6700 bez energií	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	5200	5000	ano	Brigády – 6000
6.B, 3 +1, 76 m ² , 8 (2 dospělí, 6 dětí)	8	12	Popovič. roční smlouva, bez kauce	13000	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	10 000	10000	ano	nezjištěno
7.B, 2 +1, 55 m ² , 6 (3 dospělí, 3 děti)	6	12	Popovič, bez kauce	12000	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	1000 0	10000	ano	ano, výše nezjištěna
8.B, 1+1, 37 m ² ,	3	12	majitel z Kadaně	8000	zahrnuto v doplat	6000	6800	ano	ano, výše

3(2 dospělé osoby, 1 dítě)			(známý nájemců), výše kauce nesdělena		ku, nerozlišeno				nezjištěno
9.B, 1+1, 37 m ² , 5 (2 dospělí, 3 děti)	1 (jedna dospělá žena) 1 dítě)	6	nájemní smlouva na rok; BONPRO s.r.o.; výše kauce nesdělena	8600	ne	nespecificko, údajně ne	5000	ano	nezjištěno
10.B, 1+1, 37 m ² , 5 (4 dospělí, jedno dítě)	2 (druha družka)	6	nájemní smlouva na rok; BONPRO s.r.o. (na nepruněfovské nájemce), kauce zaplácena jednorázově ve výši jednoho nájmu	8000	ne	ne	ne	ne	Brigády, kolem 8000 dohromady (úklidové práce)
11.B, 3 + 1, 76 m ² , 8 (4 dospělí, 4 děti)	2	8	nájemní smlouva na rok; BONPRO s.r.o. (na nepruněfovské nájemce)	8800			ne	ne	Ano, nespecificko
12.B, 2 +1, 55 m ² , 6 (4 dospělí, 2 děti)	2 (1 dospělý, 1 dítě)	12	majitel z Kadaně (známý nájemců)	8000	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	6000	5000	ano	nespecificko
13.B, 1+1, 37 m ² , 3 (2dospělí, 1 dítě)	1	12	majitel z Kadaně (známý nájemců)	8000	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	6000	7000	ano	ne, druh hledá
14.D, garsonka, 22 m ²	1	12	údajně odkoupila do osobního vlastnictví	-	-	-	-	ne	Starobní důchod
15.D, 2 +1, 55 m ² , 3 (2 dospělí, 1 dítě)	3	12	Popovič, bez kauce	10000	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	8000	7000	ano	nespecificko, údajně ano
16.ul. Sukova, 58 m ² 2 + 1, 3 dospělí, 1 dítě	4	12	Popovič, bez kauce	8600	zahrnuto v doplatku, nerozlišeno	6600	8000	ano	nespecificko, údajně ano

Domácnost 1

Lokalita: sídliště B, 2+1, 51 m²

Složení domácnosti: dva dospělí (muž a žena, kolem třiceti let), nesezdání, tři děti do 15 let, jedno dítě mentálně postižené,. V bytě pobývá na dlouhodobější návštěvě bratranec z Chomutova (třicátník), který má s mužem „brigádu“ v průmyslové zóně Prunéřov, bourací práce. Před časem u nich přebývali také dva další příbuzní (bližší okolnosti nesdělili).

Typ nájemní smlouvy: na dobu jednoho roku, již jednou obnovena, akontace kauce splacena. Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 100 Kč), 2500 Kč osobním výběrem agentem reality.

výše nájmu: (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 8 600 Kč, pronajatý od „reality“ (BONPRO s.r.o.). Kauci ve výši dvou nájmu splácí akontací. Vyúčtování energií jednou do roka a nemají s ním problém

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračku si pořídili na splátky (již splacena), nábytek si zčásti obstarali po bazarech, zčásti byl v bytě zanechán předchozím nájemníkem (postele, skříně, jeden stůl kuchyňský, odkládací stůl v obýváku).

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová). Nové vymalování při nastěhování na náklady vlastníka.

Ekonomická aktivita: Oba jsou evidováni na ÚP. Z evidence muž před rokem vypadl, nyní je opět v evidenci.

Udaná skladba měsíčních výdajů: 27 000 Kč: nájem a energie – 8 600 Kč; akontace 1600 Kč, potraviny a drogerie 10 000 Kč, cigarety 1200 Kč; doprava – 1 000 Kč; ošacení (uváděny děti) – 2 600 Kč, telefon (dva mobily) – 1000 Kč; nespecifikované další (zábava) – 1000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (24 850 Kč): státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno) – 7000 Kč, příspěvky na živobytí (dohromady) 9 830 Kč, příjmy z „brigád“ (muž) – 8 000 Kč;

(rozdíl 2150 Kč ve prospěch výdajů si nebyli vědomi, podle svých slov „vyjdou“, půjčovat si nemusí);

Migrační trajektorie: Z Prunéřova muž odešel před více jak rokem, žena již o rok dříve a pobývala u příbuzných v Chomutově, dluhy za sebou prý nezanechali. Děti chodí do praktické školy.

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky, neshody se spolubydlícími, touha opustit Prunéřov (jakožto stigmatizovanou lokalitu). **Plány do budoucna:** nezjištěny („nějak bylo, nějak bude“).

Náhled na prunéřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu, to by se raději přestěhovali někam jinam.

Domácnost 2

Lokalita: sídliště B, 1+1, 37 m²,

Složení domácnosti a migrační trajektorie: žena (čtyřicátnice) přistěhovaná loni v prosinci z Prunéřova u muže (druha, nad padesát). Ten před lety („mnoha“) taktéž bydlel v Prunéřově;

Typ nájemní smlouvy: druh má byt v pronájmu od vlastníka z Kadaně, smlouva se mu „automaticky“ každoročně prodlužuje;

Výše nájmu: 8 000 Kč se zálohami na energie

Vybavení domácnosti: plně vybaven vším zařízením (včetně LCD televizoru);

Celkový stav bytu: pečlivě udržovaný, nábytek a vybava v majetku (pořízena) nájemníkem – druhem;

Ekonomická aktivita: Evidence na ÚP: z důvodu nedodržení schůzek vyloučena (byla nějakou dobu u příbuzných v Ústí nad Labem), usiluje o znovupřijetí, druh je dlouhodobě evidován;

Udaná skladba měsíčních výdajů domácnosti: nespecifikována, samotná žena své výdaje nebyla s to vyčíslit; druh uvedl (18 700): nájem a energie – 8 000 Kč; potraviny a drogerie – 6 000 Kč, cigarety a alkohol 0 Kč; doprava – 1 000 Kč; ošacení – 500 Kč), telefon (dva mobily) – 1200, Kč; nespecifikované další (zábava) – 2000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (18 400 Kč), státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze – nespecifikováno, resp. nerozlišeno – 3000 Kč, příspěvek na živobytí – 3400 Kč, příjmy z práce na černo (muž) – 12 000 Kč;

(rozdíl 200 Kč ve prospěch výdajů si při kalkulaci na místě nebyli vědomi, podle svých slov „vyjdou“, půjčovat si nemusí);

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky;

Plány do budoucna: najít si práci, přivítala by možnost VPP;

Náhled na prunéřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu, jsou tam „fet'áci“.

Domácnost 3

lokalita: sídliště B, 2+1. 55 m²

složení domácnosti: mladá dvojice (nesezdaná, mezi dvaceti pětadvaceti lety) s dvěma dětmi do 15ti let,

Typ nájemní smlouvy: smlouva na rok, údajně nemají k dispozici s tím, že je „originál“ u majitele;

Výše nájmu: 8 000 Kč se zálohami na energie

migrační trajektorie: odstěhování z Pruněrova před rokem;

Vybavení domácnosti: kuchyňská linka s dřezem a plynovým sporákem, pračka, televize, nábytek pořízený na splátky (dřevokližkový standard);

Celkový stav bytu: parketové podlahy, v kuchyni lino, nové vymalování (svépomocí), dětský pokoj a obývací ložnice;

Ekonomická aktivita: oba evidovaní na ÚP (dlouhodobě);

Udaná skladba měsíčních výdajů domácnosti (celkově 18 000 Kč): nájem a energie – 8 000 Kč; potraviny a drogerie – 6 000 Kč, cigarety a alkohol – údajně 0 Kč; doprava – 0 Kč (nikam prý nejezdí); ošacení – 1000 Kč, zvláště pro děti, telefon (dva mobily) – 1000 Kč; nespecifikované další („útrata“) – 2000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (16 220 Kč), státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno – 7000 Kč – odesíláno ÚP na účet majiteli), příspěvek na živobytí (včetně dětí) 4 220 Kč, příjmy z práce na černo (muž) – 5 000 Kč (pomocné práce v průmyslové zóně Pruněrov – blíže nespecifikoval);

(rozdíl 1780 Kč ve prospěch výdajů si při kalkulaci na místě nebyli vědomi, mají prý ještě i jiné příjmy z „obchodování“ s blíže nespecifikovanými, ale „potřebnými“ věcmi, nepůjčují si);

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky především pro děti – v Pruněrově žili údajně odděleně v domácnostech rodičů; **Plány do budoucna:** u ženy – další dítě je na cestě, muž usiluje o nalezení „normální“ práce, má prý dohodnuto místo skladníka;

Náhled na pruněrovskou minulost: návrat do Pruněrova je pro ně nepřijatelný, bydlí tam jen „spodina, stahovalo by je to zase dolů“.

Domácnost 4

Lokalita: sídliště B, 2+1. 51 m²,

Složení domácnosti a migrační trajektorie: druh a družka kolem třiceti let s jedním (asi ročním) dítětem, před rokem se přistěhovavší z Pruněrova k sestře družky, která má tři děti do 15ti let (sama také před circa třemi lety pobývala v Pruněrově).

Typ nájemní smlouvy: smlouva na rok, údajně nemají k dispozici s tím, že je „originál“ u majitele;

Výše nájmu: 8 000 Kč se zálohami na energie

Vybavení domácnosti: kuchyňská linka s dřezem a plynovým sporákem, pračka, televize, nábytek (skříně, postele) v majetku sestry;

Celkový stav bytu: parketové podlahy, nové omítky („štuky“) pořízené před třemi lety majitelem (Popovič)

Ekonomická aktivita: oba evidovaní na ÚP (dlouhodobě);

Udaná skladba měsíčních výdajů domácnosti (celkově 18 000 Kč): nájem a energie – 8 000 Kč; potraviny a drogerie – 6 000 Kč, cigarety a alkohol – údajně 0 Kč; doprava – 0 Kč (nikam prý nejezdí); ošacení – 1000 Kč, zvláště pro děti, telefon (dva mobily) – 1000 Kč; nespecifikované další („útrata“) – 2000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (16 220 Kč), státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno – 7000 Kč – odesíláno ÚP na účet majiteli, příspěvky na živobytí a rodičovská 4 220 Kč, příjmy z práce na černo (muž) – 5 000 Kč (pomocné práce v průmyslové zóně Prunéřov – blíže nespecifikoval);

(rozdíl 1780 Kč ve prospěch výdajů si při kalkulaci na místě nebyli vědomi, mají prý ještě i jiné příjmy z „obchodování“ s blíže nespecifikovanými, ale „potřebnými“ věcmi, nepůjčují si);

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky

Plány do budoucna: u ženy – další dítě je na cestě, muž usiluje o nalezení „normální“ práce, má prý dohodnuto místo skladníka a shání samostatný byt. Pravděpodobně se jedná o domácnost, která se koncem července přestěhovala do Hradce v Rokli;

Náhled na pruněřovskou minulost: návrat do Prunéřova je pro ně nepřijatelný, bydlí tam jen „spodina, stahovalo by je to zase dolů“.

Domácnost 5

Lokalita: sídliště B, 1+1, 37 m²,

Složení domácnosti: dva dospělí (muž a žena, kolem třiceti let), nesezdání, děti u nich nepobývají (jejich pobyt nebyl při rozhovoru zjištěn, k tématu děti se odmítli vyjadřovat, jednoznačně však děti mají).

Typ nájemní smlouvy: na dobu jednoho roku

Výše nájmu: 6 700 Kč se zálohami na energie; vyúčtování energií jednou do roka, bezproblémové. Kauci ve výši dvou nájmu platí akontací (1200 Kč). Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (5200 Kč), **Vybavení domácnosti:** televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, chybí pračka (budou si pořizovat, perou u známých), nábytek omšelý, pořízený ve výprodejích, (postel, skříně, jeden stůl – kuchyňský, odkládací stůl v obývací místnosti).

Celkový stav bytu: podlahy lino a parketové, dlažba v koupelně a předsíni (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová). Vymalování a štuky omšelé.

Ekonomická aktivita: Oba jsou evidováni na ÚP.

Udaná skladba měsíčních výdajů: (18 700 Kč), nájem a energie – 6700 Kč; potraviny a drogerie – 8 000 Kč, cigarety 1000 Kč; doprava – 1 000 Kč; ošacení – neuvedeno, telefon (dva mobily) 1000 Kč; nespecifikované další („útrata“) – 1000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (19 000 Kč): státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno) – cca 6000 Kč, příspěvek na živobytí (dohromady) cca 5 000, příjmy z „brigád“ (muž) – 6 000 Kč;

Udávané důvody odstěhování: neshody s příbuznými v Pruněřově, nevyhovující hygienické podmínky, touha opustit Pruněřov (jakožto stigmatizovanou lokalitu).

Plány do budoucna: nezjištěny („nějak bylo, nějak bude“)

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky nikdy, v zimě tam byl pobyt nesnesitelný.

Domácnost 6

Lokalita: sídliště B, 3+1, 51 m²,

Složení domácnosti: dva dospělí (muž a žena, kolem třiceti let), nesezdání, čtyři děti do 15 let, 2 do 18 let, děti chodí do praktické školy.

Typ nájemní smlouvy: na dobu jednoho roku.

výše nájmu (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 13 000 Kč, pronajatý od Popoviče (bez kauce). Vyúčtování energií jednou do roka a nemají s ním problém

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (10 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka,

. **Vybavení domácnosti:** televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek z větší části majitele, zbytek si zčásti obstarali „na inzerát“ a ve výprodejích.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová), nové vymalování při nastěhování na náklady vlastníka

Ekonomická aktivita: oba jsou evidováni na ÚP.

.
Udaná skladba měsíčních výdajů: (29 000 Kč), nájem a energie – 13 000 Kč; potraviny a drogerie 10 000 Kč, cigarety 1000 Kč; doprava – 1 000 Kč; ošacení (uváděny děti) – 2 000 Kč, telefon (dva mobily) – 1000 Kč; nespecifikované další (zábava) – 1000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (22 000 Kč): státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno) – 12 000 Kč, příspěvky na živobytí (dohromady) 10 000 Kč, příjmy z „brigád“ (muž) – zřejmě ano, nespecifikováno;

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky, neshody se spolubydlicími, touha opustit Pruněřov (jakožto stigmatizovanou lokalitu).

Plány do budoucna: nezjištěny („nějak bylo, nějak bude“);

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu, to by se raději přestěhovali někam jinam.

Domácnost 7

Lokalita: sídliště B, 2+1, 55 m²,

Složení domácnosti: dva dospělí (muž a žena, kolem třiceti let), nesezdání, tři děti do 15 let; děti chodí do praktické školy

Typ nájemní smlouvy: na dobu jednoho roku.

výše nájmu (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 12 000 Kč, pronajatý od Popoviče. Vyúčtování energií jednou do rok, bezproblémové. Kauci neplatili.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (10 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka.

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek z větší části majitele;

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová), nové vymalování při nastěhování na náklady vlastníka.

Ekonomická aktivita: oba jsou evidováni na ÚP.

Udaná skladba měsíčních výdajů: (28 000 Kč) nájem a energie – 12 000 Kč; potraviny a drogerie 10 000 Kč, cigarety 1000 Kč; doprava – 1 000 Kč; ošacení (uváděny děti) – 2 000 Kč), telefon (dva mobily) – 1000 Kč; nespecifikované další (zábava) – 1000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (20 000 Kč): státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno) – kolem 10 000 Kč, příspěvky na živobytí (dohromady) 10 000 Kč, příjmy z „brigád“ (muž) – zřejmě ano, nespecifikováno.

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky.

Plány do budoucna: hledají práci, jakoukoliv.

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu.

Domácnost 8

Lokalita: sídliště B, 1+1, 37 m²,

Složení domácnosti: dva dospělí (muž a žena, kolem třiceti let), nesezdání, jedno dítě do 15 let, dítě chodí do praktické školy

Typ nájemní smlouvy: obnovovaná po půlroce.

výše nájmu (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 8 000 Kč, pronajatý od známého. Vyúčtování energií jednou do rok, bezproblémové. Kauci zaplatili jednorázově ve výši jednoho nájmu.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka.

..

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová).

Ekonomická aktivita: oba jsou evidováni na ÚP.

Udaná skladba měsíčních výdajů: (19 000 Kč) nájem a energie – 8 000 Kč; potraviny a drogerie 8 000 Kč, cigarety 1000 Kč; doprava – 0 Kč (nikam nejezdí); ošacení – 1 000 Kč, telefon a internet (dva mobily) – 1000 Kč;

Udaná skladba měsíčních příjmů: (12 800 Kč): státní příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení z hmotné nouze (nerozlišeno) – kolem 6 000 Kč, příspěvky na živobytí (dohromady) 6 800 Kč, příjmy z „brigád“ (muž) – zřejmě ano, nespecifikováno;

Migrační trajektorie: z Pruněrova odstěhovaní asi před rokem

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky.

Domácnost 9

Lokalita: sídliště B, 1+1, 37 m²,

Složení domácnosti: tři dospělí (muž a ženy, kolem třiceti let), dvě děti do 15 let, již půl roku je k nim přistěhovaná sestra ženy z Pruněrova s jedním dítětem, s kterou sdílí domácnost

Typ nájemní smlouvy: na jeden rok.

výše nájmu (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 8 600 Kč u realitky BONPRO. Vyúčtování energií jednou do rok, bezproblémové.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka.

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní;

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová). **Ekonomická aktivita:** Migrantka z Pruněrova je na ÚP, pobírá mateřskou kolem 5000 Kč.

Skladba měsíčních příjmů a výdajů nebyla udána, sestra z Pruněrova se částečně podílí z mateřské na chodu domácnosti.

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky

Plány do budoucna: hledají práci, jakoukoliv.

Náhled na pruněrovskou minulost: zpátky za žádnou cenu.

Domácnost 10

Lokalita: sídliště B, 1+1, 37 m²,

složení domácnosti: dva dospělí (druh a družka, kolem třiceti let) ubytovaní (uvádí dočasně) u bratrance druhá, ten zde pobývá s ženou, mají dítě do 15 let

Typ nájemní smlouvy: obnovovaná po půlroce

výše nájmu (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 8 000 Kč, pronajatý od reality BONPRO. Vyúčtování energií jednou do rok, bezproblémové. Kauci zaplatili jednorázově ve výši jednoho nájmu. Oba pruněrovští migranti se finančně podílejí na chodu domácnosti.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka. **Vybavení domácnosti:** televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová).

Ekonomická aktivita: Oba byli evidováni na ÚP, z evidence však vypadli (byli údajně nějaký čas za prací v Německu a nedodrželi termíny schůzek).

Skladba měsíčních výdajů nebyla udána.

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky, neshody se sousedy.

Plány do budoucna: hledají práci, jakoukoliv.

Náhled na pruněrovskou minulost: to by raděj šli do zahraničí.

Domácnost 11

Lokalita: sídliště B, 3 +1, 76 m²,

Složení domácnosti: dva dospělí (druh a družka, třicátníci, bez dětí), přistěhování k dvojici s čtyřmi dětmi (2 do 15 let, 2 do 18 let). Podílí se podle možností na chodu domácnosti;

Typ nájemní smlouvy: na dobu jednoho roku.

výše nájmu (včetně centrálního vytápění, vodného a energií) 8 800 Kč, pronajatý od realitky BONPRO. Vyúčtování energií jednou do roka, bezproblémové. Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 000 Kč), 2800 Kč osobním výběrem agenta vlastníka.

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek z větší části majitele.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová).

Ekonomická aktivita: oba byli evidováni na ÚP, z evidence však vypadli (důvody neuvedli).

Skladba měsíčních výdajů nebyla udána.

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky.

Plány do budoucna: hledají bydlení a práci, budou usilovat o obnovení evidence na ÚP

Náhled na pruněřovskou minulost: „nedobré místo plné násilí a feťáků“.

Domácnost 12

Lokalita: sídliště B, 2+1, 55 m²,

Složení domácnosti: dvougenerační domácnost, babička, sezdaná manželská dvojice s dítětem do 15 let (bez zaměstnání, evidováni na ÚP) a sestra manželky přistěhovaná před cca rokem z Pruněrova (v pokoji s babičkou), také s dítětem do 15 let, pronajímatel je „kamarád“ z Kadaně.

Typ nájemní smlouvy: na jeden rok.

Výše nájmu: Nájem činí 8000 Kč včetně energií, jejichž vyúčtování jednou do roka je bezproblémové.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka. Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna (umyvadlo a vana, okachlíkovaná), topení centrální, okna plastová (nová).

Ekonomická aktivita: Migrantka z Pruněrova je na ÚP, pobírá mateřskou kolem 5000 Kč;

Skladba měsíčních příjmů a výdajů nebyla udána, sestra z Pruněrova se částečně podílí z mateřské na chodu domácnosti.

Udávané důvody odstěhování: nevyhovující hygienické podmínky.

Plány do budoucna: neartikulováno.

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu.

Domácnost 13

Lokalita: sídliště B, 2+1, 37 m²,

Složení domácnosti a migrační trajektorie: druh a družka s dítětem, dvacátníci, on se přistěhoval před rokem z Pruněřova, s ročním dítětem, ona na mateřské, on nezaměstnán, oba evidovaní na ÚP, podporování rodiči družky.

Typ nájemní smlouvy: na jeden rok.

Výše nájmu: Nájem u vlastníka z Kadaně 8000 Kč včetně energií.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka.

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna, topení centrální, okna plastová (nová), .

Ekonomická aktivita: žena na mateřské, muž nezaměstnán, oba evidovaní na ÚP, podporování rodiči družky.

Skladba měsíčních příjmů a výdajů nebyla udána.

Udávané důvody odstěhování: příchod za družkou, ta původně z „Chomutovské“.

Plány do budoucna: druh si hledá práci (jakoukoliv), legální, anebo „brigádu“, blíže neartikulováno.

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu.

Domácnost 14

Lokalita: sídliště D, 1+1, 27 m²,

Složení domácnosti: starobní důchodkyně, byt odkoupila s druhem do **osobního vlastnictví**.

.

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koberce, koupelna, topení centrální, okna plastová (nová), .

Udávané důvody odstěhování: příchod za druhem

Náhled na pruněřovskou minulost: v Pruněřově měla „perfektně zařízený byt“, ale nelituje.

Domácnost 15

Lokalita: sídliště D, 2+1, 55 m²,

Složení domácnosti a migrační trajektorie: druh a družka s dítětem, dvacátníci, on se přistěhoval před rokem z Pruněřova, ona s tříletým dítětem,

Typ nájemní smlouvy: na jeden rok.

Výše nájmu: Nájem u Popoviče 10 000 Kč včetně energií.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (8 000 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka. **Vybavení domácnosti:** televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koupelna, topení centrální, okna plastová (nová), nově „vyštukováno“.

Ekonomická aktivita: žena na mateřské, muž nezaměstnaný a evidovaný na ÚP.

Skladba měsíčních příjmů a výdajů nebyla udána, krom tvrzení že z „pracáků“ ještě dostanou „na dávkách“ okolo 7000 Kč, s čímž nevyjdou, ale nepůjčují si, druh občas něco vydělá.

Udávané důvody odstěhování: příchod za družkou, ta původně z „Chomutovské“.

Plány do budoucna: druh si hledá práci (jakoukoliv), legální, anebo „brigádu“, blíže neartikulováno.

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu.

Domácnost 16

Lokalita: ulice Sukova, 2 +1, 58 m²,

Složení domácnosti a migrační trajektorie: třígenerační domácnost, babička, druh a družka, jedno dítě do 15 let, před rokem se odstěhovali z Pruněřova,

Typ nájemní smlouvy: na jeden rok.

Výše nájemného: u vlastníka Popoviče platí 8600 Kč nájem včetně energií („o třetinu víc než v Pruněřově“), jsou spokojení.

Způsob platby: z ÚP přímo na účet vlastníka (6 600 Kč), 2000 Kč osobním výběrem vlastníka.

Vybavení domácnosti: televize, lednička, kuchyňská linka s elektrickým sporákem, pračka, nábytek vlastní.

Celkový stav bytu: podlahy parketové, koupelna, topení centrální, okna plastová (nová), nově „vyštukováno“.

Skladba měsíčních příjmů a výdajů nebyla udána, krom tvrzení že z „pracáků“ ještě dostanou „na dávkách“ okol 8000 Kč.

Udávané důvody odstěhování: realizace dlouhodobého záměru odstěhovat se do Kadaně.

Plány do budoucna: blíže neartikulováno („jsou spokojení“).

Náhled na pruněřovskou minulost: zpátky za žádnou cenu, je to pro „degeše“ (tj. podřadné Cikány).

3.2 Shrnutí

Velikost a struktura domácností

Ze souboru provedených rozhovorů a informací z institucionální sféry (ÚP a sociální pracovnice) lze za typickou domácnost pruněřovských migrantů považovat dvougenerační rodinu, respektive domácnost nezletilých dětí a povětšinou nesezdaných rodičů. Výjimkou jsou trojgenerační rodiny (domácnosti) a jedna domácnost tvořena dvěma spolu žijícími ženami a jejich dětmi (s těmi se však nezdařilo provést rozhovor a blíže specifikovat). Děti v souvislosti s přestěhováním školu neměnily, školku z důvodu požadovaného příspěvku na stravu nenavštěvují.

Postavení domácnosti v nové lokalitě

Domácnosti přistěhované do lokality Chomutovská nejsou ve svém okolí podle sdělení informátorů prvkem nijak vítaným, ale také nijak novým. V jejich sousedství jsou údajně taktéž (romské) rodiny, které v některém období (předcházející sledované) bydlely v Pruněřově, anebo je znají z jiných migračních trajektorií – nejčastěji z Chomutova, Žatce, Klášterce nad Ohří a dalších míst, ale také z Anglie (Petersborough) a panuje mezi nimi čilý ruch v podobě vzájemných návštěv, půjčování věcí a společného trávení času – to se v počínajícím letním období projevuje hlavně venkovním vysedáváním a shlukováním ve veřejném prostoru kolem domů. Jistá míra ostrakizace byla zaznamenána v případě domácnosti dvou nově (v květnu) se na Chomutovskou do společné domácnosti přistěhovavších žen a to zřejmě z důvodů jejich tzv. jiné sexuální orientace.

Solidární síť a jejich migrační role

Navštívené domácnosti jsou kooperující a propojeny povětšinou příbuzenskými svazky, které při migraci sehrávají důležitou roli zprostředkování a v části případů jsou to právě příbuzní, kteří přijmou migranty do svých domácností, byť s podmínkou dočasnosti takového ubytování.

Ekonomická aktivita členů domácnosti

Většina dospělých jedinců kontaktovaných domácností jsou dlouhodobě evidováni na ÚP (v jednom případě až 15 let). Poslední zaměstnání uváděli respondenti v devadesátých letech (polovina), u mladších pak nebyla žádná (oficiální) pracovní zkušenost. K evidenci na ÚP docházelo u většiny respondentů opakovaně, důvodem bylo neplnění podmínek ÚP (respektive nemožnost plnit podmínky ze strany respondentů, například odstěhováním do Anglie).

Dospělí mužští členové domácností připouští, že chodí na tzv. brigády, které jsou nárazového charakteru a spočívají v manuálních pomocných pracích ve stavebnictví a při výkopech a terénních úpravách. Tyto se povětšinou odehrávají v podnicích průmyslové zóny Pruněřov.

Ženy nejsou ekonomicky aktivní – jedinou výjimkou je občasná výpomoc při úklidových pracích při kolaudaci dokončených staveb.

Chomutovská 1240/1243 – přední trakt (foto autor)

4. Provedení terénního šetření v lokalitě Tušimice

Lokalita Tušimice je umístěna zhruba 4, 5 km od Kadaně ve směru na Chomutov. Přibližně na místě v roce 1972 zbourané vsi Prahly²⁸ stojí uprostřed polí dva panelové čtyřpatrové domy tvořící jádro lokality. To je přístupné jedinou sjízdou cestou vedoucí ze silnice k areálu zahradnického objektu firmy Sempra (číslo popisné 1), který je (společně se silnicí) ze tří stran uzavírá a vytváří dvoranu. Dvorana je ze čtvrté strany lemována takzvanými „chlívky“ a pásem garáží, za níž se v dohledu tyčí chladicí věže a areál tušimické elektrárny.

V roce 2009 bylo celém v katastru Tušimic evidováno 27 adres.²⁹ Během výzkumu nebyly dohledávány adresy, tj. čísla popisná mimo jádro lokality, neboť se jedná o čísla průmyslových objektů a jen vzácně o vzdálené obydlené budovy (jako je případ rodinného domu č.p. 12).

Tušimice je také název katastrálního území³⁰ o rozloze 20, 88 km². V katastru leží objekty elektráren Tušimice a dalších firem. Je zde registrováno 47 firem a 15 živností, s trvalým pobytem je zde 50 osob vedených v obchodním rejstříku.³¹ V roce 2001 zde trvale žilo 110 obyvatel.³² Na adrese Tušimice 12 je hlášeno 7 osob (mimo lokalitu). Celkový počet obyvatel hlášených v Tušimicích (v celém katastru) je dnes 154 osob, z toho 46 dětí ve věku do 15-ti let.

V samotné lokalitě tvořené dvěma bytovými panelovými domy a objektem zemědělského podniku Sempra je v současnosti matrikou v Kadani evidováno 126 osob (86 dospělých a 40 dětí do 15 let), tj. v objektu Sempra (Tušimice 1) 3 osoby a v Tušimicích č.p. 2, 3, 4, 5, tedy v „jádro“ lokality, **123** osob. V tázaném ročním rozmezí od 1. 7. 2012 do 1. 7. 2013 došlo k přistěhování 20 osob, přestěhování (v rámci „vchodů“) 17 osob a odstěhování 8 osob (podrobněji pak následující subkapitole prostorového vlastnického uspořádání rozepsáno u každého „vchodu“).

---

²⁸ „Po 2. světové válce byli i odtud Němci odsunuti a přišli noví osídlenci z vnitrozemí. Bylo jich však málo a počet obyvatel stále klesal. Při územní reorganizaci v roce 1960 byly proto Prahly připojeny k Tušimicím a začátkem roku 1972 zanikly úplně. Důvodem byly jednak výsypky Dolů Nástup Tušimice, jednak tušimická elektrárna.“ <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1136324> K tomu uvádí pamětník: „Na místě obce se nachází areál firmy Hunter Douglas...v areálu je kamenný sloupek, který zůstal na svém místě...byl na zdejší návsi...“ Jedná se o Tušimice č. p. 15, <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=74>

²⁹ Ministerstvo vnitra ČR, *Adresy v České republice* [online]. 2009-10-10, [cit. 2009-10-22].

³⁰ Název katastrálního území: Tušimice, Kód katastrálního území: 771899, Výměra: 2088, 1909 ha

³¹ <http://regiony.kurzy.cz/kadan/tusimice-cast/>

³² Český statistický úřad, *Historický lexikon obcí ČR 1869 - 2005 - 1. díl* [online]. 2007-03-03, [cit. 2010-03-22]. S. 376, 377, záznam 13-8

Pohled od výkupny kovů – foto autor

Obyvatelstvo lokality se dělí na starousedlíky a novousedlíky a takovéto rozdělení lze do jisté míry (askriptivně) uplatnit jak vzhledem k etnickému původu, tedy na starousedlé „Čechy“ a novousedlé „Romy“, tak i stran obytných domů, kdy „šachták“ je spíše starousedlický a „semprák“ novousedlický. Avšak rozdělení není absolutní, mezi starousedlíky bydlí již čtvrtým rokem v „šachtáku“ i rodina deklarované národnosti maďarské, která se za Romy nepovažuje, a mezi „nové černé“ ji neřadí ani starousedlíci a jedna z pruněrovských rodin, sice „etnický“ smíšená, leč místně jasně řazená k novým „černým“ (obě rodiny v „jedničce“). Naopak v „sempráku“ bydlí několik starších („bílých“) starousedlických rodin. Nicméně kvalita technického vybavení domů a domácností (i jejich vzhled) domy jednoznačně odlišuje, úpravností vchodů a domovních dveří počínaje a stavem fasády konče (tj. „šachták“ je výrazně úpravnější, nežli „semprák“).

Osídlení lokality, původně složené výhradně ze zaměstnanců místních podniků, se v posledních letech výrazně proměnilo, a to zvláště ve své „etnické“ struktuře. Ostatní faktory, zejména početnost, věk a pohlaví (o natalitě a mortalitě nemluvě), nelze pro nedostatek zdrojů poměřit. Vzhledem ke kapacitě dvou bytových domů však lze usuzovat, že početnost byla průběžně konstantní, tj. kolem stovky osob (jak udává i census z roku 2001), protože podle výpovědí starousedlíků nebyl počet vakantních bytů větší než pět či šest (v současnosti jsou neobývané tři). Jeden byt přibyl, a to úpravou prostor někdejší mateřské školky, která byla v provozu naposledy před cirka deseti lety, a po které zbyla jen cedule

umístěná na stěně u vchodu do „trojky“ (dětí novousedlíků předškolního věku je tu ovšem opět dostatečný počet, aby mateřskou školku zaplnily – ovšem její potřebnost by stálou přítomností jejich nezaměstnaných matek byla diskutabilní).

Změna byla podle podání starousedlíků pozvolná, nikdy nedošlo k náhlému zlomu: „Hodně lidí se z různých důvodů odstěhovalo, někteří umřeli, děti vyrostly a odešly... no a vždycky se do uvolněného bytu někdo krátce na to nastěhoval. No a teď zavírají ten Pruněřov, tak to poslední rok umísťují sem...“ glosoval situaci jeden z nich a několik dalších přitakalo. Starousedlíci jsou přesvědčeni o tom, že noví romští nájemníci jsou do Tušimic, explicitně tedy do bytů vlastníka Marka Popoviče, umístováni s pomocí „té jeho, která dělá na sociálce“. Podle jejich výpovědí „jim to město platí, aby se jich zbavilo“.

Celkově je nyní v lokalitě hlášeno 126 osob (86 dospělých a 40 dětí do 15 let), přičemž nezletilé děti jsou téměř výhradně novousedlické. Naopak starobní důchodci přináležejí k starousedlíkům. Stejně tak k těmto patří i několik mužů a žen v stálém pracovním poměru. Evidence na úřadu práce je věcí novousedlickou.

V popředí „šachták“, v pozadí „semprák“, (foto autor)

4.1 Prostorové a vlastnické uspořádání

Prvním domem směrem od sjízdné přístupové cesty je panelový dům zvaný starousedlíky „šachták“ se dvěma vchody (čísla popisná 2 a 3), druhým pak „semprák“, rovněž se dvěma vchody (čísla popisná 4 a 5). Názvy domů reflektují jejich dřívější majoritní majitele a osazenstvo, tj. doly Nástup a zemědělský podnik Sempra a jejich zaměstnance. Nyní jsou byty „šachtáku“ z většiny odkoupeny starousedlíky do osobního vlastnictví (kromě tří), byty „sempráku“ jsou téměř z poloviny ve vlastnictví „podnikatele s bydlením“ Marka Popoviče (10 bytových jednotek z 21) a obývané převážně „jeho“ novousedlíky. Ti při popisu lokality užívají pro rozlišení spíše čísla vchodů („z trojky, ze čtverky“).

Ve dvoraně jsou zrezlé zbytky fotbalové brány na plácku, jenž má náznaky bývalého hřiště, ve zbytku oplocení zeleně nalézá se poničený poválečný pomníček nespecifikovaným padlým a za ním zavřený Bufet u Fandy (v objektu Sempry), kde byl před (circa deseti) lety obchod s potravinami (záměr provozovat bufet se nezdařil, zbyl jen nápis). Před ním je stolek s lavicemi, za letních teplých večerů osazený místními. Ve dvoraně je pak ještě jeden dřevěný stolek s lavicemi, popelnice a line se jí cesta k pásu garáží (omítnuté, zřejmě cihlové s plechovými dveřmi) a k „chlívkům“ (dřevěné objekty, před lety vskutku sloužící k chovu zvířat pro nájemníky, nyní zahradní, respektive spíše „skladové“ domky) – poté se stává stěží sjízdnou „polňačkou“, po které lze dojít k výkupně kovů, autoservisu, železniční trati, a chatové oblasti. Z druhé strany silnice rozkládá se oplocený objekt hydrometeorologické stanice a oplocené objekty skladů. Za nimi pak kaliště a elektrárna.³³ Jedná se tudíž o „ideálně-typicky“ periferní prostorově vyloučenou lokalitu, ze které číší opuštěnost, porušovaná jen příjezdy a odjezdy automobilů, povětšinou osazených zaměstnanci přilehlých zemědělských podniků. Přibližně třicet metrů pod lokalitou směrem ke Kadani se nachází betonový přístřešek autobusové zastávky, kde dvakrát za den staví místní spoj.

³³

[„http://cs.wikipedia.org/wiki/Elekt%C3%A1rny_Tu%C5%A1imice](http://cs.wikipedia.org/wiki/Elekt%C3%A1rny_Tu%C5%A1imice)

4.2 Šachták

Baštou starousedlíků je čtyřpatrový obytný dům „šachták“ s vchody „dvojkou“ a „trojkou“.

„**Dvojka**“ má osm bytů ve čtyřech patrech: čtyři 4 + 1 (s balkonem obráceným do dvorany) a čtyři 2 + 1 na každém patře. Pobývá v ní podle dotazování v místě 24 lidí včetně dětí. Nejpočetnější je třígenerační domácnost „pruněřovských migrantů“, kde pobývá osm osob (4 dospělí, 4 děti). Kromě „bílých“ starousedlíků je zde ještě tříčlenná rodina „Maďarů“, kteří se nepovažují za Romy.

Všechny byty jsou v osobním vlastnictví, pět je obýváno vlastníky, tři z nich jsou vlastníky pronajímány. Na dva byty je veden exekuční příkaz, jedním z nich je byt pronajímáný „Maďarům“ (č. 2/8) a jeden je neobývaný (2/1).

Byt (č. 2/6) pronajímáný domácnosti přistěhované na přelomu roku 2012/13 z Pruněrova je v katastru uveden ve vlastnictví Alexandra Dlaska (s trvalým bydlištěm hlášeným v místě, informátorům v místě neznám), a nikoliv ve vlastnictví Marka Popoviče, jak je tradováno informanty z institucionální sféry (z Pruněrova).

Za „podnikatele s bydlením“ je ve vchodu označován vlastník bytu „Maďarů“ Josef Král, trvalým bydlištěm v Jaroměři. Na jeho byty (vlastní ještě jeden ve vedlejším vchodu „na

trojce“) je podána exekuce pro neplacení fondu oprav. Má mít údajně dva bytové domy v Chomutově, ty mají být v desolátním stavu, protože „na všechno kašle“.

Stran dětí udává zdroj ze ZŠ na ulici Školní 1479 v Kadani – z vchodu bylo ve školní docházce 2012/13 jedno dítě – „bez problémů“.

Podle údajů kadaňské matriky bylo na dvojce evidováno v období od 1. 7. 2012 – 1. 7. 2013 jednatřicet obyvatel, z toho 21 dospělých osob a 9 dětí do 15-ti let.

Dům je vytápěn centrálním vytápěním vedoucím z tušimické elektrárny, kuchyňské sporáky jsou plynové (ze zásobníku plynových bomb umístěných v suterénu).

Přehledy vyplacených dávek, Tušimice, společně posuzovaná domácnost (přistěhovaná z Prunéřova koncem roku 2012), u vlastníka Alexandra Dlaska

období	1968 muž	1976 žena	-	2004 muž	1996 muž	2002 žena
druh dávk	příspěvek bydlení (SSP)	příspěvek živobytí (HN)	doplatek bydlení (HN)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)
9/2012	100	0	4286	610	700	610
10/2012	50	11076	4187	610	700	610
11/2012	0	11372	6444	610	700	610
12/2012	13654	13906	2052	610	700	610
1/2013*	6827	13906	0	610	700	610
2/2013	0	13906	0	610	700	610
3/2013	9440	13906	0	610	700	610
4/2013	3835	13906	0	610	700	610
5/2013	2420	13906	2789	610	700	610
6/2013	2420	13906	4204	610	700	610
7/2013	2420	13906	3402	610	700	610
8/2013	4790	13906	3402	610	700	610
9/2013	4790	13906	1032	610	700	610

*Pozn. odchod z Prunéřova v lednu 2013

Muž 1968	Žena 1976	dohromady	Období
příspěvek bydlení (SSP)	doplatek bydlení (HN)		druh dávk
100	4286	4386	9/2012
50	4187	4237	10/2012
0	6444	6444	11/2012
13654	2052	15706	12/2012
6827	0	6827	1/2013
0	0	0	2/2013
9440	0	9440	3/2013
3835	0	3835	4/2013
2420	2789	5209	5/2013
2420	4204	6624	6/2013
2420	3402	5822	7/2013

4790	3402	8192	8/2013
4790	1032	5822	8/2013

„Trojka“ má dvanáct bytů, čtyři 3 + 1 s balkonem do dvorany, a osm 3 + 1. Všechny jsou v osobním vlastnictví. Pobývá v ní podle doptání v místě 27 osob včetně 2 dětí a je cele starousedlická. Jak udává zdroj ze ZŠ na ulici Školní 1479 v Kadani: „Tušimice 3 – 2 děti, sourozenci z majority – tím pádem bez problémů“. Jeden byt je neobývaný (č. 3/9) – jedná se o byt již zmíněného Josefa Krále a je na něj pro neplacení fondu oprav v katastru evidována exekuce.

Podle údajů kadaňské matriky bylo na trojce evidováno v období od 1. 7. 2012 – 1. 7. 2013 dvacet osob, z toho 16 dospělých a 4 děti do 15 let.

V obou vchodech si společenství vlastníků organizuje úklid a střídavě plní funkci domovníka. Ten je pověřen organizací větších oprav (stoupačky, rozvody). Přibližně pět dospělých mužů středního věku pracuje v pozici mechaniků v nedalekém Dole Nástup. Jejich manželky pracují v Sempře. Dalších šest osob jsou starobní důchodci. Náklady těchto vlastníků na poplatky spojené s bydlením a energiemi se pohybují kolem pěti až sedmi tisíc korun a jedná se domácnosti, které se považují za středostavovské.

Domácnost „Maďarů“ má příjem z nemocenské manželky (posledních 13 měsíců, v červenci ji však nemocenská skončila a je v evidenci na ÚP), která pracovala jako prodavačka v kadaňském Lidlu a má trombozu nohou, muž se vydal za prací do Německa.

Dospělí členové „novousedlíků z Prunéřova“ jsou v evidenci Úřadu práce a pobírají blíže nespecifikované dávky na bydlení (sdělení ÚP). Podle sdělení nejstarší členky domácnosti platí 13 tisíc Kč nájem včetně energií, způsob výběru nájmu nesdělili. „Maďaři“ platí 8 tisíc Kč a vybírá si je agent majitele (údajně z Děčína).

4.3 Semprák

Prostorové uspořádání bytů je zrcadlovým obrazem „šachtáku“ popsáným výše (včetně způsobu vytápění a vybavenosti plynovými sporáky). Výjimkou je byt 3 + 1 v suterénu vchodu č. 4, zřízený v prostorách bývalé Mateřské školky.

Stran dětí udává zdroj ze ZŠ na ulici Školní 1479 v Kadani, že z vchodu č. 4 bylo ve školní docházce 2012/13 sedm dětí: „4 děti z jedné rodiny – romská, tři z nich již navštěvují školu, dvě z těchto dětí na konci roku neprospěly, spolupráce se zákonným zástupcem nulová“ a z vchodu č. 5 bylo ve školní docházce 2012/13 pět dětí: „4 děti z jedné rodiny – majorita, ale sociálně velmi slabá – spolupráce se školou na velmi nízké úrovni“.

Ve „čtverce“ je devět bytů, čtyři ve vlastnictví Marka Popoviče (č. 1, 2, 6 a 7), jeden ve vlastnictví KAPUNA s.r.o. se sídlem v Praze, čtyři zbývající pak v osobním vlastnictví starousedlíků.

U Popoviče pobývá pět migrantských domácností:

1. 2 dospělí, 2 děti
2. 2 dospělí, 4 děti do 15ti let, kterých se zřejmě týká poznámka zdroje ze ZŠ na Školní² dospělí, 2 děti, 2 dospělí, 4 děti, tyto jsou již druhý měsícem dlužní na nájmu a chystají se odstěhovat, Popovič je podle jejich vyjádření nechává „než si něco najdou“² dospělí, 1 dítě

V „pětce“ je dvanáct bytů, pět ve vlastnictví Popoviče (č. 1, 6, 7, 10 a 11), dva jsou (č. 8 a 9) ve vlastnictví Stanislava Studeného, majitele s lokalitou sousedící zahradnické firmy Flora s.r.o. (v současnosti neobývané, v minulých sezónách v nich byli ubytováni jeho bulharští zaměstnanci – dvě rodiny, které si však loni našly bydlení v Jirkově), jeden patří „Ukrajincům“ (č. 5 – jako vlastník je zapsán Tomashko Lyubov, s trvalý bydlištěm v Kadani-městě), jeden GRG Investment a.s. se sídlem v Praze, jeden (č. 2) je v majetku Štefana Lakatoše z Klášterce nad Ohří a dva (č. 3 a 4) jsou v soukromém vlastnictví starousedlíků s trvalým bydlištěm místě.

U Popoviče pobývá pět migrantských domácností:

- 1 dospělý, 3 děti – jedná se o domácnost druhého bratra rodiny odešlé z Prunéřova na přelomu roku 2012/13
- Starousedlíci (dvě osoby – starší manželé v důchodu)
- Ve třech bytech bydlí osamělá žena

Podle údajů kadaňské matriky bylo na čtyřce evidováno v období od 1. 7. 2012 – 1. 7. 2013 dvaatřicet osob, z toho 25 dospělých a 17 dětí do patnácti let a na pětce třicet osob, z toho 20 dospělých a 10 dětí do patnácti let věku.

V pětce je rozbitá skleněná výplň vchodových dveří. Kromě zvonku starousedlíka je většina zvonků nefunkčních. Starousedlíci (důchodci) tráví nyní v letních měsících většinu dnů na letních zahrádkách (v „chlívcech“ mají také králíky a slepice).

Přehledy vyplacených dávek, Tušimice, společně posuzovaná domácnost u vlastníka Marka Popoviče (údaje ÚP)

období	1975 muž		2003 muž	1998 žena	2001 žena	1996 muž
druh dávky	příspěvek živobytí (HN)	doplatek bydlení (HN)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)
9/2012	0	0	610	610	610	700
10/2012	10239	1035	0	0	0	0
11/2012	12010	1794	0	0	0	0
12/2012	12010	1794	0	0	0	0
1/2013*	12010	0³⁴	0	0	0	0

³⁴ Podle vyjádření ÚP jsou výpadky ve výplatě dávek v dány často nedodáním potřebných dokladů. U této rodiny nebylo možné důvody výpadku zjistit.

2/2013	12010	0	610	610	610	700
3/2013	9790	0	610	610	610	700
4/2013	9700	0	610	700	610	700
5/2013	10846	8111	610	700	610	700
6/2013	10846	6367	610	700	610	700
7/2013	10846	6367	610	700	610	700
8/2013	10846	0	610	700	610	700
9/2013	9366	5887	610	700	610	700

*pozn. odchod z Pruněřova v lednu 2013

Zvonky „pětky“ – Tušimice 5 (foto autor)

„Semprák“ bez jinak běžného chumlu dětí kolem vchodů – foceno v ranních hodinách

4.4 Průběh terénního šetření

Výzkum v lokalitě byl proveden metodou zúčastněného pozorování, při němž výzkumník navazoval rozhovory s místními obyvateli ve venkovních prostorech na dvoraně a v linkovém ranním a pozdně odpoledním autobusovém spoji. Pokusy o kontaktování místních přímo v jejich domácnostech nebyly úspěšné. Nicméně místní obyvatelé začali být po opakovaných návštěvách přístupni k rozhovorům ve veřejných prostorech, tedy ve dvoraně jádra lokality, kdy se o svých osudech rozhovořili při prezentaci fotografií zaniklých Tušimic a Prahy ze strany výzkumníka. Bylo tak provedeno deset rozhovorů, z toho pět se starousedlíky a pět s novousedlíky – romskými (či za Romy považovanými) migranty.

Přímé pokusy o rozhovor s domácnostmi dvou bratrů přistěhovaných na přelomu roku 2012/13 z Prunéřova (na jednu z nich poskytly kontaktní adresu sociální pracovnice z prunéřovského centra), byly neúspěšné. První domácnost našla bydlení u majitele bytu č. 6 Dlaska Alexandra (zjištěno v katastru nemovitostí) a ve „dvojce“, tj. v „šachtáku“ (Tušimice 2), druhá pak u pronajímatele Popoviče ve „čtverce“, tj. v „sempráku“. Na zvonění (pravděpodobně nefunkčního) zvonku nebylo odpovídáno a vchody domů byly povětšinou uzamčené.

Domácnost prvního bratra se skládá z jeho matky, jeho současné družky, a pěti nezletilých dětí. Domácnost je podle sousedů neustále navštěvována dalšími (již dospělými) dětmi z předchozího vztahu (z Kadaně-města), takže se sousedům zdá, že je domácnost ještě početnější... Domácnost druhého bratra tvoří on a jeho tři děti (dvě mladistvé, jeden dospělý), družka (či manželka) ho již dříve, před přistěhováním do Tušimic, opustila.

Jedna domácnost (v č. 2) třígenerační rodiny, naleznuvší po odchodu z Prunéřova bydlení v Tušimicích, se (soudě z nepřímých indicií při provádění rozhovoru) ocitla v obtížné finanční situaci dané především výší nájmu (13 tis. Kč), po jehož úhradě celé domácnosti nezbývá podle respondentky rozhovoru „nic“ na živobytí. Rodina byla v Prunéřově známá svým dovozem autodílů z Německa, ze kterých má údajně již léta menší byznys a v této činnosti má pokračovat i v Tušimicích.

Ačkoli z informací tušimických starousedlíků vyplývalo, že přistěhovavší se Romové (označováni při rozhovoru za „čorty“) přicházejí dle jejich mínění ze „zavíraného“ Prunéřova, jsou výše zmíněné dvě domácnosti dvou bratrů jediné, které mají prunéřovský původ. Ostatní přistěhovali jsou z jiných lokací....

Pohled na lokalitu od „chlívků“ – foto autor

4.5 Situace a migrační trajektorie tušimických novousedlíků

Všech pět novousedlických kontaktovaných rodin má kořeny na východním Slovensku, a to v okolí Trebišova, Velkých Kapušan, Čierné nad Tisou (vesnice Boľ – maďarští Romové) a Královského Chľmce, odkud odešly začátkem devadesátých let. Dvě rodiny jsou příbuzensky provázány.

Nabídka „podnikatelů s bydlením“ nepotřebuje mezi sociálně vyloučenými „Romy“ nijakou otevřenou reklamu ani dohazovače (např. z řad sociálních pracovníků). Telefonní čísla „domácích“ si tyto předávají³⁵ mezi sebou po rodinných sítích a v místech koncentrace, anebo přímo v čekárnách sociálních úřadů.³⁶ „Migračním ohniskem“ může být jakýkoliv „romský“ sídlištní agregát v bližším i vzdálenějším okolí v rámci České republiky, kde dojde k napětí ústíci v impuls k přestěhování. Důvodem napětí je nejčastěji neshoda s pronajímatelem ohledně plateb za nájemné a energie, dodržování veřejného pořádku, ale také vážnější sousedská (resp. rodová) rozepře, vyústující v napadání. Při rozhovorech nebylo respondenty zmíněno jako důvod migrace rasové napětí, nebo ohrožení ze strany extremistů.

Tříčlenná rodina (rodiče a dospělý syn), označující se za „Maďary“, žila v poslední dekádě v Suchoradech u Mladé Boleslavi a poté v Chomutově. V Tušimicích je již čtyři roky a počítá se spíše k starousedlíkům – pobývá v bytě majitele Krále Josefa ve „dvojce“ (tedy v „šachtáku“, Tušimice 2). Na byt je nařízena exekuce (zapsána v katastru nemovitostí), podle nájemníků je to kvůli tomu, že majitel (podle jejich vyjádření z Děčína, trvalým pobytem však hlášen v Jaroměři), neplatí fond oprav povinný pro vlastníky bytů ze zákona. Důvody takového „neplatičství“ jim nejsou známy, oni mu nájem platí na účet a považují ho za podivína. „Má baráky v Chomutově a kašle na to. Byla za náma domovnice (vchodu), že nás tak budou muset vystěhovat, řekla sem jí, že my všechno platíme, na všechno máme potvrzení, a ať si to vyřídí s ním“, uvedla paní z rodiny „Maďarů“. Vlastník Král má ve vlastnictví ve „dvojce“ dva byty (2/5 a 2/8) a na obě tyto bytové jednotky je v katastru zapsána exekuce. Jeden z bytů je více jak rok neobsazený.

---

³⁵ Cirkulace telefonních čísel pronajímatelů má shodné rysy jako koloběh informací v rámci ukrajinského klientského systému, kdy ukrajinští migranti zpravidla disponují sbírkou čísel na perspektivní „klienty“ (zaměstnavatele).

³⁶ „Nájemníky z Hradce jsem vzal, protože mě sami bombardovali telefonáty, že se potřebují z Hradce odstěhovat. Dnes u mě bydlí pouze jedna rodina. Ostatní dvě jsem slušně poprosil, aby se odstěhovali z důvodu neplacení nájemného. Pana Prchlíka neznám. Nájemníci ho pomlouvali, ale mě také pomlouvají, pokud je vyhodím z důvodu neplacení nájemného, proto nejsem schopen a ani nechci tohoto pána soudit. Z Prunéřova mi nikdo nájemníky nedohazuje. Jak už jsem zmínil při našem setkání, lidi z Prunéřova neberu (poslední jsem vzal loni v létě, protože bydleli v Prunéřově v podnájmu a hrozilo jim vystěhování) a ani brát nehodlám. Přestože mě neustále kontaktují, tak jim sděluji, že je nesmím brát, protože si to někteří lidé nepřejí. To že na tom vydělávám, je jasné, přece to nebudu dělat zadarmo, ale s tím jsem Vás taky seznámil. Tuto možnost má úplně každý. Nejsem jediný, kdo v ČR pronajímá byty sociálně slabým rodinám a určitě to nikdo zadarmo nedělá. Jsou rodiny, které u mě bydlí už dva - tři roky, přestože platí takové nájemné a vše funguje bez problémů. Kdyby jim to vadilo, tak se odstěhují. Přeji pěkný večer. M. Popovič“

Re: výzkum_migrace_Prunerov; Včera 11. 7. 2013, 23:05:28 Komu: Kristof.R@seznam.cz

Osmičlenná domácnost migrantů z Prunéřova (tj. domácnost jednoho z bratrů velké rodiny) „na dvojce“ se skládá z osmi osob, paní (babičky), pana, jednoho syna, snachy („nevěsty“) a 5 dětí (z předchozího a současného vztahu, další je na cestě). Z útržkovitého rozhovoru s nejstarší členkou domácnosti toliko vyplynulo, že platí majiteli 13 tis. Kč, že je to moc, protože jim nic nezůstane na živobytí. O situaci rodiny se bavit nechtěla, poznamenala pouze, „že je z Prunéřova vyhodili a že žijí tak tak“. Další členové rodiny pobývají „na pětce“ (bratr a tři děti). Podle sdělení úřadu práce pobírá společně posuzovaná domácnost rodiny hlášená na Tušimice č.p. 2 státní příspěvek na bydlení i doplatek z hmotné nouze. Měl by tak pokrýt 75 % nájemného, což znamená cca 10 tisíc Kč. Dalších 10 000 tis. Kč by měl tvořit příspěvek na čtyři děti a živobytí. Domácnosti by pak z příspěvku mělo vybýt na živobytí nedostačujících cca 7 000 Kč.

Podle zjištění u správy nemovitostí je v Prunéřově domácnost prvního bratra dlužna za nájem a služby 13 500 Kč a domácnost druhého bratra 8 000 Kč.

Sedmičlenná domácnost (vedená „bílou“ Slovenkou z Trebišova, 36 let, posledních dvacet let v ČR) – domácnost tvoří pět dětí a dva dospělí. Pobývali před svým příchodem do Tušimic na řadě míst v celé ČR (v Roudnici nad Labem, v Postoloprtech, Nové Vsi u Smolnice a naposledy v Hradci – části s Kadani sousedící obce Rokle) u tamějšího pronajímatele Dalibora Prchlíka.

Paní s dětmi a druhem se během minulého roku třikrát stěhovala v rámci „sempráku“, tedy „ze čtyřky do pětky (2+1), za měsíc z pětky do čtyřky (3 + 1) a po dvou měsících ze čtyřky do pětky (4 + 1)“ – vše v rámci bytů p. Popoviče a třikrát si proto měla měnit občanský průkaz na evidenci v Kadani (kde má být podle vlastního vyjádření velmi „oblíbena“). Důvodem stěhování byla potřeba prostornějšího bytu pro početnou rodinu. Z Hradce (Rokle) odešla rodina po konfrontaci s vlastníkem D. Prchlíkem kvůli údajně je poškozujícím nesrovnatelnostem při vyúčtování vodného a energií, kdy je měl poškodit částkou 12 000 Kč. Poté, co se druh pokusil zdemolovat byt, odešli do Tušimic. Nájem zde platí téměř stejný jak v Hradci (13 500 Kč). Jako příští „štaci“ vidí Chomutov. Popovičovi dluží z minulého nájmu tři tisíce, tak mu paní, nabídla, ať ji vyveze „na trasu“, což bylo prý myšleno žertem a Popovičem nepochopeno (řečeno se smíchem). Ke konci šetření byl již dluh vyrovnán a vyhlídka na stěhování do Chomutova opuštěna.

Druhovi je 63 let a pracuje v Kadani u soukromníka, kde seče trávu. Má se podle sdělení jednat o legální pracovní poměr, kde je vyplácen týdně 2 500 Kč. Paní je na mateřské (3 800 Kč) s posledním dítětem (první dítě měla v 23 letech), dále pobírá přídatky na děti (2 x 610 a 3 x 500, tj. 2720), z ÚP pobírá dávky na bydlení ve výši 10 000 Kč (dávky nerozlišeny), které nechává úřadem odesílat na účet majitele. Na nájem a energie vydá 13 500 Kč (elektřina, plyn a topení je v nájmu s ročním vyúčtováním), na jídlo a drogerii kolem 15 000 Kč, cigarety si paní vyrábí z tabáku do dutinek, náklady nebyla s to vyčíslit. Celkový měsíční příjem a výdej domácnosti by takto činil cca 26 500 Kč. Na spotřebních úvěrech je paní dlužna 20 000 Kč (T-mobile, Cetelem, Provident), byla však soudem údajně osvobozena od splácení pro prokázanou nemajetnost (?). Výhledy do budoucna nemá žádné, zvažuje pořídit si další dítě.

Další migrantské rodiny – nájemníci Popovičových bytů, jsou na tom podle jejich sdělení obdobně, odmítli však na rozdíl od předchozí domácnosti jakkoliv svou situaci specifikovat. Na rozdíl od předchozí domácnosti se jedná povětšinou o Romy, kteří jsou však rovněž východoslovenského původu a s letitým pobytem v ČR. Jako poslední bydliště uvedly děti z rodiny č. 4 ze „čtverky“ Střezov u Března (okres Chomutov). Příslušníci dalších rodin zmiňovali jako svá předchozí bydliště v období circa posledních deseti let Žatec, Chomutov, Děčín, Mělník a Louny. Z tří rodin přistěhovaných z Hradce (obec Rokle) zůstala v Tušimicích jen slovenská paní, ostatní již na jaře (tj. na počátku výzkumu) odešli, údajně na sídliště D.

Udržování úklidu a pořádku, bezpečnostní situace – v lokalitě je udržován pořádek a to s přispěním majoritního majitele „sempráku“ M. Popoviče. Ten občas zorganizuje dětskou brigádu, při které děti sbírají papírky a drobný odpad kolem domů a na dvoraně – motivovány jsou k tomu sladkostmi. Největší problém stran pořádku představuje činnost spojovaná s rodinou přistěhovanou koncem minulého roku z Pruněřova, jejíž dospělí členové se údajně živí dovozem autodílů („nárazníků“) a pneumatik z Německa, které v lokalitě hromadí a pak distribuují dál překupníkům (údajně Ukrajincům). Při poslední návštěvě lokality byl právě rozebírán osobní automobil Ford. U jednoho z „chlívků“ byla v průběhu návštěv zaregistrována hromada několika desítek pneumatik, která v několika dnech zmizela, a další rozebírání (?) automobil. V posledním týdnu června došlo v lokalitě k incidentu, respektive k napadání starší paní ze „sempráku“ jedním novousedleckým mladíkem, jenž pak staré paní rozbil okno. Incident řešila státní policie, která „výrostka napomenula a sháněla nějaké dospělé, aby si tam udělali pořádek“. Automobilové hlídky státní policie jednou až dvakrát denně zastaví v lokalitě (na parkovišti u Sempry).

Otázka bezpečnosti a kriminality v Tušimicích není Policií ČR, ani Městskou policií Kadaň pocíťována jako aktuální. Není jimi registrován ani zvýšený výskyt trestné či přestupkové činnosti, či zvýšená frekvence stížností na sousedské soužití. Vykradení několika rekreačních objektů v chatové oblasti přiléhající k lokalitě počátkem letošního roku není Policií ČR dáváno do souvislostí s tušimickými novousedlíky, ale s novoroční prezidentskou amnestií (PČR), anebo drogovou scénou (MP). Pachatelé vloupání nebyli podle PČR vypátráni.

Rozebrané auto u „sempráku“

Rozebrané auto u „chlívků“

5. Rizika pojící se s migrací sociálně vyloučených (Romů) v mikroregionu Kadaňska

Činorodost „podnikatelů s bydlením“ je na Kadaňsku širší veřejností reflektována jakožto nekalá aktivita, jež může způsobovat potenciálně mnoho problémů. Dále je vnímána jako ilustrace neschopnosti státní správy i bezmocnosti samosprávy přijmout v oblasti bydlení taková regulační opatření, která by zabránila zneužívání „systému“ předraženými nájmy, hrazenými v důsledku všemi daňovými poplatníky, tedy i těmi, kteří pracují za mzdy v rozmezí osmi až třinácti a půl tisíc, což jsou mzdy rovnající se výši nájmů požadovaných „podnikateli s bydlením“ po nezaměstnaných sociálně vyloučených „Romech“ (*de facto* však po státu). Nízkopříjmoví pracující (zaměstnanci i osoby samostatně výdělečně činné) si nemohou takto nabízené bydlení dovolit a samotní „podnikatelé s bydlením“ veřejně deklarují, že o takovéto nemají zájem, poněvadž jejich platební spolehlivost je z jejich pohledu rizikovější, než v případě evidovaných na Úřadu práce (od jejich zaměstnavatelů nedostávají platbu nájemného na bankovní účet).

Byť většina respondentů šetření považovala rozhodnutí Romů odejít z Prunéřova (či odjinud) a přijmout nabídku „podnikatelů s bydlením“ za racionální kalkulaci a činnost podnikatelů za „v mezích zákona“, poukazovali i na to, že takovéto dotování bydlení posiluje předsudky vůči „Romům“ a rozvíjí představy o jejich „zvýhodňování“. V případě hypotetického incidentu například mezi majoritní a minoritní mládeží pak takto atmosféra může přispět k rozvinutí konfliktu i v tak poklidném místě, za jaké se Kadaňsko (právem) doposud považuje.

Jistou rizikovost představuje v rámci zachycené migrace drogová scéna. Podle pracovníků kadaňského K-centra existuje nejen „varna“ pervitinu v Prunéřově (spekulace o ní jsou všeobecně rozšířené), nýbrž i na Chomutovské „na Běčku“ (sídlíště B). Mezi klienty varen (cca 150 osob) tvoří (disproporční) většinu Romové, mnozí z Prunéřova, anebo s „prunéřovskou“ zkušeností. Právě údajný vznik „varny na Běčku“ je spojován s migrací z Prunéřova.

Neposlední riziko pro prunéřovské migranty samotné představuje nastartovaný proces vymáhání dluhů na nájemném (v Prunéřově zanechala většina z nich dluhy v rozmezí několika stovek až tisícovek korun) ze strany města a jejich postoupení exekutorům.

Rizikovým se jeví koncentrace „romských“ migrantů v prostorově uzavřené (sociálně vyloučené) a od Kadaně vzdálené a izolované tušimické lokalitě. Takováto koncentrace může vyústit v otevřenou hostilitu mezi tamními „starousedlíky“ a „novousedlíky“, startovacím momentem může být šikana starousedlických seniorů ze strany novousedlické mládeže výrostků (k prvnímu incidentu došlo koncem června).

6. Potřeby a problémy migrantských rodin (nejen z Prunéřova) a doporučení k bytové a sociální politice města

6.1 Obecná charakteristika situace

U rodin opustivších Prunéřov a usídlených v Kadani–městě převažuje spokojenost s novým bydlením, u něhož si cení komfortu (zvláště teplé vody a topení), blízkosti služeb a celkově lepšího prostředí, „nesrovnatelného“ s Prunéřovem. Hlavní starost mají se sháněním „brigád“, či regulérního zaměstnání (poslední však bylo jako možnost uváděno pouze zřídka). Na bytové podmínky ani sousedské vztahy si nikdo z nich nestěžoval. Jejich děti jsou také spokojeny, zvláště s kratší cestou do školy – podle vyjádření zástupců škol migrace z Prunéřova žádnou změnu v chování či v prospěchu dětí nepřinesla.

Při rozhovorech s migranty bylo často zmíněno, že „by město mělo zaměstnat ty, kdo chtějí pracovat“, že by uvítali „veřejné pracovní příležitosti“ (míněna byla zrušená veřejná služba³⁷ a veřejně prospěšné práce) a efektivní zprostředkování práce (které by bylo „nějak“ kombinovatelné s jistotami evidence na úřadu práce).

Za nedostačující a potřebné lze označit pracovní poradenství, respektive zprostředkování práce pro dlouhodobě nezaměstnané, mezi které povětšinou migranti z Prunéřova přináleží.

Stran bydlení se jeví jako nedostačující dosavadní kontrola reálnosti smluvených cen nájmu. Většina z kontaktovaných osob uvedla, že ví „o někom“, kdo je domluvený na fiktivní výši nájmu s vlastníkem bytu (pronajímatelem, vlastníkem) tak, aby z úřadu dostali společně co nejvíce peněz. Častost uvádění této již téměř „urbánní legendy“ naznačuje, že se možná nejedná o vyprávění „o někom“, nýbrž „o osobě mluvčího“. Ovšem prozrazovat na sebe konkrétní okolnosti takového „dealu“ by bylo přiznáním podílnictví na trestném činu a tudíž takovéto „odhalení“ nelze reálně od výzkumu očekávat.

Na území je nezbytné podchycení migrantů terénní (sociální) prací, z jejichž výstupů by se poté koncipovaly další možné přístupy k práci s rodinami (pracovní poradenství, apod.) a zvláště pak s dětmi v rámci volnočasových aktivit, doučování a dohledu nad pravidelností školní docházky. Ta je podle samotného vyjádření rodičů samotných hodně laxní.

V Tušimicích potencionálně hrozí šikana starousedlických seniorů ze strany mládeže a bylo by zde záhodno rozšířit služby asistentů prevence kriminality městské policie, která zjevně nemá o těchto tendencích povědomí..

---

³⁷ I přes bezplatnost umožňovala setrvání v evidenci na ÚP a s tím spojené čerpání dávek hmotné nouze.

6.2 Doporučení

Podle sdělení ze správy nemovitostí disponuje tato v Kadani-městě 1121 byty nazývanými sociálními (včetně bytů pečovatelské služby), které jsou víceméně rovnoměrně rozmístěny na území města (s větší koncentrací na ulici Golovinova – 299 bytů). Tyto jsou ponechávány nájemcům na dožití (jedná se údajně povětšinou o seniory) a důvodem jejich existence vůbec je neochota (nebo finanční nemožnost) nájemců ucházet se o odkup do osobního vlastnictví. Vzhledem k rizikům a nejistotám pojícím se s migrací z Prunéřova a migrací pauperizovaných vrstev na Kadaňsku vůbec by bylo na místě zvážit využití části tohoto zbývajících bytového fondu města pro potřebu bydlení těchto vrstev a ve spolupráci s Agenturou zavést sociální (terénní) práci a poradenské služby, které by dokázaly zajistit udržitelnost takto vzniklých nájemních vztahů. K dosažení takového cíle by se musela zlepšit spolupráce mezi městem a ÚP, a to přinejmenším při výměně informací týkajících se stavu domácností vytčené cílové skupiny.

Než přistoupíme k formulaci doporučení pro změny v bytové a sociální politice, je zapotřebí se shodnout, jaké problémy chceme řešit a jaká potenciální rizika chceme eliminovat. Předložená zpráva pojmenovala jasně jen některé z problémů, jež způsobilo stěhování dosavadních obyvatel městských bytů v sociálně vyloučené lokalitě Prunéřov do bytů pronajímaných soukromými vlastníky mimo tuto lokalitu (na kadaňských sídlištích „B“ a „D“ a – v menší míře – také v potenciálně rovněž sociálně vyloučených Tušimicích). Pokusme se tedy nejprve shrnout existující problémy a rizika, jež bychom chtěli odstranit či minimalizovat.³⁸

Problémy:

1. **Snížení dostupnosti (nejen) sociálních a vzdělávacích služeb pro odstěhované rodiny** (problém především v případě Tušimic).

Vedle omezení kontaktu se službami sociální prevence lze u rodin v Tušimicích předpokládat nižší míru využívání předškolního vzdělávání těmito rodinami a zvýšenou míru zameškaných hodin žáky základních, popř. středních škol.

2. **Vznik nových míst koncentrace sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených obyvatel** (problém především v případě Tušimic a potenciální riziko v případě některých částí sídliště „B“).

Nová koncentrace sociálně vyloučených obyvatel může vyvolat proces kumulace negativních jevů, mj. zvýšení výskytu drobné kriminality a problémů v sousedském soužití.

---

³⁸ V průběhu dokončování zprávy byla schválena Koncepce rozvoje bydlení v Kadani, která přináší i některé nové návrhy, je přiložena v příloze zprávy.

3. **Neschopnost dlouhodobě hradit vysoké náklady na bydlení v bytech soukromých vlastníků specializujících se na stigmatizované, chudé domácnosti a v důsledku toho opětovná ztráta bydlení a další migrace** (podle analýzy dosud nejde o problém, jedná se nicméně o velké riziko).

V současnosti hradí většina domácností, jež se odstěhovaly z Pruněřova větší část nákladů na bydlení prostřednictvím sociálních dávek. Je zde jednak riziko, že o tyto dávky přijdou (např. z důvodu sankčního vyloučení z evidence úřadu práce, nebo v důsledku exekučního zabavení dávek, k čemuž by mohlo docházet vzhledem k tomu, že rodiny jsou dlužníky města a s velkou pravděpodobností nejen města.

Dále existuje riziko, že rodiny přijdou o doplňující, úřadům nepřiznané příjmy, jimiž v současnosti „dotují“ rodinné rozpočty. Toto riziko se zvyšuje spolu s příchodem chladných měsíců a tedy ztrátou příležitostí k výdělku v sezonních pracích. Necháme-li stranou variantu, že by rodiny takový výpadek příjmů mohly řešit půjčkami, znamenal by, že by nebyly schopny hradit menší část nákladů na bydlení.

4. **Další odchody obyvatel Pruněřova do bytů, kde – vzhledem k výši nákladů na bydlení – hrozí, že si je nebudou schopni dlouhodobě udržet.**
5. **Ztráta uživatelů pro sociální služby a různé integrační programy fungující či plánované v Pruněřově** (a riziko ztráty dalších uživatelů).
6. **Nevyužitost bytových kapacit v Pruněřově** (a riziko dalšího uvolňování nyní využitých kapacit).

Následující **doporučení** formulujeme v reakci na výše identifikované problémy a rizika:

1. Zajištění pokrytí Tušimic a kadaňských sídlišť terénními programy, popř. sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi.
2. Zajištění nabídky nízkoprahového trávení volného času pro bezprizorní děti a mládež.
3. Zavedení domovníků ve spolupráci se soukromými vlastníky, resp. společenstvími vlastníků bytových jednotek.
4. V návaznosti na pokrytí odstěhovaných rodin terénními programy zprostředkovat finanční a dluhové poradenství.
5. Pokusit se přesvědčit soukromé vlastníky ke spolupráci s poskytovateli sociálních služeb v co nejvíce oblastech tak, aby bylo možné řešit problémy způsobené s neschopností hradit náklady na bydlení včas a předcházet tak případným ztrátám bydlení.

6. Zvážit možnosti nabídnutí alternativ vůči takovým odchodům. Nabízejí se dvě možnosti:
  - a. Zatraktivnit stávající bydlení a prostředí v Prunéřově tak, aby vzrostly jeho komparativní výhody vůči bydlení nabízenému soukromými vlastníky.
  - b. Vyčlenění části průběžně uvolňovaných městských bytů v Kadani pro účely sociálního bydlení, jež by se za jasně stanovených podmínek zpřístupnilo mj. obyvatelům Prunéřova. Soukromí vlastníci našli volný prostor, jenž nepokrývá veřejný sektor bydlení. (Poznámka na okraj: Pokud můžeme věřit tomu, že se soukromí vlastníci pronajímající byty Romům, nepotýkají se zásadnějšími problémy, jež by byly příčinou k vystěhování nájemníků /neplatičství, poškozování bytu, zásadnější narušování soužití/, zdá se, že tito nájemníci nepostrádají potřebné kompetence k samostatnému bydlení, respektive že je možné prostřednictvím vhodně nastavené správy bytového fondu a podpory nájemníkům efektivně kompenzovat případný nedostatek kompetencí. Zvládají-li to soukromníci, není důvod se domnívat, že by to nezvládlo město, popř. poskytovatelé sociálních služeb z řad neziskových organizací.)
7. V souladu s normativní instrukcí MPSV č. 10/2013 „Postup v řízení o doplatek na bydlení podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů“ navázat spolupráci Úřadu práce se sociálními pracovníky města (popř. s terénními pracovníky neziskových organizací) při hledání levnějšího bydlení pro klienty bydlící v bytech či ubytovacích zařízeních, kde jsou náklady na bydlení vyšší, než je obvyklé v místě a v čase ve srovnatelných bytech a či ubytovacích zařízeních
8. Vyhodnotit možnosti přesunutí části kapacit partnerů LP do míst nové koncentrace sociálně vyloučených.
9. V případě dalšího výrazného snižování počtu obyvatel domů v Prunéřově se nabízejí tři možnosti:
  - a. Ponechat uprázdněné bytové kapacity jako rezervu pro domácnosti, které budou v budoucnosti přicházet o bydlení (např. v bytech s vysokými náklady na bydlení) jako nejnižší stupeň prostupného bydlení.
  - b. Pokusit se pro jeden z domů najít jiné využití, než bydlení.
  - c. Zvážit zakonzervování jednoho z domů, popř. jeho následnou demolici.

Příloha č. 1 – čerpání SSP a HN u migrantů z Prunéřova

Zjištěné čerpání SSP a doplatků na bydlení z hmotné nouze u sociálními pracovníky zaznamenaných migrantů z Prunéřova v průběhu posledních cca dvanácti měsíců. Zjišťování bylo provedeno pracovníci pobočky Úřadu práce v Kadani. Nereflektuje nové žádosti podané v letošním druhém pololetí.

	Ročník	Adresa	SSP	Doplatek na bydlení z hmotné nouze
muž	1954	Chomutovská	Ne	Ne
muž	1980	Chomutovská	Ne	Ne
žena	1958	Chomutovská	Ano	Ne
dcera	1978	Chomutovská	Ne	Ano
žena	1995	Chomutovská	Ne	Ne
žena	1973	Chomutovská	Ne	Ano
žena	1960	Chomutovská	Ne	Ne
žena	1987	Husova	Ano	Ano
Muž u ženy 1981 Sukova	1976	Sukova	Ano	Ne
muž	1977	Chomutovská	Ne	Ano
muž	1950	Mírové nám.	Ne	Ne
muž	1994	Chomutovská	Ne	Ne
Žena u ženy	1993	Jana Švermy	Ano	Ne
muž	1982	Chomutovská	Ne	Ne
muž u ženy 1958 Chomutovská	1958	Chomutovská	Ano	Ne
žena	1981	Sukova	Ano	Ne
žena	1961	Na Podlesí	Není evidován	Ne
žena	1988	Na Podlesí	Ano	Ne
muž	1985	Chomutovská	Ne	Ano
žena	1996	Chomutovská	Není evidován	Ne
muž	1988	Chomutovská	Ne	Ano
muž	1970	Chomutovská	Ne	Ne
muž u ženy	1984	Mírové nám.	Ano	Ne
žena	1968	Chomutovská	Ne	Ano
žena	1961	Golovinova	Ne	Ne
žena	1954	Chomutovská	Ne	Ano
žena	1984	Mírové nám.	Ne	Ne
muž	1974	Adresa úřadu – Jana Roháče	Ne	Ne
muž	1945	Golovinova	Ano	Ne
muž	1986	Chomutovská	Ne	Ne
muž	1982	Chomutovská	Ne	Ne
muž	1989	Chomutovská	Ne	Ne
žena	1967	Chomutovská	Ano	Ne
žena	1989	Věžní	Ano	Ano
muž	1979	Adresa úřadu – Jana Roháče	Ne	Ne
žena	1964	Koželužská	Ne	Ano

žena	1986	Koželužská	Ne	Ano
muž	1956	Budovatelů	Ne	Ne – byl na VPP
muž	1978	Chomutovská	Ano	Ano
žena	1960	Budovatelů	Ne	Ne
žena	1991	Adresa úřadu – Jana Roháče	Ne	Ne
muž	1965	Chomutovská	Není evidován	Ne
muž	1966	Mírové nám.	Ne	Ne
žena	1983	Chomutovská	Ano	Ano
žena	1995	Věžní	Ne	Ne
žena	1973	Věžní	Ano	Ne
žena, u muže	1965	Na Podlesí	Ano	Ne
žena	1986	Chomutovská	Ano	Ano
žena	1977	Chomutovská	Ne	Ne
muž u ženy	1964	Chomutovská	Ne	Ano
Společná domácnost 1. člen má stále trvalý pobyt v Prunéřově			Ano	Ano
žena u muže	1976	Tušimice	Ano	Ano
MIMO KADAŇ				Mimo kadaňský mikroregion, nezjistitelné z databáze pobočky ÚP v Kadani
žena	1989	Šumperk, Na Holbě	Ano	–
muž	1987	Klášteřec n/O, Královéhradecká	Ne	–
muž	1987	Jindřichův Hradec, Vitorazská	Ne	byl na VPP
žena	1990	Rokle, Hradec	Ne	Ne
žena	1978	Sokolov, Fibichova	Ne	–
muž	1993	Ústí n/Labem, Na Nivách	Ne	–
žena	1972	Ústí n/Labem, 1. máje	Ne	–
žena	1951	Ústí n/Labem, 1. máje	Ne	–
žena	1976	Ústí n/Labem, 1. máje	Ne	ano
muž	1977	Hanušovice, Na Holbě	Ne	–
žena	1991	Klášteřec n/O, Zahradní	Ne	–
muž	1971	Most, Dělnická	Ne	–
žena	1982	Mariánské Lázně, Ruská	Ne	–
žena	1981	Anglie	Ne	Ne (HN nepobírala)
žena	1988	Anglie	Ne	Ne (HN nepobírala)
žena (u muže)	1976	Tušimice	Ano	Ano
žena	1988	Anglie	Ne	Ne (HN nepobírala)

Příloha č. 2 – rozhovory s pronajímateli

I. rozhovor s Markem Popovičem (autorizován informantem)

Představil jsem zaměření výzkumu migrace a požádal o přiblížení jeho podnikatelského záměru, resp. jeho podnikání s bydlením.:

„Začněme z širší perspektivy, o záměru nebo podnikání bych v této souvislosti nemluvil, já mám příjmy z pronájmu, to je jenom kolonka na dani z příjmu (*fyzických osob*). Všechno to má svou historii, tady (*na Chomutovsku*) se to váže k privatizaci bytů ČEZu, jednalo se asi o dva tisíce bytů za výhodnou privatizační cenu, cca 1300 Kč/m, pro okruh lidí, kteří museli splnit určité podmínky, pak tato zvýhodněná cena stoupla na čtyři, pět tisíc, byl jsem v té druhé vlně... řekněme, že jsem seznámil s jedním makléřem, který v tomto měl určitou roli, a začal jsem kupovat byty, které nikdo nechtěl, o které nikdo neměl zájem, cena bytů v této době byla již 10.000 Kč/m, tyto byty jsem následně zrekonstruoval, zařídil – nové štuky, nové kuchyňské linky, koupelny, nyní je to bydlení na úrovni. To je spousta práce, logistiky a organizování, udělat to tak, aby se vám to vyplatilo, abyste v tom jen netopili peníze³⁹, vědět, kde co sehnat, na jaké které řemeslníky je spoleh, naučit se pracovat s lidma, to je vůbec nejdůležitější, umět si vybrat lidi, umět je motivovat. Dneska už si ty opravy, údržbu, zařizují z části nájemníci sami, vědí, že když si pořídí, třeba plovoucí podlahu a dobře ji nainstalují, tak za mnou přijdou s účtenkou a já ji proplatím, vědí, že s tím nemám problém, naopak. To co teď dělají v Pruněrově, lidi zaangažovat, to já už dělám dva roky a vidím v jejich chování určitý posun k lepšímu.

Otázka k metodě zaangažovanosti, dodržování domovního řádu:

„Moji nájemníci respektují domovní řád. Pokud je problém, rozloučím se s nimi... Pokud chcete být v tomto úspěšný, tak vás nesmí zajímat, jestli je sobota, nebo neděle, vaše pracovní doba... pokud je někde problém, tak vyjedete, a řešíte ho okamžitě. Proto je soukromník vždycky úspěšnější než stát. Proto Pruněrov tak dopadl a vypadá, jak vypadá... tu starost tomu úředník (*města*) nikdy nedá... Teď se snaží, já vím, ale to je pozdě. Tam už nikdo bydlet nechce. A díváte se jim? Vždyť ti mladí, co už jsou z nové generace, ti to vnímají jako za trest, a chtějí bydlet ve městě (*v Kadani*), samozřejmě, a ani na Běčku nechtějí... chtějí bydlet mezi lidma. A já jim to umožňuju. Víte, já mám vlastně nejvíc problém s bílejma, s bílejma rasistama, kteří si hned stěžují, když se poblíž nastěhuje někdo, kdo jim nevoní. Přitom já si lidi vybírám, a pokud je problém, tak ho řeším. Na začátku jsem měl několik problémových rodin, které jsem nastěhoval na sídliště, kde nebyly zvyklí na romské rodiny, snažil jsem se s těmito problémovými rodinami pracovat, nějaké rodiny to pochopily, uklidnily se, přestaly dělat problémy a ty rodiny, které neměly zájem se začlenit, řídit se určitými již nastavenými pravidly, tak jsem je vždy slušně požádal, aby se v klidu odstěhovaly. Vystěhování těchto problémových rodin vždy proběhlo bez problémů. Dnes, snad, doufám, žádný problémy

---

³⁹ K tomu později: „Znám nějaké lidi, v Chomutově a po severních Čechách, co nainvestovali do nemovitostí a teď prodělávají... to není jen tak, udělat v tom systém, zařídít, aby to fungovalo...“

s lidma, kterým jsem poskytl bydlení, už nejsou. Víím, že se některým lidem nelíbí, že jsem do Kadaně nastěhoval několik rodin z jiných měst. K tomuto bych chtěl jen uvést, že tyto rodiny se mi ozvaly přes své příbuzné, kteří již u mě bydlí, že by se tyto rodiny rádi nastěhovaly zpět do Kadaně, odkud také někteří z nich nebo jeden z partnerů pochází. Volá mi spousta rodin, které by se chtěly nastěhovat do Kadaně, s těmito rodinami si promluvíím a většinu z těchto rodin odmítnu. Víím také, že na jednu stranu nějaké rodiny jsem dostal do Kadaně, ale na druhou stranu pár rodin, které se nepřizpůsobily, se odstěhovalo pryč z Kadaně. A lidi z Prunéřova? Několika jsem pomohl, když ztratili bydlení v dávné době, ale teď už žádné neberu, mám pro to osobní důvody, které nebudu rozvádět. Pokud ty osobní důvody pominou, tak klidně zařídím bydlení pro všechny z Prunéřova. Bytů v Kadani je dost.“

Tušimice? Nemůže tam vzniknout něco jako sociálně vyloučená lokalita?

„Tušimice nikomu nevadí...to je mimo (*město*). Vadí, když pronajímám ve městě, mimo Běčko. Vyloučená lokalita, no to je... to je přece jasné. Kdo by šel dobrovolně bydlet do takovéto lokality, jako jsou Tušimice, pár dobrovolníků se sice najde, jsou to ti, kteří tam bydlí 40 let, starousedlíci, kteří si ty byty odkoupili, jinak nikdo jinej. Žádná sociálně slabá rodina vám tam nepůjde bydlet dobrovolně, jediné v případě, že už není východisko z nouze, anebo že tuto rodinu nikdo nedokázal zkrotit, příp. se nechtěla přizpůsobit. Celkem vlastním deset bytových jednotek. Z toho je pár původních nájemníků, kteří u mě zůstali bydlet...“

Podívejte, ty lidi jsou z devadesáti procent finančně negramotní, musíte je naučit hospodařit, některým jsem pomohl se oddlužit, zbavit se různých dluhů, exekucí, splátkový kalendář. Z Prunéřova je tam jediná rodina, ostatní jsou odjinud, jsou to lidi, kterým jsem tam opravil vchody, veřejný prostor. Když to viděli starousedlíci, tak že taky přispějí, ale nemají představu, kolik ty opravy stojí, nabízeli směšnou částku (*tisíc Kč?*). Majitelé ostatních bytů v Tušimicích nepřispěli na opravy společných prostor ani korunou.

Ano, jsou to lidé (*moji nájemníci v Tušimicích*) sociálně slabí, nemají zaměstnání, bral jsem dřívě i (*jen?*) pracující, dneska ale i pracující mají problém zaplatit režii bytu, většina těch pracujících, která u mě bydlela, tak zdrhla bez zaplacení několika nájmů, ale to nikoho nezajímá, když se nedaří, tak se nic neděje, když se daří pronajímat byt sociálně slabší rodině a vybírat od ní nájem, dlouhodobě, tak už se začnou lidi okolo zajímat. To je zvláštní, že se začnou zajímat, když se někomu začne dařit, že se všichni nezajímali, když mi na začátku skoro nikdo neplatil. Stará česká klasika. Po dvou letech práce jsou z nich výborní nájemníci, spousta věcí už dělají sami. Když na to budou mít, odstěhují se jinam.“

Jaký mají zdroj obživy?:

„Z mého pohledu nesmí se jednat o trestnou činnost. U mě se žádný perník vařit nebude.“

Pokus o shrnutí:

„Co se týče toho, že moji nájemníci dostávají příspěvek na bydlení od státu. Ano, tak to funguje. Já jim poskytuju kvalitní bydlení za patřičnou cenu. Domnívám se, že je to v rámci státního rozpočtu mizivé procento, promile. Kdyby jim měl bydlení zajišťovat stát, vyjde ho

to ještě dráž. (Chánov je odstrašující případ). Bude platit neschopné úředníky. Tím jsem si jist. Tu práci s lidmi, která umožňuje, aby se pronájem rentoval, aby z toho byl vůbec příjem, tu mi nikdo nezplatí. “

(23. 5. 2013)

I. a

Záznam z rozhovoru s Markem Popovičem, 27. 8. 2013 (přítomen rovněž lokální konzultant ASZ Bronislav Podlaha). Neautorizován.

Impulsem k (v pořadí druhému) rozhovoru se stala kauza dvojice „pruněrovských“ nájemníků (muž s údajnou kriminální minulostí) jednoho z bytů (M. Popoviče) na Chomutovské, která již dva měsíce odmítá platit nájemné, při upomínání zaplacení se chovala agresivně (verbální výhrůžky) a bude v nejbližších dnech vystěhována. V průběhu rozhovoru byla dvojice ztotožněna (s pomocí seznamu pruněrovských migrantů). Jedná se o muže, ročník 1954, a ženu, ročník 1992. Podle údajů ÚP (z května t.r.) nepobírá ani jeden z nich státní příspěvek na bydlení, ani doplatek na bydlení z hmotné nouze. Podle sdělení však měli doplatek na bydlení z hmotné nouze ve výši 2222 Kč (ověřen na ÚP – platba v 7. měsíci – viz tabulka níže), zasílaný přímo na účet pronajímatele.“.Společně posuzovaná domácnost u Marka Popoviče (údaje ÚP), trvalé bydliště ženy stále evidováno na Pruněrov.

období	1954 muž	-	1992 žena	2012 muž	2010 žena	
druh dávky	příspěvek živobytí (HN)	doplatek bydlení (HN)	rodičovský příspěvek (SSP)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)	
9/2012	4455	0	3800	0	500	
10/2012	4455	0	3800	0	500	
11/2012	6195	0	11400	1000	500	
12/2012	0	0	7600	500	500	
1/2013	850	0	7600	500	500	
2/2013	850	0	7600	500	500	
3/2013	850	0	7600	500	500	
4/2013*	850	0	7600	500	500	
5/2013	3430	5708	7600	500	500	
6/2013	3430	3128	3800	500	500	
7/2013	3430	2222	3800	500	500	
8/2013	3430	0	3800	500	500	
9/2013	4650	0	3800	500	500	

*Pozn. v novém bydlišti od dubna 2013

Ad kauza dlužné dvojice, aneb „kolotočáři“ a potřeba jejich databáze:

„Já jsem se těch lidí ujal, bylo to zase kvůli tomu, že mi je referovala jedna z mých dohazovaček, že jsou na tom zoufale... Ale tito by právě měli zůstat v Pruněrově, tam by se o ně měli starat, proč já? To jsou takový typy, říkám jim kolotočáři – dva měsíce platí, tři měsíce neplatí, z toho, co ušetří, pak někde zaplatí kauci a odstěhují se. Takový lidi poškozují všechny kolem sebe a je jich tu dost. Bylo by užitečné, aby ti majitelé, co tu v Kadani ve

větším pronajímají, tedy asi těch pět větších, to je asi tři stovky bytů, měli takovou kolotočářskou databázi, kterou by sdíleli, aby se takovým vyhnuli“.

Otázka k počtu bytů způsobu jejich obhospodařování:

„To nevím přesně. Nemám byty jen v Kadani, ale taky v Chomutově, Jirkově a Klášterci. Tady to bude asi 40, dohromady ke stovce. Já se za žádného velkého majitele nepovažuji, to jsou tady (v ČR) jiný třídy. Podívejte se třeba na takovýho Kordulíka v Klášterci. Ten tam nedávno skoupil celý bytový dům, to už jsou majitelé jednající v řádech tisícovek bytů po celé republice. To jsou o více levelů výš. Ti to pak pouštějí malým rybám... Já už jsem se po těch třech letech zařídil tak, že mám pravidlo dvaceti minut dojezdu (tj. z Kadaně), za tuto hranici dál nekupuji. A to mi volá spousta lidí, jestli bych pro ně neměl byty, ale já někam dál nechci expandovat, to už bych sám, svým přímým způsobem manažmentu nezvládl.“

Mohl byste nám přiblížit svůj způsob managementu, velmi by nás zajímalo, jak se vyrovnáváte s platbami nájemníků v prvních měsících po přistěhování, kdy nemají nárok na státní příspěvek na bydlení?

„Tak to je moje know-how. Nezlobte se, ale nemám, proč bych vám to sděloval. Návod na Coca-Colu vám tak nikdo z firmy na požádání nepředloží. Taky si můžete vzít hypotéku, pořídit si byty a pronajímat. Když to nebudete dělat na černo, jak to dělají stovky lidí v Kadani, ale platit z pronájmu daně, uvidíte, že to není tak jednoduché... Já daně platím. Ty stovky drobných pronajímatelů, co mají jeden dva byty, ty daně neplatí a poškozují tak stát. Já daně platím, a stejně o mě na městě prohlašují, jak na státu vydělávám. A já se znovu ptám, na kolik by jim vyšlo zajistit takovýmhle lidem bydlení? Já s něma musím pracovat, hlídat spotřebu energií (na ty mi jde asi 40% na účet, 30% v hotovosti, zbytek různě), vyúčtovávat...vystavovat potvrzení, uzavírat smlouvy. Opravovat byty. Materiál na opravy nakupuji u místních firem, ne u žádných Baumaxů, takže tady peníze zůstávají... je tady několik mimo-kadaňských pronajímatelů (z Plzně, hradečtí, Pražáci), ti tu žádný peníze nenechávají...“

Na začátku jsem koupil od jednoho soukromníka celý balík bytů, z větší části i s nájemníky, pracujícíma. Ti mají samozřejmě jiný nájem, než lidé na dávkách. Na některých vydělávám třeba jen tisícovku měsíčně. Samozřejmě, že se řídím taky podle toho, jaký ty lidi mají příjmy (tj. nejen podle počtu osob v bytě). Bylo by mi ekl na nich profitovat. Nájemníci na dávkách mají přirozeně nájem vyšší. Tak aspoň stát zaplatí nějaké náklady.

Vlastník má náklady všude stejné (fond oprav), ale elektřina a voda, ty ceny se už dost různí. To pak taky hraje při určování výše nájmu roli.

Samozřejmě se ty lidi točej. Snažím se vybírat podle referencí. Do roku 2012 to bylo jen pár, co jsem musel vyhodit. Co se týká těch dvou rodin z Rokle, tak ty ode mě z Tušimic odešly do Obrnic a dneska jsou u Fialy na Chomutovské.“

Otázka stran přistěhování odjinud:

„Já jsem tu ubytoval lidi, kteří jsou tady (v Kadani) načerno několik let (pět, dva, tři roky), trvalý pobyt mají hlášený třeba v Rakovníku, ale jsou tady a pracují na černo – ale o tom na městě nic neví. Pro ně to je, že sem tahám lidi od kdoví odkud. Ale přece, když ten člověk tady je, a dělá a chová se slušně a já mu pronajmu byt a on platí, nevím, proč bych s ním neuzavřel smlouvu. Často jsou to lidi, kteří mají v Kadani příbuzné, anebo odtud původně pochází. Teď mi volala rodina z Dvora Králové, že jejich otec je z Kadaně a má trvalý pobyt na Chomutovské. To je pak jako taky, že sem tahám lidi odjinud?“

II. Záznam rozhovoru s Ing. Jiřím Fialou – 28. 8. 2013

(přítomen rovněž lokální konzultant ASZ Bronislav Podlaha, 24. 9. rozhovor autorizován informantem pro potřeby výzkumné zprávy)

Ing. Jiří Fiala byl několika informátory z institucionální sféry označován jako jeden z „tradičních“ pronajímatelů bytů ve velkém v lokalitě Chomutovská.

„S byty jsem nezačal jako někteří při privatizaci bytů ČEZu, kupoval jsem je již při privatizaci městských bytů někdy v letech 2005 až 2008. Když jsem kupoval první byty, tak jsem vůbec o systému dávek na bydlení nevěděl. Začal jsem nejprve pronajímat svůj vlastní byt, kde jsem léta bydlel a pak přikoupil další. Některé byty jsem koupil i s nájemníky. Z byznysu, v kterém jsem tehdy působil i dnes působím, jsem naučený uvažovat o investicích v řádu návratnosti sedmi let a takto uvažuji i v rámci pronajímání bytů, ceny za nájem zůstávají stále stejné, za posledních několik let se nezvedaly. Navíc nájem není stanoven na základě toho, zda někdo pobírá příspěvky a sociální dávky, nebo ne, je pro každého stejný. Naopak, pokud si mohu vybrat mezi dvěma zájemci o byt, ten co má práci, dostane jednoznačně přednost před tím na sociálních dávkách. U pracujícího je totiž větší jistota pravidelných plateb. Pronájem bytů nabízím/inzeruji převážně přes místní kabelovou televizi.“

Otázky stran pronajímání migrantům z Prunéřova

„Za ty léta (cca deset let) co pronajímám byty, jsem se samozřejmě setkal s nájemníky, kteří za sebou měli pobývání v Prunéřově. Mnozí ale bydleli v Prunéřově před tím, než se například odstěhovali do Anglie a po návratu hledali v Kadani bydlení. V posledním roce jsem měl (na Chomutovské) jedinou vyloženě prunéřovskou rodinu, a to důchodce staršího pána a paní, ale musel jsem ji vystěhovat. Měli problémy s placením, ale ty nijak nevybočovaly z meze únosnosti, hlavním důvodem byl nepořádek, který způsobovali ve veřejných prostorách domu a na nějž si sousedé stěžovali. Paradoxně nešlo o jejich nepořádek, ale nepořádek jejich návštěv, mělo jít údajně i o močení na schodišti. To údajně měl mít na svědomí jejich pětadvacetiletý syn, který byl feťák a přespával u nich, vlastně prakticky bydlel, ještě s dalšími asi dvěma lidmi z Prunéřova. To bylo jasné porušení nájemní smlouvy a dostali okamžitou výpověď. Jejich poslední dlužné částky pokryla kauce. Z jakých důvodů tam nechávali ty lidi přespávat, nevím. Stejně tak nevím, jestli za to od nich brali

peníze. Toto je jedna z věcí, kterou velmi těžce při podepisování smlouvy odhadnete. Sami nájemníci mohou působit dojmem čistotných lidí, ale komunita, nebo rodina, ke které patří, jim potom může způsobit problémy. Čistota a spolehlivost jsou obecně atributy velmi důležité při vybírání nájemníka, asi jako každý, sháním spolehlivé, bezproblémové a dlouhodobé nájemce. Případné problémy s nájemníky se snažím velmi rychle řešit a v tomto konkrétním případě, byli nájemníci vystěhováni během tří dnů.

Většinou se takto nespálím. Pokud mám pochybnosti o nových nájemnících, zeptám se svých dlouhodobých nájemníků na jejich reference, které беру v potaz. Většina na Chomutovské se navzájem zná, zvláště ti, co jsou nezaměstnaní, a těch je hodně, mají spoustu času na to, aby probírali všechny ve svém okolí.“

Otázky stran způsobu obhospodařování bytů

„Samozřejmě, že ze všech pronájmů platím daně. Možná se někdo domnívá, že vlastním desítky bytů, ale není tomu tak, v několika případech zastupuji jiného majitele při pronajímání bytů. Vždy vyžadují kauci ve výši dvou nájmů. Kauce je částečně splacena (jeden nájem) při podepsání smlouvy a pak ještě jeden nájem do konce měsíce. Kauce se dá řešit i systémem několika (tří) splátek (někteří jim říkají akontace, což je významově nesprávné – neb akontace je platba předem). Nájemníkům dávám rozpis úhrad, dělám to maximálně transparentně, včetně fondu oprav. Pokud pak společenství vlastníků v domě zvýší platbu do fondu oprav, chci, aby moji nájemníci viděli, že kvůli tomu jsem jim alikvotně zvýšil nájem, že to nebylo moje rozhodnutí, ale rozhodnutí vlastníků a já toto zvýšení předávám dál společenství. **Energie, které jsou součástí nájmu, dostávají vyúčtované jednou ročně do šedesáti dnů od obdržení vyúčtování od dodavatele energií, či vody, nebo tepla.** Přeplatek může být pro ty nájemníky, kteří bydlení hradí z dávek, problematický. Úměrně k jeho výši jsou jim pak totiž dávky kráceny a to je dostane do problémů. Nejproblematictější je v Kadani voda, ta je drahá, přes 90 korun za kubický metr. Takže spotřeba se musí hlídat, někteří nájemníci na tom dokážou pohořet, nevím, jestli se celý den koupou, nebo nechávají vodu téct. Bohužel vyúčtování od dodavatele je pouze jednou ročně a vodu a teplo nelze přepsat jako elektřinu, nebo plyn na nájemníky.

Já mám zaměstnání na plný úvazek, takže stačím dávat dohromady smlouvy a dodatky k nim. I to zabere hodně času, protože s každou změnou v platbě se dodatkem smlouva mění a musí být znovu uzavřena se vším všudy. K zvládnutí agendy spojené s pronájmem mám jednoho spolupracovníka, ten má na starosti organizaci oprav a technické záležitosti. Pak mám pár dlouhodobých nájemníků, kterým důvěřuji a kteří mě například zastupují na schůzích společenství vlastníků. Tak se to dá zvládnout. Jinak by nebylo možné pracovat, musel bych se věnovat jenom běhání kolem bytů.

Expandovat v tomto byznysu neplánuji. Jeden byt (s tím jsem začínal, pronajímám jsem svůj vlastní) se pronajímá nevyplatí, příliš starostí vzhledem k výnosu. Do bytů příliš neinvestuji, nevyplatilo by se to (např. nové štuky, dlažba apod.). Investuji však pravidelně a trvale do údržby, aby bylo všechno v pořádku a funkční, elektrické zásuvky, kohoutky apod. Mé byty nepovažuji za žádný luxus, jsou úměrné jejich klientele.

Co se týče dávek na bydlení, jednou před lety jsem se šel ptát na žádost mého klienta, jak je možné, že jeden můj nájemník měl za srovnatelně stejný nájem, počet členů domácnosti a byt dávku dva tisíce a druhý sedm. Bylo mi to nějak vysvětleno, ale dál jsem celou věc neřešil a tak si podrobnosti nevybavuji. Nesleduji tuto problematiku, když mě nájemník požádá o doklad, který po něm sociálka požaduje, snažím se mu vyhovět. Podle mne se jedná o zbytečně složitý systém, ale nikdy jsem se ho do podrobností nesnažil prostudovat.

Od nájemníků беру hotovost jen při podpisu smlouvy, následně jen zcela výjimečně. Vždycky vyžadují posláni na účet, ať už složenkou přes poštu, nebo bankovním převodem tak, aby o tom byl jednoznačný doklad. Také odmítám platby přímo ze sociálky. To dělá zmatek. Sociálka klientům nikdy neuhradí plných 100%, oni pak zbytek nezaplatí, protože neví, kolik zbývá doplatit a dostávají se tak lehce do problémů s nezaplacením celého nájemného.“

A když se k Vám někdo přistěhuje, jak to má s dávkami v prvních třech měsících?

„Pokud vím, tak první tři měsíce čerpají doplatek z hmotné nouze a pak jim nabíhá státní příspěvek na bydlení. Tedy již od začátku nájmu, přesto, že teprve změnili svoje trvalé bydliště, jsou schopni platit celý nájem.“ *Ad složení nájemníků a platby?*

„Řekl bych odhadem, že 60% mých nájemníků je na sociálních dávkách a asi tak polovina se co dva roky obměňuje. Řekl bych, že z 90% mají muži z těchto nájemnických rodin boční příjmy, o ženách nevím, ty jsou pravděpodobně doma a starají se o děti. Změna bydliště je většinou nastartována tím, že začnou být dlužní na nájmu a propadne jim kauce – pak se odstěhují. Řekl bych, že možná z poloviny těchto případů je to plánované rozhodnutí – přestanou platit a čekají, co se stane, s tím, že už přesně ví, kam se odstěhují. S odstěhováním jsem u nich nikdy problém neměl.

Co se týče Romů, tak je to asi polovina z mých nájemníků, většina je na sociálce. Jsou mezi nimi v naprosté většině kadaňští, jedna rodina je z Loun a jedna z Hradce u Kadaně (vždy jsou nějakým způsobem spojeny v minulosti s Kadaní). V posledních třech letech to byly tři rodiny z Prunéřova (bohužel v tomto byla jedna rodina nepřizpůsobivá, tu jsem vystěhoval) s ostatními nikdy žádné problémy nebyly.“

Otázka placení nájemného či zpoždění s platbou.

„Jeden nezaplacený nájem s nájemníky řeším dohodou, pokud se dá dohodnout, tak posečkám. Pokud je snaha zaplatit, tak dluh toleruji. Normálně dělám splátkový kalendář na dva tři měsíce, a domluva je bez smlouvy, ústní.

Mám například jednu rodinu, která mi dluží už i za tři měsíce. Ale znám je léta. Do dluhů se dostali kolem vánoc, asi moc vydali na oslavu, zábavu... Ví, že se snaží, tak počkám. Pravda, je to tím, že se už léta známe, u nových nájemníků bych takovou toleranci neměl. Také jsou výpadky plateb ze sociálky, pak mají samozřejmě s platbami i nájemníci problém.

V posledních letech se u mě objevily rodiny přicházející jak od Prchlíka, tak od Popoviče. Jedna se zase vrátila k Popovičovi.“ *Obecně k tendencím v pronájmu a bydlení v Kadaní*

„Dříve v centru města žila spousta Romů a sociálně slabších. Po revoluci se centrum města renovovalo, vznikaly kavárničky kolem náměstí, nové obchody – centrum ožilo. Teď se z centra lidé vytrácejí, obchody se přesunují do/k novým nákupním centrům. Řada zahraničních měst má velké problémy oživit, či obydlet centrum města.

Obecně poměry s bydlením jsou v ČR zajímavé, vezměte si například, že na Pardubicku jsou v poměru stejné ceny pronájmu jako v Kadani, ale byty stojí trojnásobek toho, za kolik se dají pořídit tady ... jakou to má tržní logiku? Zajímavá je pro trh s byty také cena energií, respektive vody, tyto ceny se regionálně výrazně odlišují.

Domnívám se, že stávající systém dávek na bydlení je naprosto nepřehledný a neumožňuje jejich pobíratelům odhadnout, na co a na jak dlouho mají dostatečné prostředky a podle toho se zařídit.

Co se týče obav města, že do Kadaně někdo v rámci byznysu přivede větší množství Romů, tak se domnívám, že jsou liché... Pokud by někdo chtěl dělat takový byznys, nebude kupovat byty v Kadani, kde i ty nejlacinější jsou kolem dvou set tisíc, ale v nedalekém Mostě, či v Chomutově, kde jsou byty lacinější.“

Příloha č. 3 – Popis lokality Hradec (Rokle)

V **Tušimicích** se část novousedlíků obydlujících byty M. Popoviče v „sempráku“ přistěhovala během posledního půlroku z Hradce, části obce Rokle sousedící s Kadani, a má za sebou bohatou migrační zkušenost, včetně ve dvou případech údajně „dávneho“ pobytu v Pruněřově (před 10 – 15 lety). S tamním majitelem Prchlíkem se dostali do konfliktu kvůli jeho údajně podvodným vyúčtováním záloh na energie a vodném. Jedná se o vícepočetné (vícegenerační) rodiny socializované do prostředí výdělečné činnosti na nelegálním trhu práce a přivyklé častému stěhování.

Prchlík obhospodařuje v Hradci šest bytových domů, z nichž jeden je přímo v jeho osobním vlastnictví, pět pak je psaných na firmu LA-LIN, s.r.o., již je jednatelem. Podle starostky Rokle se tam v nedávné době přistěhovaly dvě rodiny z Mělníka (z kontextu rozhovoru bylo zřejmé, že romské). Prchlík s vedením obce Rokle není nijak v kontaktu a na řešení občasných problémů působených jeho nájemníky se nepodílí. Problémem bylo rozebírání krovu opuštěného statku, kdy museli místní Prchlíkovy nájemníky „nahánět“.

Podle nájemníků (novousedlíků) v Tušimicích to nebude trvat dlouho, a z Hradce se přistěhují určitě další Romové (s kterými jsou v kontaktu).

Foto – bytové domy Dalibora Prchlíka v Hradci (obec Rokle):

Společně posuzovaná domácnost ženy z Pruněrova, odešlé minulý rok do Hradce za druhem, Hradec, Rokle (údaje ÚP), u vlastníka Dalibora Prchlíka

období	1989 žena	-	-	-	2009 muž	2008 muž
druh dávky	rodičovsk ý příspěvek (SSP)	příspěvek bydlení (SSP)	doplatek bydlení (HN)	příspěvek živobytí (HN)	příspěvek dítě (SSP)	příspěvek dítě (SSP)
9/2012	3800	0	0	0	500	500
10/2012	3800	0	0	0	500	500
11/2012	0	0	0	0	0	0
12/2012	0	0	0	0	0	0
1/2013	0	0	0	0	0	0
2/2013*	0	0	7293	9450	0	0
3/2013	0	0	7293	9450	500	500
4/2013	0	0	6993	8750	500	500
5/2013	0	6681	6454	7494	500	500
6/2013	0	6681	0	6700	500	500
7/2013	0	6681	0	4462	500	500
8/2013	0	0	0	4748	500	500
9/2013	0	5832	0		500	500

*Pozn. v novém bydlišti od února 2013

Hradec: Technicko-ekonomické atributy domů⁴⁰:

Druh svislé nosné konstrukce:	Stěnové panely
Počet bytů: 4	Připojení na vodovod: S vodovodem
	Připojení na kanalizační síť: Připoj na kanalizační síť
	Připojení na rozvod plynu: Bez plynu
	Způsob vytápění: Centrální domovní (kotel ve stavbě)

Příloha č. 4 – koncept prostupného bydlení v Kadani, schválený k rozpracování zastupitelstvem města jako součást Strategického plánu Lokálního partnerství Kadaň

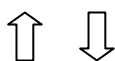
1. Obecné principy „prostupného bydlení“

---

⁴⁰ <http://regiony.kurzy.cz/~nr/katastr/rokle/hradec-cast/56/objekt/>

Jedná se o systém bytů a ubytovacích zařízení různých vlastníků a provozovatelů vzájemně propojených v informační síti s poskytovateli sociálních služeb a sociálním odborem města. Systém je postaven **občansky, nikoli etnický**. Systém je vertikálně **rozdělen do několika stupňů** a lze jej rozdělit i horizontálně podle různých cílových skupin (kupř. rodiny /včetně neúplných/ s dětmi, osamělí senioři, osamělí v produktivním věku, zdravotně postižení...). Stupně se liší typem a mírou komfortu bydlení. Do systému lze **vstoupit na jakémkoli z jeho stupňů**. Nejnižší stupně jsou málo komfortní, jedná se o ubytovací zařízení a pobyt v nich je limitován časem i pravidly užívání. Jejich účelem je 1. sesbírat lidi z ulice nebo ty, kterým hrozí vystěhování z bytu, dát jim střechu nad hlavou a 2. umožnit jim vrátit se do kvalitního bydlení, které nabízejí stupně vyšší a motivovat je k tomu, aby o takový postup usilovali (negativní motivací pak je přísný režim, nepohodlí a všudypřítomná kontrola v těchto nejnižších stupních, zabraňující tomu, aby se v nich klienti zabydleli a byli spokojeni tam, kde jsou a neměli snahu postupovat v systému výše). **Čím vyšší stupeň, tím větší komfort, výhodnější smlouvy, ale také větší nároky na klienta a jeho větší svoboda svázaná s větší odpovědností** (kupř. postupné odbourávání institutu zvláštního příjemce). Systém je svázan se **sociální prací**, kdy klient musí podepsat individuální plán s poskytovatelem jako jednu z podmínek zařazení do systému. Čím vyšší stupeň, tím méně sociální práce, případně tím se mění její druh. **Postup v systému se odehrává na základě zásluh a probíhá oběma směry**. Zásluhy jsou přiznávány podle předem dané tabulky **kritérií** a podle plnění individuálních plánů klienta. **Systém je motivační** a má dopad i na jiné oblasti života nežli je bydlení: bydlení figuruje jako motivační faktor pro osobnostní růst: čím vyšší stupeň, tím větší nároky na 1. pravidelnou školní docházku dětí klienta, 2. snahu klienta sehnat si zaměstnání, případně fakt být zaměstnán, 3. návštěvu klienta RK či jiných vzdělávacích programů, 4. bezdlužnost nebo řádné splácení dluhů, 5. bezúhonnost, 6. schopnost vlastního hospodaření s penězi a schopnost malých investic do nabízeného bydlení, atp. Plnění kritérií je podporováno kromě sociální práce i **doprovodnými vzdělávacími a zaměstnanostními programy**. O přidělení bytů, respektive o pohybu v systému, rozhoduje **komise** složená z majitelů bytů a ubytovacích prostor, poskytovatelů služeb a sociálního odboru města. Nejvyšší stupeň systému (v tabulce stupeň IV.) již ze systému vykračuje a klient jej dosahuje v momentu, kdy přestává být klientem. Je mu nabídnuto bydlení nesvázané se službou a dalšími pravidly. Přitom je mu ale nabídnuta možnost sociální služby nadále využívat.

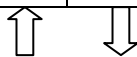
IV. DLOUHODOBÉ FORMY BYDLENÍ (již prakticky mimo systém)	
Jednotlivec	rodina s dětmi
nájemní byty s tržním nájemným	

III. GARANTOVANÉ BYDLENÍ-kompetentní klientela	
Jednotlivec	rodina s dětmi
Soukromé i městské nájemní bydlení se sníženým nájemným a dohledem NNO jako mediátora a případného intervenanta	

II. TRÉNINKOVÉ BYDLENÍ-zisk kompetencí	
Jednotlivec	rodina s dětmi
Městské tréninkové byty s intenzivní podporou sociálních služeb, dům na půl cesty	Městské tréninkové byty s intenzivní podporou sociálních služeb

I. KRIZOVÉ BYDLENÍ-zajištění střechy nad hlavou	
Jednotlivec	rodina s dětmi
Noclehárna, azylový dům, ubytovna	Azylový dům, ubytovna

2. Kadaň

2.1 Pruněřov

V Kadani je nejviditelnějším problémem **lokality Pruněřov**, kde nalezneme všechny myslitelné typy sociálního vyloučení: socioekonomické (absence sociálních vazeb mimo lokalitu, a pokud ano tak jen příbuzenských, vytváření paralelních ekonomických struktur:

šedá ekonomika, nelegální způsoby obživy, krátkodobé ekonomické a životní strategie, život na dluh, neschopnost a rezignace na sehnání si legální stále práce...), symbolické (velice nízký sociální status, nálepky, špatná adresa, svět sám pro sebe...) i prostorové (lokalita je za městem, víceméně odříznutá od městské infrastruktury).

Důležité je, že (ač tak v současné době nahlížena zvenčí) není již dnes lokalita zcela homogenní a nivelizovaná. Vedle vnitřního dělení na základě rodové (rodinné) příslušnosti **lze provést i dělení** „vnější“, podle schopností, zásluh, aktivity a vzorců chování jednotlivých domácností v lokalitě, ale i podle úrovně bydlení a udržování pořádku v domech.

Nepřirozený způsob vzniku lokality (vystěhováním neplaticů z různých částí města) sice na jednu stranu generuje patologie (a lhostejnost či toleranci k nim) v lokalitě, neboť zde neexistují společné autority a kontrola, na stranu druhou skýtá možnost s částí obyvatelstva pracovat, neboť lokalita nepředstavuje kolektivitu beznadějných případů, nýbrž je spíše atomizovaná do nukleárních rodin-domácností (případně do širších rodinných jednotek tvořených max. několika málo nukleárními rodinami). Tato část (s kterou lze pracovat) pak může fungovat jako vzor pro ostatní a můžeme se dočkat efektu sněhové koule, kdy se nabalují rodiny další a další.

Cílem je začlenit rodiny do společnosti (jsou úspěšné na trhu práce, vytvářejí si vazby i mimo lokalitu, starají se o vzdělání svoje a svých dětí, využívají veřejných služeb, mají občanské postoje, kvalitně bydlí...), **prostředkem** je system motivace-odměna-sankce (tedy system dostupného bydlení), a **podporou** jsou sociální služby, vzdělávací a zaměstnanostní programy.

Vedle individuální práce s rodinami je možné pracovat s obyvatelstvem směrem k **vytvoření komunity**, a to komunity zdravé, aktivní a progresivní, která se ztotožní se svoji kolektivitou, participuje na tvorbě pravidel a volbě autorit, které nad jejich dodržováním bdí, a artikuluje **společný** zájem. Takovým společným zájmem může být (a v tuto chvíli se nabízí jako nic jiného) **dům** a komunitou jeho nájemníci.

Kombinací individuálního přístupu k rodinám a budováním komunitních principů jsme začali stavět systém dostupného bydlení přirozeně:

a. Individuálně bez ohledu na dům

- nájemníkům bez dluhů je vyměňováno linoleum a další zařízení podle potřeb

- nájemníkům, kteří jsou bez dluhů 6 měsíců, jsou instalována nová PVC okna, s tím, že 70% hradí město, 30% nájemník (stejně jako v Kadani ve městě), ale pro Pruněřov platí, že oněch 30% je nájemníkovi rozpočítáno do 24 splátek v nájmu a lze pokrýt příspěvkem na bydlení

- ve vhodných bytech (13x) bude nájemníkům při řádném 6ti měsíčním placení nájmu instalován sprchový kout s teplou vodou.

b. Individuálně ve vybraném domě

jeden z pruněřovských domů (č.p. 169) byl vystěhován (nájemníci byli přestěhováni do jiných domů v Prunéřově) a město žádá MMR o dotaci na výstavbu sociálního bydlení standardní kvality; sem by se měli umísťovat nájemníci s největší platební morálkou, přednostně rodiny s dětmi, a to takové, které se o děti řádně starají; dům (9 bytových jednotek) je koncipován jako tréninkové bydlení, nejvyšší stupeň systému v Prunéřově, před umístěním do Kadaně-města; město žádalo o dotaci již v minulém roce, ale bezúspěšně

c. Kolektivně po jednotlivých domech

v každém domě byly ustanoveny domovní výbory a obyvatelé si zvolili své domovníky; nájemníci se scházejí s politickými představiteli města, TSP, bytové správy, sociálního odboru města a ASZ na domovních schůzích, kde jsou za vedení facilitátorky diskutovány potřeby nájemníků stran bydlení a dohadován postup; jedná se o dialog „my to, pokud vy to“ a tento způsob se ukázal být funkční: město vyšlo vstříc prioritním potřebám nájemníků (okna zatím 8ks, lina 40ks, dveře, štuky, omítky, materiál na zkrášlení domů, dále se chystají sprchové kouty 13x, elektroinstalace, sklepy), kteří naopak svépomocně pod řízením domovníků zvelebují své domy (výmalby, úklidy)

- domovníci provádějí drobné opravy a hlídají pořádek v domě

- Prunéřov se tímto způsobem diferencuje co do kvality bydlení i zdola – aktivní kolektiv nájemníků dosahuje zvýšení „komfortu“ domu, který obývá

- zároveň se aktivním nájemníkům přičítá jejich aktivita k dobru a bude jim přednostně při splnění dalších podmínek nabídnuto bydlení v rekonstruovaném domě

Nejlepší dům (nebo byt) v Prunéřově by však neměl být konečným stupněm v systému. Samozřejmě, pokud někdo bude chtít v Prunéřově žít, měla by být tato jeho vůle respektována, čili část bytů v nejlepším domě v Prunéřově se nám zašpuntuje, ale tento dům by měl principiálně fungovat jako bydlení, kde se posilují a ověřují schopnosti nájemce **uspět na trhu s byty ve městě** (případně lze lepší domy v Kadani podle vzoru b) ještě rozčlenit a z jednoho udělat již nejvyšší stupeň pro rodiny, které se do Kadaně nechtějí stěhovat).

Potřebujeme tedy ještě nabídku bytů v samotné Kadani pro **nejvyšší stupeň systému (garantované bydlení)**. Ty mohou být jak městské tak soukromé a měl by k nim existovat nějaký **garant** (NNO), který garantuje majiteli dobrý výběr nájemníka a dohled nad ním (případně soc. práci, je-li ještě třeba) a nájemníkovi slušné zacházení ze strany majitele. Také by v takových bytech mělo být nájemné o něco (10%) nižší nežli je tržní nájemné v místě obvyklé. Tuto ztrátu by měl majitel kompenzovánu právě garancí za nájemníka ze strany garanta. Garance může obsahovat i dorovnání ušlého zisku v případě výpadku nájemného, sanaci devastace vybavení bytu a dorovnání soudních výloh. V Chebu má být toto pilotně odzkoušeno s využitím peněz OSF (garanční fond) k následnému vzniku komerčního

pojistného produktu na trhu (Agentura jedná s pojišťovny, které model budou sledovat: jak často se do garančního fondu bude muset sahat, v jak velkých částkách, atd.).

V první fázi (podle SPLP Kadaň má být pilot odzkoušen během 2014) nám pro III. stupeň bude stačit relativně malé množství bytů (podle SPLP pět), neboť případný odliv připravených partajů z Pruněrova bude pozvolný a předpokládáme neobjemný. Kalkulujeme, že v tréninkovém bydlení (resp. ve vyšších pruněrovských stupních) by měli nájemníci setrvat dostatečně dlouhou dobu, aby se buď „vytrénovali“ k dovednostem, které jim umožní bydlet ve městě, nebo byly tyto jejich dovednosti ověřeny (u těch, kde již máme za to, že jimi disponují, a jsou odměněny lepším bydlením v Pruněrově), tj. cca 1+1 rok (1 rok trénink, 1 rok ověření nabytých dovedností-bezproblémové plnění kritérií s tímto stupněm spojených).

„Přestup“ z Pruněrova do Kadaně může být navíc pozvolnější: nemusí se odehrávat rovnou z druhého stupně v Pruněrově do třetího stupně ve městě, ale může se v odůvodněných případech z Pruněrova do města prostupovat přes druhý stupeň ve městě. Nemělo by to být ale striktní pravidlo, neboť takové pravidlo by bylo diskriminační.

Pro vytvoření „kadaňských stupňů“ je tento rok ideální, neboť proběhne aktualizace **Koncepce rozvoje bydlení a bytové politiky města Kadaně**, jejíž součástí by systém dostupného bydlení měl být.

2.2 město

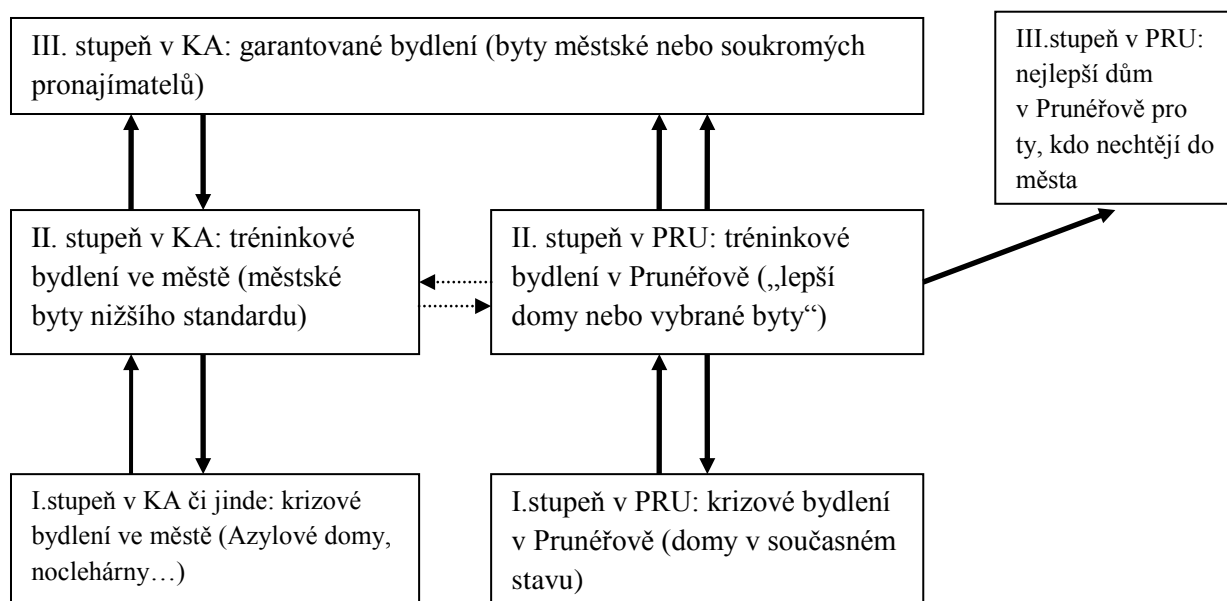
Ve městě je X rodin, které jsou ohrožené ztrátou bydlení nebo již bydlení ztratily. Některé z vlastního přičinění, některé dílem náhody, kalamity, nenadálé události, některé dílem pronajímatelů. Takové rodiny jsou následně buď rozděleny a žijí po pobytových zařízeních nebo jako bezdomovci, nebo odcházejí do jiných měst, nebo se přichýlí k příbuzenstvu, čímž značně zhoršují jeho situaci a hrozí další ztráta bydlení i hostitelům, nebo rotují po ubytovnách či soukromých nájemních bytech s nehoráznými platbami (transfery prostředků ze státní kasy do kapes soukromníků).

I takovým rodinám ve městě by systém dostupného bydlení měl být otevřený. Lze si představit, že některé z těchto rodin mohou do systému vstoupit v nejnižším stupni v Pruněrově a projít i pruněrovským stupněm vyšším (případně pokud budou splňovat podmínky, mohou do systému vstoupit i rovnou ve vyšším pruněrovském stupni).

Jako nejnižší stupeň pro rodiny, které nebudeme moct zachytit v jejich (potenciálním) bezdomovectví prostřednictvím Pruněrova, mohou sloužit pobytová zařízení v Kadani a Klášterci, případně jinde (azylový dům, noclehárna). Ale potřebujeme i **městské tréninkové bydlení**. Tedy prostřední (druhý) stupeň systému, analogický „lepším“ domům v Pruněrově.

Obě větve systému (2.1 a 2.2) by se pak měly spojit ve stupni nejvyšším, který již bude ve městě pro úspěšné z obou stupňů tréninkových.

3. schéma možné podoby systému v Kadani:

4. kritéria přidělování jednotlivých stupňů systému

V tabulce je v levém sloupci uvedeno, jaké oblasti by se mohla kritéria typově týkat, v levém jsou k nim přiřazeny příklady, jak by mohla taková kritéria v té které oblasti vypadat. Tabulka slouží jen jako ukázka, vodítko, jakým směrem přemýšlet.

Smlouva (typ a délka)	nájemní, ubytovací, na dobu určitou (jak dlouho) s možností/nemožností prodloužení/na dobu neurčitou, s rozhodčí doložkou/bez, s kaucí/bez,...
Cena	za metr, za osobu, za místnost, za byt, za vchod, a kolik
Dluhy	bezdlužnost vůči městu (na bydlení nebo vůbec)/uzavřený splátkový kalendář/plněný splátkový kalendář po dobu X měsíců/bezdlužnost vůči dodavatelům energií/pravidelné splátky/bez omezení
Práce	zaměstnán alespoň 1 člen domácnosti/všichni ekonomicky aktivní/VS/VPP/příprava na zaměstnání: RK, účast v programu pracovní poradenství, další/evidence v ÚP/bez

	omezení/další
další podmínky	a) spojené s bydlením: fond oprav, rekonstrukce na vlastní náklady s možností výhodné půjčky, kauce, institut zvláštního příjemce, zapojení do programu prevence ztráty bydlení, trvalý pobyt... b) nespojené s bydlením: pravidelná docházka dětí do školy, alternativní výplata sociálních dávek, absence látkových i nelátkových závislostí, starost o děti (výživa, hygiena, zdraví...)

5. Služby a další podpůrné programy ve vazbě SPB

V Kadani (jak pro Prunéřov, tak pro centrální část města) byly spuštěny tyto sociální služby a další integrační programy:

a. silná vazba na SPB:

- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi OPLZZ 3.2
- terénní programy OPLZZ 3.2
- dluhové a finanční poradenství OPLZZ 3.2
- pracovní poradenství OPLZZ 3.2
- pracovně poradenské a zaměstnanostní projekty OPLZZ 3.3 a 3.4
- komunitní práce

b. další, s nepřímou vazbou na SPB:

- předškolní klub a rodičovské centrum (MŠMT a OPLZZ 3.2)
- doučování dětí (MŠMT a OPLZZ 3.2)
- sociální podnik OPLZZ 3.1
- asistenti prevence kriminality v Prunéřově (neslouží jen na veřejných prostranstvích, ale kontrolují i domy)
- terénní program pro drogové uživatele
- návraty do školních lavic z ÚP
- nově otevřené obory na Střední škole a podpora dětí z vyloučených rodin v jejich navštěvování
- využití podmínky 10% při ZD VZ na rekonstrukci č.p.169 (již uplatněno při rekonstrukci č.p. 377 na Centrum sociálních služeb)

6. Co potřebujeme k vybudování systému:

1. **byty ve městě vyčleněné pro nejvyšší stupeň systému:** vytipovat soukromé pronajímatele, kteří by seznali, že se jim zařazení jejich bytů do systému vyplatí; kalkulace je taková, že pronajímatel sleví na kauci a na nájemném (alespoň o 10% oproti tržnímu) a oplátkou za to mu bude nabídnut nájemník prověřený, osvědčený, s historií a pod „dohledem“ NNO, která v případě nesrovnalostí bude intervenovat (pokud se uvede na trhu i pojistný produkt, pak bude pronajímatel pojištěn proti neplacení nájemného, devastaci majetku a soudním výlohám), leč do tohoto stupně by měly být nabízeny rodiny, kde by se konflikt či prohřešky proti smlouvě měly dít jen zcela výjimečně
2. **byty vyčleněné pro tréninkové bydlení ve městě:** nemusí mít jednu střechu, mohou být rozesety po celém katastru; neměly by to být byty nejkvalitnější, nejlépe by měly být se sníženou kvalitou; nájemník v nich s intenzivní podporou sociálních služeb (ideálně SAS, případně TP) teprve získává kompetence řádného nájemníka či jsou u něj ověřovány; tento městský stupeň lze vykreslit i „virtuálně“, tj. jen napřením sociálních služeb na vytipované rodiny v jejich stávajícím bydlení (buď v nevyhovujícím, nebo potenciálně ztráceném)
3. **prostředky na kvalitativní rozlišení (zvýšení komfortu) pruněrovských domů nebo vybraných bytů:** jedná se v minimální variantě o vybavení záchodem, sprchou, kuchyňskou linkou, bojlerem, a kompletní rekonstrukci domu č.p. 169
4. **kritéria přidělování jednotlivých stupňů:** čím vyšší stupeň, tím přísnější kritéria; ideálně i týkající se příjmů (zaměstnání) rodiny, vzdělávání dětí i dospělých členů, samozřejmostí by mělo být zdravé rodinné prostředí (doloží SAS a OSPOD) a neřešení členů rodiny PČR nebo přestupkovou komisí města
5. **smluvní zajištění systému** (nájemce, pronajímatel, NNO): Agentura má pro inspiraci vzorové smlouvy z Chebu a Litvínova
6. **pokračování domovníků a budování komunitních prvků a dům:** jednak pro rozlišení domů zespoda (nájemníci participující na údržbě a starosti o dům) a jednak pro umenšení investic z rozpočtu města (svépomocné akce nájemníků, domovníků coby údržbář); zároveň i pro správnou volbu podoby systému: musíme brát v potaz i představu nájemníků o lepším bydlení (celé domy nebo jen vybrané byty, a jejich vybavení)
7. **sociální služby** (SAS, TP, OSP-dluhy) a doprovodné programy (vzdělávací a zaměstnanostní): zajištěny velkou měrou z IP města (OPLZZ 3.2)
8. **garanta pro nejvyšší stupeň:** buď NNO typu Radky, která dělá SAS a bude tedy s klienty v nižších stupních pracovat nebo město-v terénu prostřednictvím svých TSP, které klientelu znají nejlépe a mohli by ji doprovázet celým systémem
9. **prosadit realizaci systému v zastupitelstvu** (již schváleno v Strategickém plánu LP a v aktualizaci Strategického plánu Kadaně)
10. **vysvětlit systém jeho potenciální klientele:** již provádíme na domovních schůzích
11. **vysvětlit systém veřejnosti** („politicky ho prodat“): aspekt zásluhovosti